

ఆంధ్రపత్రిక

సచిత్రవారపత్రిక

4 అణ్ణాలు
10-9-52

మంచకేంద్రం

మిత్రభేదం

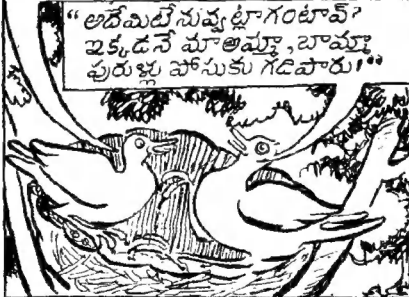
కర్త... శివాత్ముల నరసింహమూర్తి

అనగనగా ఒక సంద్రపుటాడున
తీతువుదంపతులనొకనొకగా
కాపురముంటూ వుండేవి.

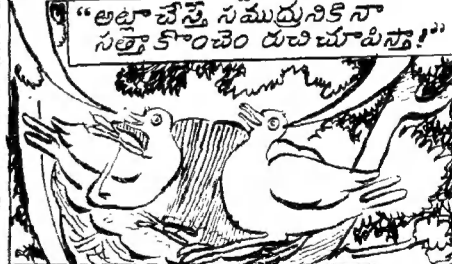

“ఏమండీ! నా ప్రసవపు సమయం
దగ్గరవుదినది - మరెక్కడైనా
గూటికి పోతును వెదకండి”

“అదేమిటేనువ్వు టాగంటావ్?
ఇక్కడనే మాతమ్మా, బామ్మా
పురుళ్లు పోసుకు గడిపారు!”

“అదికాదండీ! సంద్రం చూస్తే
భయం భయంగా వుందండీ!
ఎప్పటికైనా మన యీ గూటికి
తరగల తాకిడి తప్పదు గాదా!”

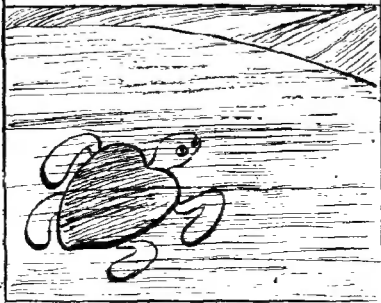
“అట్లా చేస్తే సముద్రునికి నా
సత్తా కొంచెం రుచి చూపిస్తా!”

“బీరాలెందుకుగానీ నాథా!
వెనుకటికా తాబేలు మాదిరిగ
హోతోపదేశం పెడచెవి పెడితే
ఎప్పటికైనా ముప్పులు తప్పవు!”

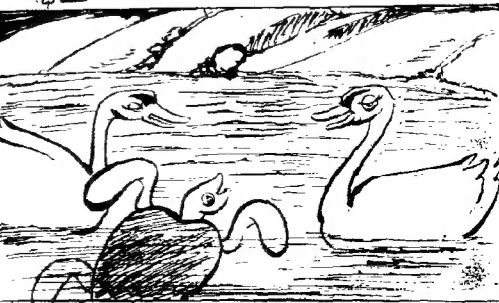

“ఎవరా తాబేలు? ఏమా కథ?”

భువనసారమును చక్కని చెబువున
కంబుగ్రీవం అను తాంబేలు

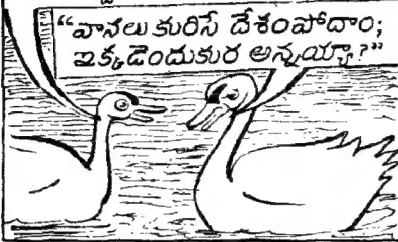

వికట సంకటములను హంసలతో
బద్ధమైతి తో మెలిగేది.

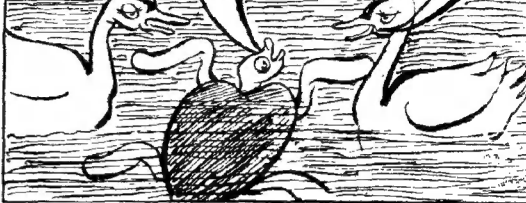
కాలం హాయిగ
గడుస్తుండగా
ఏమొచ్చిందో
ఏమోగానీ
పన్నెండేళ్ళూ
వర్షం కురవక
చెయివంతా జల
మౌనమయినది

“వానలు లేకా గినలు లేకా
చెర్లో నీళ్ళూ ఎండి పోయేరా!
ఏం చేద్దాముర తమ్ముయ్యా?”

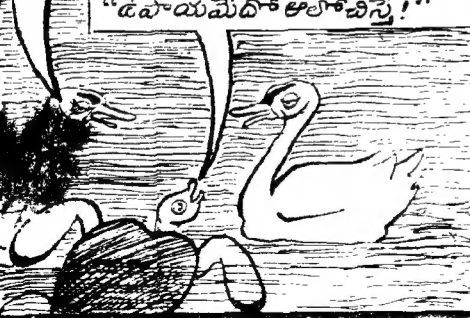
“వానలు కురిసే దేశంపోదాం;
ఇక్కడెందుకుర అన్నయ్యా?”

“ఓలదినివా, చెలికాడా
పోతున్నాం మేమింకోదేశం!”

“అదేమిమాటా, మిత్రులారా?
మారక్కడికో వెళ్ళవోతా?
ఇక్కడ నీళ్ళూ నీళ్ళూ వుంటా?
మాతో పాటే తీసుకుపోదోయ్!”

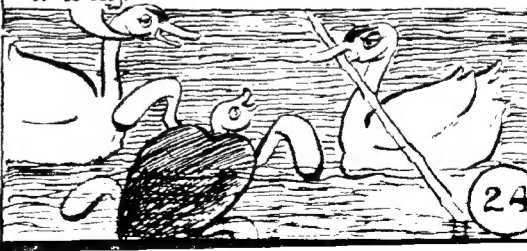
“ఆకాశంలో ఎగిరే మాతో
ఎట్లా వస్తావ్, చెలికాడా!”

“ఉహయమేదో ఆలోచిస్తే!”

హంసలు రెండూ
ఇలాంటి చోట
ఉహయమొక్కటి
తట్టినది

“మేమిద్దరమూ ముక్కులతో యీ - కర్రను
అటు యిటు పట్టుకునుంటాం. - కర్ర మధ్యగా
నువ్వు గట్టిగా - వేదలక కరుచుకు నుండాలి.
అప్పుడు అందరమొకేనారిగా - ఎక్కడికైనా
పోవచ్చు.”

సంపుటము 45
పు 12-0-0
విడిచిపెట్టె 4 అ.

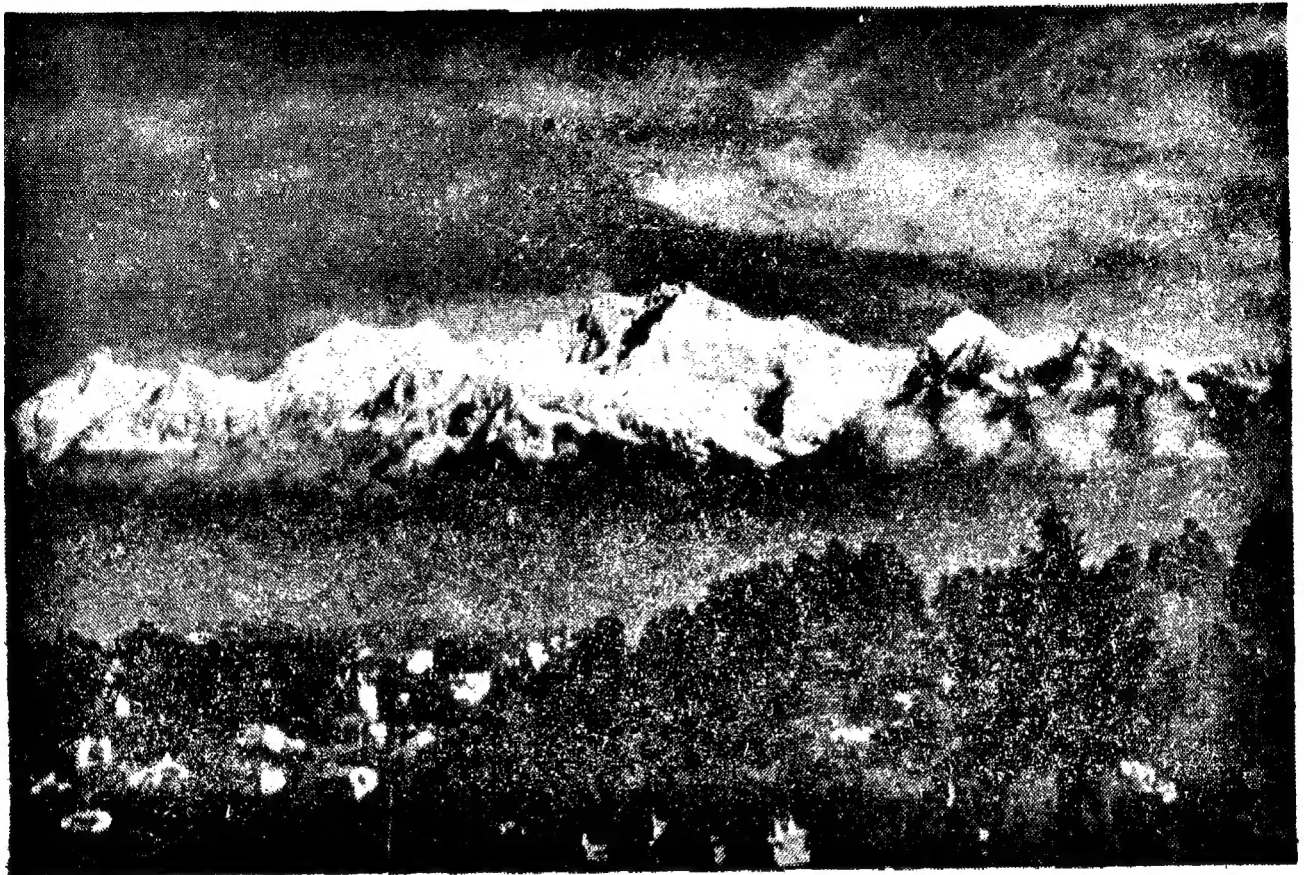
ఆంధ్రపత్రిక

సంపుటము 45
పు 12-0-0
10.9-52

సచిత్రవారపత్రిక

Founder K NAGESWARA RAO

నందన భాద్రపద్మహుళ సప్తమి ఋదవారము

మానవుల ప్రవేశాన్ని మన్నించని మహాన్నత శృంగం ఎవరెప్పు శిఖరం

(డాక్టిరింగ్ ప్రాంతంనుంచి కనిపించే హిమాలయ పర్వతదృశ్యం)

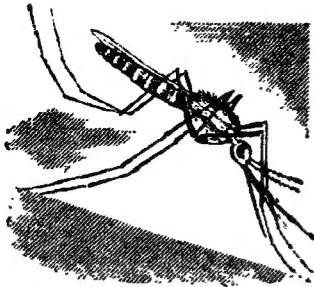
—ఫోటో :- బ్రెస్ ఇన్ ఫోటోగ్రాఫర్ బూర్జువా

ఈ ఉపఖండములో మలేరియా వలన ప్రతి సంవత్సరము 20 లక్షల మందికి పయిగా మృతి నొందుచున్నారు.

మలేరియా వల్ల కలిగే ప్రజా మారణసంఖ్య అటుండ యీ జాత్యముచే నీరసించిన రోగులు యితర వ్యాధులకంటె కీక్కుముగా కూతులగుట గమనించిన పయి భయంకర సంఖ్య మరియు పెరుగు దల సూచించును. మలేరియా సోకుడు నిన్నెల్లప్పుడు బెడరించుచుండును. యెందుకన నిన్నా రోగమంటుటకొక దోమ కాటు చాలును. యీ బెడరింపును నీవు నిర్లక్ష్యము చేసుకోకాలవు.

యీ దినమే నిన్ను మలేరియా బారినండి 'పాలుడ్రీన్' కాపాడగలడు. ఒక అణా విలువయిన ఒక మాత్ర వారమునకొక తూరి నేదించుచున్న, రోగమును నీడరికి రానీయదు. నీవునీ కుటుంబమును మలేరియానుండి కాపాడు కోగల బాధ్యతకు కాగల ఖర్చు ఒకరికి ఒక వారమునకు ఒక అణా మాత్రమే. మోతాదులు తెలుసు కొనుటకు క్రింది వివరముల చూడుడు.

మలేరియా రోగకారణమైన దోమ ఒక కాటుతో మలేరియా క్రిములను నీ రక్తములో ప్రవేశపెట్టును. యెప్పుడును యేటవాలుగా మూగు ఆ దోమను నీవు సులభముగా గుర్తింప గలవు. వీటి అభివృద్ధి కారణమైన నీటి నిలువలు ఇండ్ల

పరిసరాల్లో, వుంచ కుండిన మలేరియా బారి నుండి తప్పకోగలరు. నిదురించు నపుడు దోమతెరను వాడుడు. దోమలను పంపుటకు 'గమెక్సెన్' క్రిమి కీటక సంహారిణిని మీ గృహములయందు వర్ణియుండుడు.

'పాలుడ్రీన్'

మలేరియాను తరిమివేయును

నేదించు విధానము

రికీక్కుకము: నదివయసుగలవారు, 12 మేంజుకు మించినవారు ఒక మాత్ర వారమునకు.

8 నుండి 12 సంవత్సరములలోగల పిల్లలకు అర్థ మాత్ర.

6 సంవత్సరముల వయస్సు మించని పిల్లలకు సాధారణ రోగము ప్రతి దినము ఇరుము తగ్గువరకు యివ్వవలెను.

రికీక్కుకము: మోతాదు 2 కనుమరిసినట్లే కొని వారమున ఒకమాది నికీక్కుకమైన దినముననే నేదించుకుంటవలెను.

'పాలుడ్రీన్'ను రోగవంతరం నేదించి అంతుపెట్టెను. పొందెనను రోగముగా త్రాగవలెననుది త్రావకముందుకొనవలెను.

ఇంటియల్ కెమికల్ ఇండస్ట్రీస్ (ఇండియా) లిమిటెడ్

యీ అపాయకర చిహ్న

ముల గమనింపుడు:

మొదట దరిచే వణికించును, జ్వరము కలిగి చెమటలు పోయును. దేహమంతట నొప్పలు, తీపులు పుట్టును. యీ నూచనలను అక్రద్ధ చేయక తక్షణమే వైద్య సంహా తీసుకొనుము. అప్పుడు నీకు మలేరియా సోకయున్న 'పాలుడ్రీన్' నేదించిన కొద్ది రోజులలో వయమగు ననియు, యికముందు రాకుండుటకు, అది ఎట్లు రోగకారక గలదో కూడ వైద్యుడు నీకు తెలియ వరచును. వ్యర్థమైన 'పాలుడ్రీన్' పుల్లిపొర కాగితములలో ఆరోగ్య విధానముగా నీయచేయబడినవే దొరుకును. మాత్ర ఒకటి ఒకడా మాత్రమే.

ICP 73

విషయానుక్రమణిక

ముఖచిత్రం : నవయుగవారి

“జ్యోతి”లో జి. వరలక్ష్మి.

హైదరాబాద్ ముల్తీ ఆందోళన 2

పాములు—దాసు వామనరావు 5

నీరీయల్స్ :—

పరారీ—జాన్ గార్స్ వర్మీ 9

రెండు మహానగరాలు—

చార్లెస్ డికెన్స్ 15

కథలు :—

పనిలేని పార్వతి—క్రియం.

శేషచలపతి 12

మా ఇంటివాళ్లు—క్రిమతి

కోమూరి ఉమారాజి 20

ఎక్కిళ్లు—క్రియరా

మరణీకృష్ణమోహన్ 23

బస్తీమోజు—క్రిపబ్బరాజు

సంతోషరావు 28

విజ్ఞాన వీధులు— 24

బొమ్మరిల్లు—

“కుక్కపాలు”—క్రిమతి

జంధ్యాల స్వర్ణకుమారి 30

డాన్ క్విక్ సెట్— 31

జంతుకోటిలోమానవలక్షణాలు 33

అంతుపట్టని అపరాధం—క్రిమతి

అందే ఆంధ్రాశమ్మ 36

సినిమా— 44

ప్రశ్నలు-సమాధానాలు 52

టాప్ సాయర్

రచన : మార్క్ ట్వేన్

వెల : 2-0-0

ఆంధ్ర గ్రంథమాల - మద్రాసు 1.

హైదరాబాద్ ముల్తీ ఆందోళన

హైదరాబాద్ సికందరాబాద్ నగరాలలో ముల్తీ ఉద్యమాల ఫలితంగా పోలీసులు లారీ ఛార్జీలకు తుపాకి కొల్లులకు దిగవలసి వచ్చింది. శుక్రవారం నాటికి వచ్చిన వార్తల ప్రకారం నలుగురు మరణించారు. తుపాకి కొల్లులవల్లనూ, లారీ దెబ్బలూ రాళ్ళు దెబ్బలవల్లనూ మొత్తం నలభైమంది గాయపడ్డారు. ముఖ్యమంత్రిగారి కారు, పోలీసు కార్డు, ఒక పోలీసు డ్రైవరు, కొన్ని బస్సులు, ఒక పోస్టాఫీసు తగులపెట్టబడినాయి. గురువారం నుంచి ఉదయం 6 గంటల మొదలు రాత్రి 10 గంటల వరకు కర్ఫ్యూ విధించబడింది. గురువారం రాత్రినే పరిస్థితి చల్లబడిందని శుక్రవారం నాటి వార్త.

తుపాకి కొల్లులను గురించి విచారణ జరిపించగలరని హైదరాబాద్ ముఖ్యమంత్రి క్రిమూర్గుల రామకృష్ణరావుగారు ప్రకటించారు.

విద్యార్థులను ముల్తీ ఆందోళనలో పాల్గొనవద్దని హెచ్చరిస్తూ, ఇది విద్యార్థులకు సంబంధించిన సమస్య కాదనీ, ఆర్థిక సమస్య మాత్రమేననీ రామకృష్ణరావుగారు చెప్పారు.

ముల్తీ సర్టిఫికేట్లు ఇచ్చే విషయమై నిబంధనలు కట్టుదిట్టం చేయగలరని కూడా రామకృష్ణరావుగారు తెలియచేశారు.

హైదరాబాద్ లో ముల్తీ సర్టిఫికేట్ తెచ్చుకోడం ఎంత సులువో అందరికీ తెలిసిన విషయమే. ముల్తీ సర్టిఫికేట్ ఉంటే (ప్రాథమికత్యానికి పూర్వం) ఉద్యోగం దొరకడం కూడా చాలా సులువే. పోలీసు చర్య అనంతరం ప్రజాప్రతినిధుల ప్రభుత్వం ఏర్పడిన తరువాత ముల్తీ, వాన్ ముల్తీ అనే విచక్షణాభావం ప్రజలలో మొదలు అంతరించి అందరం ఏకదేశ వాసులమేననే భావం బలపడినమాట నిజమే. అయితే ఆర్థిక పరిస్థితులు దేశంలో ఇతర ప్రాంతాల్లో మాదిరిగానే హైదరాబాద్ లో కూడా క్లిష్టంగా ఉన్నందువల్ల కొందరి పరిస్థితుల్ని సామూహికపరుచుకుని రాజకీయ పాక్షిక ప్రయోజనాలు సాధించుకోడానికి యత్నిస్తున్నారు.

హైదరాబాద్ లోనే కొడు దేశంలో ఏ

ప్రాంతంలోనూ ప్రజల పరిస్థితి ఒకేరీతిగా ఉంది. ఇందుకు ఎవరినో లేక ఏ పార్టీనో లేక ఏ వర్గానో నిందించుకుంటూ ఆందోళన జరపడం ఆధునిక కాలంలో ప్రత్యేక వృత్తిదారుల వ్యాపకంగా ఉంటున్నమాట అందరికీ తెలుసు. ఆంధ్రదేశంలో పరిస్థితికి ఆంధ్ర రాష్ట్రం సిద్ధించకపోవడమంటున్నట్లే, దక్షిణాదిని కులభేదాలు సాకుగా చెప్పబడుతున్నాయి; లేదా ఉత్తరాదివారి ఒత్తిడి అంటూ ఆందోళన జరుగుతోంది. ఇలానే హైదరాబాద్ లోనూ ముల్తీ ఆందోళన బయలుదేరింది.

ఇలాటి ఆందోళనకు చెప్పబడే హేతువుల్లో కొంత నిజమూ ఉండకపోదు;

శ్రీ కూచిభొట్ల నుబ్రహ్మణ్యశర్మ (యం. యస్. సి).

న్యూఢిల్లీలోని నేషనల్ ఫిజికల్ లాబొరేటరీలలో రీవర్స్ అసిస్టెంటుగా పని చేస్తున్నారు. కొలంబో పథకముక్తింద ఆస్ట్రేలియా ప్రభుత్వపు ‘ఫెలోషిప్’ను పొంది, సిడ్నీలోని నేషనల్ స్టాండర్డు లాబొరేటరీలలోని ఫిజిక్స్ డివిజనులో చేరి ఫోటోమెట్రీ (Photometry) మొదలగు విషయములలో పరిశోధనలు జరుపుటకు భారత ప్రభుత్వము వారిచే పంపబడుచున్నారు. స్వచ్ఛంద 18 వ తేదీన బయలుదేరి సిడ్నీ వెళ్లుచున్నారు.

పూర్తిగా నిజం కానూకాదు.

రాజ్యాంగ నిర్మాణం దృష్ట్యా చూస్తే ముల్కీ ఆందోళన భారత పౌరసత్వ నియమాలకు విరుద్ధంగా ఉన్నదని చెప్పవలసి వస్తుంది. కానీ ఏ ప్రాంతాని కాప్రాంతం అవసరాలను గమనించవలసివస్తే అప్పుడప్పుడు

డీ నియమాలను కొన్ని హద్దులకు లోబడి అమలుజరపడం అవసరమని తోచకమానదు.

ముల్కీ ఆందోళన కేవలం ఉద్యోగాలకే సంబంధించింది; ఇటువంటి ప్రత్యేక అవసరంకింది కిది జమకట్టలేము. ఉద్యోగరీత్యా కాని వ్యాపారరీత్యా కాని

అనేకమంది హైదరాబాద్ సంస్థాన వాసులు ఇతర రాష్ట్రాలకు వెళ్లి ధనం ఆర్జించుకుంటున్న వారున్నారు. వారినందరినీ అక్కడనుంచి లేచిపోవాలంటే ఎంత న్యాయమంటుందో, ముల్కీలు కాని ఉద్యోగుల్ని హైదరాబాద్ నుంచి పోలగించాలనే డిమాండ్ లో అంత న్యాయం ఉంటుంది.

మద్రాసు రాష్ట్రంలో ప్రభుత్వోద్యోగులలో అత్యధిక సంఖ్యాకులు తెలుగులే ఉన్నందువల్ల ఆంధ్రులు అసంతృప్తి చెంది ఉన్నమాట నిజమే. అయితే లభ్యం కాగలవరకూ సమర్థులైన వారిని తెలుగు వారినేకాడా వారిజనాభాకి తగినంతమందికి ప్రభుత్వోద్యోగా లివ్వాలని ఆంధ్రులు ఆందోళనచేస్తే, అటువంటి ఆందోళన సక్రమమైనదని ఒప్పుకోవచ్చునే కాని ఆంధ్రదేశంలో పబ్లిక్ వర్క్స్ డిపార్ట్ మెంట్ అరవఉద్యోగుల్ని పూర్తిగా అయ్యిందనీ, రైల్వేస్టేషన్ మాస్టర్స్ నీ వెంటనే తొలించేవ్వాలనడం అక్రమం. బెంగాల్ నాగ్పూర్ సెక్టన్ రైల్వేలో విజయనగరం నించి కలకత్తావరకూ అనేక స్టేషన్లలో ఉన్న తెలుగు ఉద్యోగుల్ని, బొంబాయి కలకత్తా మొదలైన సగరాలలో కల తెలుగు ఉద్యోగుల్ని వ్యాపారస్థుల్ని తరిమివేయాలంటే అదంత అన్యాయమో ఇది అంతే. భారత రాజ్యాంగం ప్రకారం భారతదేశ పౌరుడైన ప్రతివానికీ ఏ ప్రాంతంలోనైనా సరే వ్యాపారమూ, ఉద్యోగమూ మొదలైన వానివల్ల స్వేచ్ఛగా జీవనోపాధి సంపాదించుకోగల హక్కు ఇవ్వబడింది.

అయితే ఈహక్కు అన్నిటా అన్ని రాష్ట్రాలలో అమలు జరగడం లేనిమాట నిజమే. కాని క్రమంగా ఇలాటి అవరోధాలు తొలగిపోవలసిన అగత్యం అందరూ గుర్తించినదే.

ఇలాటి ఆందోళనలూ ప్రాంతీయాభిమానాలూ సక్రమమైనవి కానిమాట నిజమే అయినప్పటికీ, పూర్తిగా అక్రమమంటూ కొట్టివేసినంతమాత్రంచేత ప్రయోజనం లేదు. వీనికిగల మూలకారణాలను తెలుసుకొని, ఇట్టి ప్రాంతీయాభిమానాలకు తావు లేకుండా చేయాలి.

మొదట లాయక్ ఆలీ ప్రభుత్వంలో మంత్రిగా ఉండి, చివరికి వృథా కాంగ్రెసులో చేరి క్రిందటి కాసనసభ ఎన్నికల్లో కల్పిత జి. రామచారిగారు హైదరాబాద్ హితరక్షాసమితి అంటూ ఒక సంస్థను స్థాపించారు. ఈ సంస్థయొక్క ఆశయం ఇతర ప్రాంతీయులవల్ల హైదరాబాద్ వాసులకు ముప్పుకలుగకుండా (58-వ పేజీ చూడండి)

“లక్స్ టాయిలెట్ సబ్బు నా దర్శ సౌందర్యమునకై సంతోషా వసుకొంటుంది”

అని లలిత చెప్పచున్నది

మనోహరమైన సువాసనతోగూడిన ఈ తెల్లటి కుద్ధ సబ్బుతో మీ చర్మమును మనోహరముగా నుంచుకొనండి: **సినిమా తారలకు సౌందర్యమునిచ్చు సబ్బు**

LTS. 322-X30 TL

★ పాములు ★

చీమలు పెట్టిన పుట్టులు
పాముల కిరవైన యట్లు
 పామరుడుతగక
 హేమంబు గూడబెట్టిన
 భూమిశుల పాలజేరు -

భూమిలో సుమతీ!
 భూమిశులు అంటే రాజులు అని అర్థం. రాజులు చేయవలసిన పనులు ఏమిటంటే రాజ్యాన్ని పాలించడం, రాజ్యాన్ని పెంచడం. రాజ్యాన్ని పాలించడం ఎంత ముఖ్యమో, రాజ్యాన్ని వృద్ధిచేయడం కూడా అంత అవసరం. రాజైనవాడు తన చుట్టుప్రక్కల ఉండే రాజ్యాలతో బిధిగా స్నేహం వృద్ధిచేసుకోవాలి. లేకపోతే, ఆ చుట్టుప్రక్క రాజ్యాలు తనకు ప్రక్కలో బలైములవలె ఉంటాయి. పొరుగు రాజ్యాలతో పాటు ఎక్కడకపోతే అది ఒక విపత్తు, ఆపత్తు తెచ్చి పెట్టుతుంది. అందుమూలంగా తన దేశానికి శాంతిగాని సుఖముగాని ఉండదు. విదేశాలవల్ల విపత్తు ఉంటే, స్వదేశంలో సంపత్తు ఉండదు. ఇందువల్ల పొరుగు రాజ్యాలతో పాటు సంపాదించాలి. ఇదే మిత్రలాభతంత్రం. తన మిత్రరాజ్యాల సంఖ్యను తాను వృద్ధిచేసికోవాలి. ఇక ఎవరైనా యితర రాజులు తనతో నెయ్యం కలుపుకొనకపోతే, కయ్యానికి దిగి, తనకు కప్పుం కట్టెట్టుగా వారిని లొంగదీయాలి. కేవలం కయ్యం, నెయ్యం చాలకపోతే, ఆ రాజుతో వియ్యం కూడా పొందాలి. తాను జయించిన రాజుల తొలుతు ఆడపిల్లను తాను వివాహం చేసి కొనడం మూలంగా వారితో యింకా సన్నిహితంగా ఉండవచ్చు. వారిని జయించి లోబరచుకొన్నప్పటికీ, వారిని తన సాటి బంధువులుగా గౌరవించినట్లు ఉంటుంది. వారితో తాను యుద్ధం చేసినందువల్ల వారికి కలిగిన ఆగ్రహం యీ పాణిగ్రహణం వల్ల చల్లారిపోయి సరివారమనే సంతోషంతో పామరస్వంగా ఉంటారు. ఇది కూడా రాజుల రాజనీతిలో ఒక తంత్రం. ఆనాటి రాజులు కేవలం స్త్రీలొక్కరై తమ జనానాలో అంతమంది ఆడవాళ్ళను జమకట్టలేదు.

అంతేపురంలో ఎంత రాజ్యాంగతంత్ర

మైనా నడచేది. ఆయా రాజుల సరస స్థాపాలతో రాజులసఖ్యతలు వృద్ధి అయినాయి. రణభూములై రాజ్యాలు రక్తసిక్తం కావడంకంటే, రాజుల పారాజులతో రక్తకట్టిన రాజాంతః పురంలో కాంతిల సంఖ్య వృద్ధికావడం ఎక్కువ నష్టదాకాయం కాదన్నారు. ప్రజలపాణాలు సుఖంగా ఉండడంకోసమే అంతేపురంలో రాజుల సంఖ్య వృద్ధికావడం సంభవించేది. ఇదంతా యీ కాలపు రాజ్యాంగతంత్రం కాదు. ఇదంతా పురాతన తంత్రం. ఈ రాణీయ్యం పారాజికయ్యం కావచ్చు. ఆనాడు శత్రు భయక్రిమి సంహారక సాంబ్రాణివలె సామ్రాజ్యాలను కాపాడింది రాణీవాస సువాసీనుల స్నేహ సువాసనలే. ఏమైనప్పటికీ ఒక్కొక్కప్పుడు సామదానభేదోపాయములవల్ల సాధ్యంకాని వారిని సాధించడానికి వీర్యం శౌర్యం చూపించడం అనివార్యం అయ్యేది. అందువల్లనే యుద్ధాలు, దండయాత్రలు చేయడం రాజధర్మంగా భావించేవారు. ధనుర్వాణాలు చేతబట్టి దండయాత్ర సాగించేవారు. “ధర్మం” అంటేనే “ధనుస్సు” అని అర్థం. ధర్మాలంబనం అంటే ధనుస్సును చేపట్టడం. రాజధర్మాలంబనం కోసమే ధర్మాలంబనం అవసరం అయ్యేది. దండయాత్ర సాగించినప్పుడు చంపకొనసంగా తమ ప్రతాపం తమ సేనలప్రతాపం పూర్తిగా చూపిస్తారు. ముఖ్యసగరాలు ఆక్రమించి కోటలు పేటలు హోటాలు కూడా కొల్లగొట్టవలసి వస్తుంది. ఇళ్ళల్లో దాచిపెట్టిన మాటలు ములైలు యిల్లాలు మెల్లో ఉన్న గుల్లలుసహా సైనికులు స్వాహా చేసేవారు. చీమలు కూడబెట్టినట్లుగా సామాన్య పామరజనం ధనం కూడబెట్టితే, అది భూమిశులకైవా, వారి సేనానులకైవా, లేదా వారి జనానులకైవా వశమౌతూ ఉండేది.

కాని, గడచిన మహా సంగ్రామ కాలంలో రహస్యమిదకు జర్మనుసేనలు దండెత్తి

నప్పుడు రష్యను గ్రామాలను తట్టణాలవై జర్మనులు ఆక్రమించడం మొదలుపెట్టారో అప్పుడు ఆ గ్రామాలలోను ఆ పట్టణాలలోను ఉన్న రష్యనులు తమ స్థిరచరాస్థులు శత్రుసేనలకు భుక్తం కాకుండా ఎక్కడివక్కడ దగ్గంచేసి పల్లెలు విడిచి పారి పోయినారు. పంటలుకూడా పరశురామ ప్రీతిచేసి పలాయనం చేసేవారు. వంటె నలు విమానాశ్రయాలు కూడా ధ్వంసం చేశారు. ఎరుబఉన్న పిల్లవాడు తనకు పెట్టుమని అడిగిపోతాడనే భయంతో ఏదైనా తిశేవస్తువును ముందుగానే ఎంగిలిచేస్తారు కొందరు పిల్లలు. రష్యనులు కూడా తమకు దక్కనిది పరులకు చిక్క కూడదనే పద్ధతి అవలంబించారు. దీనినే అప్పుడు “దగ్ధ భూతల విధానం” (Scorched earth policy) అన్నారు. తురుష్కు సేనల దౌష్ట్యములకు పాల్పడి మానమును గోల్పోవ నొల్లక మానవతులైన రాజపుత్రస్త్రీలు ఆ తురకల చెఱకు వెరచి చురచురమని ఎరియుచున్న మంటలకు పేను లర్పించిరి. ఇది కూడా దగ్ధ భూతల విధానమే. తైత్రభస్మ విధానమే. భూతలందఱం అంటే భూమిని అంతా ధ్వంసం చేయడం తగులబెట్టడం అని అర్థం. భూమిని తగులబెట్టడం అంటే ఆస్తిని ధ్వంసంచేసి భస్మం చేయడం. భస్మంచేస్తే మిగిలేది విభూతి. కాని “విభూతి రూపితి రెశ్వర్యం” అన్నారు గమక విభూతి అంటేనే ఆయి శ్వర్యం అని అర్థం. శత్రుసేనల రక్తంతో తడిసిన తర్వాత అరిపిర రుధిరార్ధ్య రుద్ర భూములై మరల రష్యనులకు భద్ర భూములై పాడి పంటలతో తులతూగుతున్నాయి. చీమలు పెట్టిన పుట్టులు పాములకు భుక్తం కాగూడదనే సిద్ధాంతమే నేటి రష్యను కమ్యూనిజంలో చెప్పబడిన పరమార్థం. ఒకరినింకొకరు ఓడించి, పీడించి, ములైలు కొల్లగొట్టి కూడబెట్టడం కూడదంటారు కమ్యూనిస్టులు. అందరికీ సమానసౌఖ్యసంపదలు ఉండాలని వారి సమవాదం. ఇదే వారి సామనేదం.

కాని, అందుకు భిన్నంగా ప్రవర్తించుచున్న యితర దేశాలలో పెద్ద పెద్ద భూస్వాములు, ధనస్వాములు, ఆసాములు తదితర పామరజనంమీద పాటకజనంమీద అధికార ప్రభావం (అధారిటీ థాట్) గూఢుచున్నారు. రైతులపైన రాతుల మంటారు భూస్వాములు. పిరు భూములకు అధిపతులమని చెప్పుకొనే భూమివరులే గాని, భూమి వరులను (వరి ధాన్యములను)

శ్రీమ. వసుదేవ రాయ్.

తాత్పర్యం:- మానవుడు యెంత పాటు పడినప్పటికీ ప్రాప్తము లేనిదే ఏదీ లభించదు. రాక్షసులు దేవతలతో కూడి ముందిత పర్యంతమును పెల్లగించితెచ్చి పాల సముద్రమును మధించి కూరిలేని చాకిరి చేసేకాని, ఫలమేమైనా అనుభవించినారా? ఈమధ్య సుప్రసిద్ధ వేదాంత కోవిదుడైన డా॥ సర్వేపల్లి రాధాకృష్ణన్ గారు చెప్పిన మాట నిజం. కమ్యానిజం నాశనం చేయాలని కత్తికట్టి రమ్యైన కూర్చి ఫరిమార్చి నప్పటికీ లోకానికి యుద్ధభయంబోయి లోకశాంతి ఏర్పడదన్నారు.

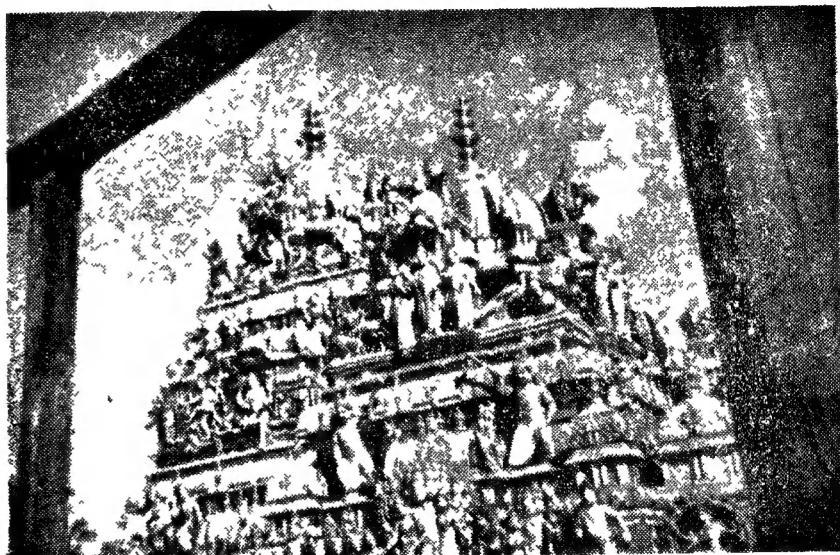
వికృతరాజ్యసమితిలో కాలికోసం
ఆమృతంకోసం మధనం జరుగుతోంది
అంటున్నారు. మందరపర్వతాన్ని
కవ్వం గాజేసి దానికి వాసుకి అనే
సర్పాన్ని కవ్వపుత్రాడుగా జుట్టి అటు
రాక్షసులు యిటు దేవతలు మిథించారు.
మధి నే వచ్చింది మధ్యలో హాలాహలము.

నిజంగా లోకశాంతిని అమృతత్వమును
 లోక దేశం ఏదో, లోక జాతివిదో

పించువారు కారు. ఇదంతా అసామల
పద్ధతి. యాజమాన్య పద్ధతి. ఈ యాజ
మాన్య తత్వం, ఈ యజ్ఞశ్రేయం మాకు గిట్ట
దంటారు కయ్యూనిస్టు సామవేదులు.

కాని, యజుర్వేదం గొప్పదా? సామ వేదం గొప్పదా అనే మిమాంసలో పడింది లోకం. “యజమానుడు” అంటే యజ్ఞం చేసేవాడు అని అర్థం. బ్రహ్మ యజ్ఞం, పితృ యజ్ఞం, దేవ యజ్ఞం, భూతి యజ్ఞం, మనుష్య యజ్ఞం యివన్నీ పెద్దలు పూర్వులు చేపిన యజ్ఞాలు. యజమానుడు అసగా గృహస్థు పిటిని చెయ్యాలన్నారు. యజ్ఞం అంటే యాగం—యాగం అంటేనే త్యాగం—అందుకేనే ఆచార్య వినోబా భావేగారు భూయజ్ఞం కూడా ప్రారంభించారు. లక్షలకొలది యకరాల భూమిని త్యాగం చేయడం ఆపూర్వమైన విషయం. మనదేశంలో ఒకప్పుడు యాగం చేయడం త్యాగం చేయించడం నిత్యకృత్యకర్మ కాండగా ప్రతి గృహస్థుకూ విధించారు. యజమాన్యం అంటే యజ్ఞం చేయడమే అన్నారు. యజ్ఞభూమిగా, త్యాగభూమిగా ఉన్నంతి కాలమూ యాకర్మభూమికి దుర్గతి ఉండదన్నారు. మన యజమాన్య పరిమార్చానికిన్నీ, పరసీమలోని యజమాన్య శిబిరాలానికిన్నీ ప్రతి కలియదు. సైంధవం అంటే ఒకరి అర్థం గుఱ్ఱం కావచ్చు. ఇంకొకరి అర్థం సైంధవ లవణం కావచ్చు. త్రికంతుకు అంటే విషం కంతు. క్రిధరుడు అంటే లక్షీధరుడు. ఒకరి దేశంలో “క్రి” అంటే విషంగాని, విష తుల్యమైన విత్తంగాని కావచ్చు. అంత మాత్రాన మన దేశంలోని క్రిమంతులు కూడా విషపూరితులు కావలసిన ఆకర్ష్యం లేదు. ఆంధ్రులం అర్థబలం ఉంటే నే, వారి వెంటనే నీరి అన్నట్లుగా శోభిస్తుంది. కాని, తన్మసంపదమ మించింది దీసంపద. అదే బుద్ధిబలం. అదే శాస్త్రజ్ఞానం. దాని కంటే మించింది ఆత్మబలం—కాని, శాస్త్ర సంపదను ఆటంబాంబులకోసం వేనియోగించడంవల్లనే దీసంపదను దుర్వినియోగం చేయడం మవుతోంది. ఈ శాస్త్రసంపదను జ్ఞానలక్షిని భిక్షం చేసినవారికి మోక్ష లక్షిని లభించదు. సామ్యవాదులకైనా ఆసామీవాదులకైనా సమానంగా వర్తిస్తుంది యీ నూత్రం.

అవకాశం దేవైన ఆటంకం బులను, హైద్రాబాద్ ఆటంకంబులను తియ్యి చేసి ఆటవికయుగం ననుసాంది. అనాగరికులైన ఆటవికులకంటే ఆటవికుల నాగరికతలో మెచ్చదగిన ఉచ్చలక్షణం కన్పించును. భోగ లాభశ్రద్ధతోనో కా, స్త్రీ

వరంగల్లులో ఒక దేవాలయ శిఖరం.

భాయ-చిత్రకారుడు : శ్రీ గాజ పభాకరగుప్త.

చానికే అమృతం లభిస్తుంది. యంత్ర తంత్ర మంత్ర శక్తి ప్రభావమును రాగ ద్వైపరహితంబుగా, విషయ హంఘావిరక్తుడై వినియోగించెడి యోగికి, బ్రహ్మజ్ఞానికి, భారతదేశము బ్రహ్మరథము పట్టుచున్నది. అట్టి బ్రహ్మజ్ఞానికి పునరావృత్తిరహిత కాశ్యప బ్రహ్మలోకకావాప్తిరస్తని స్వస్తి చెప్పనది పాశ్చాత్య భూమి. మన ప్రాచ్యతత్వనికి ఈ ఆప్రాచ్యతత్వము విరుద్ధము.

ప్రస్తుతం పరిక్షార్థం ప్రయోగించే ఆటంబాంబుల కథలువింటే పురాణ కథ జ్ఞాపకం వస్తోంది. బ్రహ్మాండమైన వెల్లురు ఆటంబాంబు ప్రయోగించగానే ఆకాశాన్ని ఆవరించింది. అనేక మెళ్ళ ఎత్తుకు నుంట లేచింది. చాగల మేఘాలతో బ్రహ్మాండమైన శబ్దం వినిపించింది. ఎక్కడ చూచినా రేడియో శక్తి ప్రజ్వలించింది. క్షీరసముద్ర మధనంలో కూడా హాలాహలం పుట్టగానే,

“కడపటి పట్టపగ లింటి వెలుంగుల లక్ష తెలుగున దుర్గక్షితంబై తుదిరేయి వెలింగిన మొగిలా గముల వలనం బడు బలు పిడుగుల తడుపున బెడిదంబైపరిచి భూతంబులుండేజో రూపంబులైన చాడ్చున దుస్సహంబై”... యిటు హాలాహలదహనంబు జగంబుల గోలాహలంబు నెయుచున్న సమయంబున” — అని వర్ణింపబడింది.

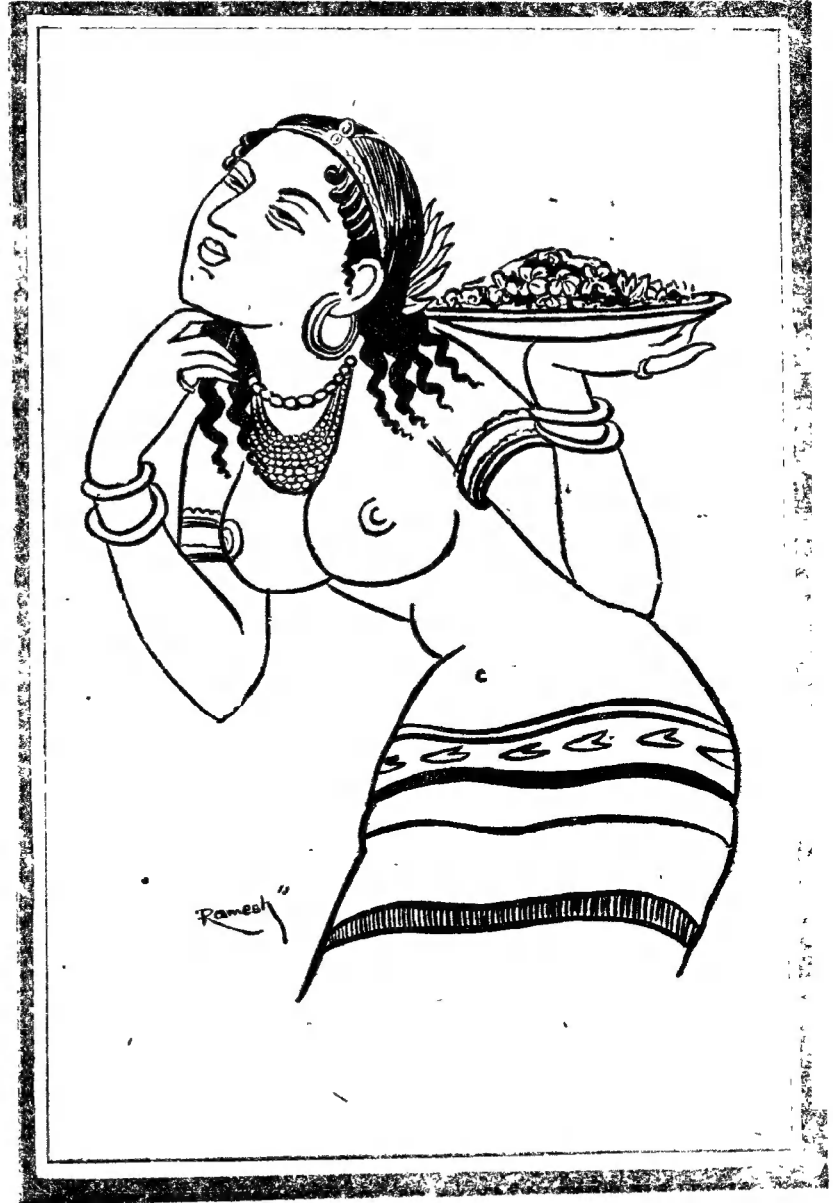
క్షీరసముద్రం అంటే ఆకాశంలో ఉండే Milky way అనబడే (పాలవెల్లి) అనిన్నీ యీ సముద్ర మధనం అంతటికీ జ్యోతిషపరంగా అర్థం చెప్పవలెననిన్నీ అంటారు. ఆ మాటకు వస్తే పాము అంటే వెన్నుపాము అనిన్నీ, అమృతం అంటే యోగసాధన అనే మధనం మననం ధ్యానం వల్ల పొందే బ్రహ్మానందం అనిన్నీ యోగ విద్యావేత్తల మతం.

“ఆదిశేషుని నిదురలేపిన

బోసేయును రామనామము”

ఆదిశేషుని నిద్రలేపడం అంటే ఏమిటి? వెన్నుపాముయొక్క పడగ విస్తరించి నట్లుగా అనేక సరాలూ నాడులూ మెదడు లోనికి విస్తరించిఉంటాయి. యోగ సమాధిలో ఆ కుండలినీ (ఆనరాల పడగను) ఏ విధంగా వికసించజేసి దివ్యదృష్టి మొదలైన యోగశక్తులను పొందివచ్చునో చూపేట్లగల్గిన యోగు లెవరైనా యీ దేశంలో ఉన్నారా యని యిటీవల కొందరు మన స్వత్యకాస్త్రప్రపండితులు విదేశాలనుంచి యీ దేశం వచ్చిమళ్ళీ వస్తామని వెల్లారు.

రామనామం పూర్తిగా బోధ కావాలంటే వర్ణికంలోనే (పాము పుట్టలోనే) కాపురం ఉండి తపస్సుచేసిన వాల్మీకి

దాని

(అజంతా 17వ గుహలోని కుడ్యచిత్రానికి ప్రతిరూపం.)

చిత్రకారుడు :- శ్రీ రమేష్ చంద్ర

అంతటివాళ్ళు కావాలి. ఆదికావ్యమైన రామాయణం రచించిన ఆ మహాకవి అంతటివాడను కాదు నేను అని ఓమైర పోతిరాజుగారు

“పుట్టక బుట్ట కేరంబునన్ మొలక”

...అని ఒక నమస్కారం చేశారు.

పాము అంటే ఏమిటో అర్థం చేసి కొన్నవాళ్ళు సరిగ్గా కన్పించడంలేదు. పూర్వమొక వర్తకునకు తురకభావ

నెర్చుకోవలెనని కుమారాలం కలిగింది. ఒక సాహెబ్బుగారిని అందుకై ఆశ్రయించాడు. ఒకమాట నేర్పితే ఒక అణాయివ్వాలని ఆ సాహెబ్బుగారు రేటు నిర్ణయించారు. సరేనని పాతం ప్రారంభించాడు. “లేట్” అంటే నూనె అని నేర్చుకున్నాడు. “పకడ్” అంటే చేతితో పుచ్చుకో అనే మాటకూడా తెలిసింది. ఆ వర్తకుడు తన అంగళ్లో నూనె కావలసిన

వారికి నూనె, నెయ్యి కావలసినవారికి నెయ్యి అమ్ముతూ ఉండేవాడు. తురక భాష నేర్చుకొనుటకు ఇంకా డబ్బు ఖర్చు చేయడం అతనికి యిష్టంలేకపోయింది. "లేలు" అంటే నూనె గనుక, "పాము" అంటే "నెయ్యి" అయిఉంటుందని నిర్ణయించాడు. అతని అంగడికి మరొక సాహెబు ఒకనాడు నూనెకొవాలని వచ్చాడు. దురదృష్టవశాత్తు నూనె డబ్బాలో సరకు అయిపోయింది. అందు చేత తనవద్ద నూనె లేదనిన్ని నెయ్యి పుచ్చుకోవలసినదనిన్ని తురకంలో తెలియ జెప్పడానికి, "నాహాబ్జీ! లేల్ నె పామ్ పకడో" అన్నాడు. "పామ్ పకడో" అంటే తురకభాషలో "పాదం పట్టుకో" అని అర్థం. ఆమాటకు సాహెబు గారికి తోకత్రోక్కిన తామర తోపం వచ్చింది. కాలు పట్టుకోమంటావా? అనే తోపంతో జాటుపట్టుకొని వీపుమీద వీక్షకు గుడ్డవేశాడు. వెన్నుపాము విరిగినట్లయింది.

పాము శబ్దానికి "నాగం" అనే మరొక పర్యాయపదం ఉంది. కాని, యీ రెండు శబ్దాలు చేర్చి "నాగపాము" అని కూడా వాడుతున్నాం. అయితే నాగులు అనే జాతివారు అస్సంరాష్ట్రంలో ఉన్నారు. అక్కడి కొండలను కూడా నాగకొండలు అంటారు. కాని "నగం" అంటేనే కొండ. ఈ నాగులు ఉండే ప్రాంతాలకు ఒకప్పుడు అర్జునుడు భూప్రదక్షిణం చేసిన సందర్భంలో వెళ్లినాడనిన్ని, అక్కడ ఉంటావీ అనే నాగకన్యక అర్జునుని రూప సంపద చూచి మోహించిందనిన్ని పురాణాలలో ఉంది. ఈరోజున నాగులు అడవి జాతివారని గవర్నమెంటు లెక్కలలో ఉంది. కాని, ఆనాటి పురాణంలో ఉంటావీ చాలా ఖ్యాపస్సు తెలిసిన

నీనెమాటాకీ యోగిగా వర్ణింపబడింది. పాము కుటుంబంతి సన్నని చీరకట్టితే, ఆమె నాగకన్య అని భ్రమించి ప్రశంసించాడేమో?

"నాగరిక ముద్రగల మంచితాగరియట నాగవాసములో వింత నటనలట కులుకు గుబ్బులప్రాయంపు గోమలియట వలచి వలసినదే యెంతవారిసై" అర్జునుడే సందేహించాడు నాగకన్యక కాటువేస్తుందేమో అని—

"...ఫణిజాతి పి, వేను మనుజజాతి నన్యజాతి ప్రవర్తించు టర్జునుకునె? నిల యీ కోరిక? యనిన రామాలి కనియె."

ఆఖరుకు అర్జునుడు గాంధర్వంగా ఆ ఘణ్యంగనను చేబట్టడం జరిగింది. ఇద్దరికీ కలిసి "యీలావంతుడు" అనే కుమారుడు జన్మించాడు. అర్జునుడు అటుతర్వాత దానిని వర్ణిస్తూ

"అల జడయందముక మెటుగు టారు మిటారము నాకు ముందుగా జీలవ కొలంబటంచు జెలి చెప్పక తొలిన చెప్పె"

ఇలలో లతాంశుల పౌలతుక కాలి గోరులకు బోలరు; పోలునొయెమె తారకలో"

అన్నాడు. వాల్మీకి పాములాగున ఉన్నదట. దానినిబట్టియే అది నాగకన్యక అనుకున్నాడట. అటువంటి లతాంగి కాలిగోరులకు యితరస్త్రీలు సరిపోలరట. ఒకవేళ తారలు సరిపోలు నేమో అన్నాడు. నాగకన్య అంటే పణ్యంగన అన్నాడు. అటువంటి జడ సాంపుగలవాళ్లు తారలలో ఉండవచ్చునన్నాడు (అనగా చంద్రుని భార్యలలో) అంతకంటే ఎక్కువగా ఒకజడ కాకుండా రెండు జడలు వేస్తున్న యీ కాలంలో నాగకన్యల భయంగాని, ఘణ్యంగన భయంగాని పూర్తిగా పోయిందేమో!

నాటి నాగకన్యలకంటే నేటి నవనాగరిక కన్యల రెండు జడలసాంపును అర్జునుడు రెండింటిలాగా కొనియాడియుండేవాడు. ద్వివేణులు త్రివేణులు చతుర్వేణులు కూడా ఇంకా ఉన్నారు. పంచవేణుని మించు మిటారుల మనెడి పంచవేణులు కూడా ఉన్నారు. సాగసులు వృద్ధియై జడలు ఊడలు దిగినట్లు వృద్ధికావచ్చు. తారలలో యిటువంటివారు ఉంటారని ఏనాడో అర్జున ఉవాచ.

అర్జునుడు చాలా సరసుడు. భుజంగ కన్య వరించిన భుజంగుడు. భుజంగం అంటే పాము. భుజంగుడు అంటే సర్ప

పతి మాత్రమేగాక సరసుడైన విటుడు. భోగి అంటే సర్పం - భోగిఅంటే భోగించే వాడు. భోగము అంటే పాముపడగ - భోగము అంటే ఇంద్రియసుఖము. శ్రీ మహావిష్ణువు శేవశయనుడు - భోగశయ నుడు - శేషుడే జగత్తును మోయుచున్నాడు. సర్పం శంకరాభరణం. సముద్ర మథనమునకు కవ్వము ల్రాడు వాసుకి అనే సర్పం - పాము అంటే ఏమిటో ఆ చిహ్నార్థమునకు పురాణ ప్రమాణాలు తరచి చూడాలి. వేదాలు వేదాంతార్థములు శోధించాలి. ఉత్తరస్థుప్రపాంతంలో ఆరుమాసాలు పగలు, ఆరుమాసాలు రాత్రిగా ఉంటుంది. సూర్యుడు ఉదయించి నడినెత్తికి వచ్చుటకే మూడు మాసాలు పట్టగలడు. అక్కడ సూర్యుడు మనకు ఉదయించినట్లుగా ఉదయించడు; పాము చుట్టుకొనినవిధంగా వలయాకారంగా గగనమధ్యభాగానికి పొద్దు పైకెక్కుతుంది. వేదాలు పుట్టిన కాలంలో మన ఆర్యబుధులు ఆ ఉత్తరస్థుప్రపాంతంలో ఉండి సూర్యుణ్ణి అదిత్య భగవానుని ఆరీతిగా వర్ణించి ఆరాధించినారనిన్నీ సూర్యుడే విష్ణువనిన్నీ, ఒక సిద్ధాంతం ఉంది. ఈ పాముచుట్టూరడ శ్రీ మహా విష్ణువు శయించినట్లుగా పురాణాలలో వర్ణించియుండవచ్చు. చంద్రగహణం నాడు చంద్రుణ్ణి రాహువు సర్పరూపంలో వచ్చి కబళించునని పురాణగాన ఉంది. వైకుంఠ పాలి అనబడు పరమపద సోపానపటములో

పాములు నిచ్చినలు మెండుగాఉన్నాయి. మన పాపంబులే పాములై మేనుల్ కబళించునన్నట్లుగా జీవుడు పాపకర్మల వల్ల ఊర్వలోకమును చేరజాలక అధః పతితు డవుతాడు. కుండలీంద్రుడు అంటే సర్పరాజు. కుండలినీ అంటే పాముపడగ - వెన్నుపాములోనుంచి కపాల భాగంలోనికి విస్తరించే నాడీచక్రం కుండలినీ అన్నారు యోగశాస్త్రంలో. ఈ పాములకు అంతు లేదు. తామపాము, నాగపాము, వాస పాము, వెన్నుపాము, తొడపాము, శివుని మెడపాము, శ్రీహరి పడకపాము, ఇవన్ని చిలువల చిద్విలాసాలుగా ఉన్నాయి.

పాము అంటే ఏమిటో, దాని శబ్దార్థం, భావార్థం, పరమార్థం, వర్ణనా నానార్థాలు తెలియాలంటే జీవశాస్త్రం, యోగ శాస్త్రం, మంత్రశాస్త్రం, జ్యోతిషశాస్త్రం మొదలైన శాస్త్రాలు చదవాలి. కళ్ళు శాస్త్రాలుకూడా పరిశీలించాలి. కళా శాస్త్రం మాత్రం చదివితే చాలదు. ★

దాంపత్య రహస్యము

ఇది ప్రాచీన అసలు కొత్తక గ్రంథము. (ఫోటోలతో) 254 పుటలు పుస్తకం వెల రు. 2-0-0 పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకం, చంద్ర భానుక్షిరో, 27 నీటు (AP) జి. టి. మద్రాసు.

కుమ్మ ★ బొల్లి

వగైరా మేహమచ్చలు, నెగ, సవాయి వ్యాధులకు, గ్యారంటీ చికిత్స, క్యాట లాగు ఉచితం. జి. వి. రెడ్డి ఆండ్ కో., (రిజిస్టర్డ్) "భాస్కరాశ్రమము" గోపాల పురం, తూ. గోదావరి.

చదవండి

(నాటిక)

జాన్ గార్ల్ వర్తి

మొదటి ఘట్టం

[విడాది గడిచింది. ఖైదు అవరణగా బంగారాదుంపల పొలం. మంచు దట్టంగా పడుతూ ఉంటుంది. వెనక వేపునా, ఎడమ వేపునా రాతిగోడ నీడలా కనపడుతుంది. డెనాంట్ మరో ఖైదీతో కలిసి తిప్పి తీసిన బంగారాదుంపల్ని వొంగి విరుతున్నాడు. మంచులో ఇద్దరూ నీడల్లా కనపడుతున్నారు. ఇటూ అటూ విరిన బంగారాదుంపలు తిట్టల్లోకి విసురుతున్నారు. మెల్లిగా నునగు సలాడుతున్నట్లు మాట్లాడుకుంటున్నారు.]

డె : పాపం ఆ దెబ్బతో తక్కిమని చచ్చి పోయాడు. నాకు అయిదేళ్లు పడింది.

తోటి ఖైదీ : హా! హా! హా! నీళ్లు! నిన్ను కుతిక్కి తాడేసి ఏలాడిదియోలేదు నయ్యేమే. అద్దుట్టమంతుడివి.

డె : పాపం ఆ అమృతం నిర్భయంగా నాపక్షం మాట్లాడింది. ఆ అమృతం నాపక్షాన్ని కోర్టులో చెప్పి ఉండకపోతే...

ఖైదీ : అదీ అద్దుట్టమే - అలా నెప్పే వోలే ఉండరు. ఆర్థిక మాత్రం పానభయం కాదూ! ఇంకెన్నాల్లండాటి?

డె : మూడేళ్లు - ముక్కుమాగుకున్న సన్యాసిలా గడిపిలేను.

ఖై : నాకు నాలుగేళ్లు. నువ్వు బలే బోడిపో - ఇస్కో అంటే కాన.

డె : (నవ్వుతాడు. నడుం నీగి తిన్నగా నిలబడతాడు) మొత్తానికి కుక్కతో బోల్చావ్.

ఖైదీ : ఇకో (నేలీ తో వెనక్కి చూపుతూ) మంచున్నాదని ఆర్జినలేరనుకుండా వెంటి? మా నెడ్కోల్లు.

డె : ఉన్నట్టుండి దట్టంగా పట్టేసింది మంచు, ఇలాగే ఉంటుందల్లే ఉంది ఇవారంతా.

ఖైదీ : ఈకోజుల్లో ఇలాగే ఉంటది. ఇంకో చనంలో మన్ని పిలవారు మాడు! మంచంపై పిరికి. ఇలాటప్పుడేగా, పారి పోయేవోళ్లు సంగు నూసుకునేది.

డె : ఇక్కడనించి తప్పించుకున్నవాళ్లు ఇంతవరకూ ఎవరూ లేరంటారే.

ఖైదీ : కొందరు పారిపోవాలని నూకారులే.

డె : నిజం? నాకూ ఓసారిమాడాలనుంది.

ఖై : ఆపనిమట్టుకు నెయ్యిమోకమోయి నేస్తం! ఆ తీరాత బట్టలు మార్పు కోవాల, డబ్బుండాలు, కాకోటుండాలు. అప్పుకుగాని ఆశేనాలేదు. అప్పుడేనా పట్టేతారు. అసలీ సుట్టు పక్కలంతా ఎడారిలాకుంటుంది. ఆస్తి మానెడ్ల దెబ్బ తీసుంటావు. ఆదెబ్బతోనే నోరావలిచ్చే కాకు కానాలు.

డె : అబ్బే. మామూలుగానే దవపెమిద కొట్టాను. దానికి చచ్చిపోలేదువాడు. వెనకాల ఇనపరాలు తగిలింది తలకి పాపం (మళ్ళీ వొంగుని దుంపలు విరతాడు.) పెళ్లి కాలేదులే, అదీ కొంత అద్భుతమే.

ఖై : అద్దుట్టమా? అదెలా నెప్పగలంలే! ఆడి సంగ తింక మరిచిపోవయ్యా. యుద్ధం లో సిపాయిలకే బట్టింది నెప్ప. (ఒక దుంపతీసి) మా బాగా బలిసింది దుంప.

[గోడవైపునుంచి ఒకవార్డర్ వస్తున్నట్లు మంచులో చూచాయగా కనపడుతుంది.]

వార్డర్ : ఏయ్! కబుర్లాడకం డక్కడ ఒవరనెపోతే రెండోవరస అందుకోండి. ఊ! ఆదెపోగానే వచ్చి మీ వరసలో నుంచోండి. (ఖైదీలు మాట్లాడరు) ఏం విన పడిందా లేదా? మాట్లాడరేం.

ఖైదీ : సిత్రం బాబూ.

[వార్డర్ దూరంగా వెడతాడు]

ఖైదీ : మంచోడేలే కాదు, నే నెప్పలా. పని గబగబా అయిపోతే టి ఇ త్తారు ఖాదాం.

డె : కుక్కబతుకు! ఇంకా మూడేళ్లు.

అనువాదం :
సూరంపూడి సీతారామ్

ఫీ. కుక్కబతుకు.

ఖైదీ : అబ్బే! ఈదు నిజంగా మంచోడు నుమా. ఇనుగో ఈ మంచుమూలానే గాని- ఇదంటే ఆళ్ళకి మా నెడ్ల బయ్యం. బయపడ్డావోళ్ళల్లాగే ఉంటారులే.

డె : కావచ్చులే. కాని నాకింకా అలవాటు కాలేదు - కాదు కూడా.

ఖై : బింకమెనోడివిలే. మీలాటోళ్ళు మొగుణ్ణుంచీ బింకం నేర్చుకుంటారు.

డె : (మెల్లిగా, ఆత్రుతతో) నీ కీ మెదానం అంతా తెలుసుగా చెప్ప. దారల్లాగ?

ఖైదీ : విముంది. (గుసగుసగా) అబ్బేవు. రోగు ఓ మెలో ఉంటది.

డె : అక్కణ్ణించి ఉరు?

ఖై : ఏమీ మెళ్ళు. మరాజు, అంత పని నెయ్యిమోకు పట్టేతారు నుమ్మా. నా నూటిను.

డె : ఓకో, నేను జర్మనీలో నే తప్పించు కొచ్చాను.

ఖైదీ : ఏంటి? జర్మనీనించా? ఆరి పిడుగా!

డె : ఇక్కడవోళ్ళకి పనిగట్టే కుక్కలా అవ్వకూడా చేవుగా

ఖై : లేవనుకుంటారే, కాని బాబూ నా నూటిను. ఈ ముప్పుపక్కల జనమంతా నీకు యిగోదం. కైదీలంటే ఆళ్ళందరికీ కోపం. సిత్రంగామా!

[దుంపలేరడం ఒకవరస అయి పోయింది. ఇద్దరూ వొంగునే ఉంటారు]

డె : ఇనుగో దార్జాగో ఈక్రతో నేలమీద గీసి చూపించు.

ఖైదీ : ఇనుగో ఇది చెద్దకోడు. ఇక్కడో అదు రోగు కలుసుద్ది. ఇదిగో ఇక్కడో సత్తరువుంది. పది పన్నెండు మెట్లుంట దిక్కణ్ణించి మోగోడు.

డె : రెండోరోగు కలిసిచోట రోడ్డు దిగితే విముంటుంది?

ఖైదీ : అంతా మెదానం, ఆపెన అడివి. అడివిదాటితే బట్టి తగులుద్ది. ఆపె వూర్లో రైలుంటది. కాని ఇది మాత్రం మరిసిపోకు నువ్వు బైటపడ్డాది మొగుల్లుకుని అందరూ నిన్ను మరాజుని నూడ్డానికొచ్చినట్టాతారు. తప్పించుకుందా మనుకుంటే అడివి.

[క్షణం నిశ్చబ్దం. డెనాంట్ నేలమీద ప్లాన్ పరిక్షిస్తాడు.]

వార్డర్ : (దూరం నించి) ఏయ్ తొరగా కానియ్యండి ఆఖరి వరస.. మిమ్మల్నిద్దర్నీ.

(మంచు మరింత దట్టపడుతుంది.)

డెనాంట్ : (నేల మీద గీతల్ని కాలితో చెరిపేస్తూ) బలే దట్టంగా ఉంది. ఇదే పలు. దాటేనా

[వెనక్కి వెళ్లి దుంపలు రెండోవరస అందుకుంటారు.]

భైదీ : (వేలితో చూపిస్తూ) అనుగో ముప్పైగజాలలో ఆ గోడమీద ఇంకో గటం కావాలి. అనుగో నూకాడంటే తుపాకి కాకట్టి కాల్చేతాడు.

దే : తెలుసులే. అనుగో గోడకామూల కడతాను. వాడికి ముందుచెప్పునే దూకేస్తాను. ఈ మంచులో అనుమానంకొద్దీ వెనక్కి చూస్తూ ఉంటాడుగా! అదిగో ఆ కుడిచేతి వేపు వాడు చూడకపోతే దాటే కానన్న మాటే.

భైదీ : నీకు పిచ్చెక్కిందయ్యోయ్ బాబు! నూడంగానే తుపాకి ధామ్యంబడి. నూడకపోయినా కొంచెంసేపులో ఇక్కడ పనైపోయా. అప్పుడేనా కనిపెట్టేతారు.

దే : కానీవోయ్ ఇంతేనా! ఈపీడా వొడిచిపోతుంది.

భైదీ : సరే, పోక తప్పదంటావు. అయితే పెద్దరోడ్డుచుకుని ఇంకవకుండా లగెత్తు. ఇంతమంచులో ముమ్మల్ని గదుల్లో చెట్టకుండా నీయంట బడ్డాని కవరూ రారులే. యేరు వాటంగానే ఉత్తరపేపుని నీన్న అడిచివెళ్తుంది. నీకంటే జేవర కూ అక్కడ దూరివాళ్ళో. లేకపోతే రేత్రంతా కన్ను ఆవడని మంచులో మైదానంలోనే తచ్చాడ్డవాడ్లు. బాగ్రత్త. తెల్లారేసరికి బిగుసుకుపోతావ్.

దే : నీమే లెప్పుడూ మర్చిపోను. ఇంకపోతే, పోవాలనుకున్న తరవాతకంచె ల్చూసే జంకకూడదు. (కొన్ని బంగారా దుంపలు తీసి జేబులో దాచుకుంటాడు) ఇవి పచ్చివి తినడమెల్లా?

భైదీ : ఎప్పుడూ కూళ్ళేదు. ఇరుగో ఇదికూడా తీసుకో (చిన్న రొట్టిముక్క ఇస్తాడు)

దే : నిజంగా నువ్వే మంచి వాడవు గుమా.

భైదీ : ఏమో నీ అద్దుట్టం. నాకూ వొచ్చేయ్యాలిందిగానీ, గుండెనాలడం లేదు.

దే : నువ్వంటు చూస్తూ ఉండు. వస్తా.

[మాడడుగులు గోడపై పు నడుస్తాడు. ఊణం అగి చటుక్కుని వొంగి కాళ్ళమీదా చేతులమీదా పరుగు అందుకుని గోడదగ్గర చేరతాడు. పిల్లలా గోడమించి ఒక్క ఉదుటున దూకేస్తాడు. ఆ ఊణంలో తోటి భైదీ ప్రాణాలు విగబట్టి నవ్వెక్కినంత ఆలకిస్తుంటాడు.]

భైదీ : ఆరి జేవుడా! దాటేసినాడు, పోలిపోడు నూళ్ళేలేదు. (కాళ్ళు నిలవడం లేదు. నిలబడినచోటే పరవళ్ళు తొక్కు

తాడు) నేను కూడా దాటేద్దానా? పోవాల, అబ్బ!

[సరిగ్గా అతనూ వొంగోవాలనుకున్నప్పుడే వార్డర్ గొంతుక విసబకుతుంది.] వార్డర్ : (దూరంంచి) ఏయ్! నిన్నే ఏం చేస్తున్నావ్? నీతోటి వాడేడి?

భైదీ : గోడమూల కల్లాడు సార్. [ప్రంభితుడై నిలబడి నిరీక్షిస్తాడు.] వార్డర్ : (దగ్గరికి వచ్చా) ఏమిటి?

భైదీ : ఏమో నం డి సార్. ఎక్కడున్నాడో తెల్లు.

వార్డర్ : రా నాతో చెప్తా. (గోడ సమీపించి ఆగుతాడు) ఏయ్ ఎవ రక్కడ? పోలీస్. నీపక్కనిం చెవడైనా ఆ దారిని వెళ్ళాడా? ఇక్కడోకడు కనపడడంలేదు.

పోలీసు : (దూరంంచి) ఎవరూ ఈ దారిని వెళ్ళలేదు.

వార్డర్ : బాగ్రగామాడు. ఒకడు తప్పించుకున్నాడు.

(మరొక వార్డర్ గోడమీద నిలబడి కనపడతాడు)

రెండోవార్డర్ : నీకన్ను గప్పి పారిపోయాడన్నమాట.

మొదటివార్డర్ : ఛీ. దిక్కు చూచిన మంచు మన ప్రాణాల కొచ్చింది. తుపాకి పేల్చు; అంపరికి తెలియాలి. ఆ! ఆ! వొడ్డాడు. అన్నట్టు మరిచిపోయాను. తుపాకి వింటే వీళ్ళందరూ పరుగులు తీస్తారొంక. నేడకా కెళ్ళి రిపోర్టియ్యి వెంటనే. (భైదీ వంక తిరిగి) ఏయ్. నువ్వు నోరుమూసుకుని ఉండు తెలిసిందా! నీకిదంతా ముందే తెలుసలేవుంది.

భైదీ : నాకేం తెల్లుసార్. ఎవరో పెద్ద బాగమంతులట, ఆరు కాఫీకి పిలికారని నెప్పొడండి. మీరు తొందరపడతన్నారని నేను దుంపలేరతానే వుండిపోయానండి.

మొదటివార్డర్ : సరే, నువ్వుమాత్రం నోరు మెదపకు. రా ముందునకు.

[ఇద్దరూ మంచులో నడిచిపోతారు - తెరి].

రెండో ఘట్టం

[మొదటిఘట్టం తరవాతి విడుగంటలు గడిచిపోతుంది. మైదానం; దట్టంగా పట్టిన మంచులో కన్ను పొడుచుకొన్నా కనపడదు. కనపడకపోయినా పెద్ద రోడ్డును పట్టి వెతుకుతున్న ఇద్దరు పోలీసుల గొంతు కలు వినపడుతూ ఉంటాయి]

మొదటి పోలీసు గొంతుక : ఈ దిక్కు చూచిన రోడ్డు వెతకడ మేమిటోయ్? వీసం

లాభంలేదు. కన్ను పొడుచుకున్నా కనపడడంలేదు.

రెండో పోలీసు : వార్డర్ కి ద్ద రొచ్చి అప్పుడే ఇదంతా వెతికినట్టున్నారు. ఈ మంచులో వెతకడమంటే మాటలు కాదు. ఎవరేనా రోడ్డే ఎక్కుతారు కాని చస్తే రోడ్డు దిగరు.

మొదటి పోలీసు : కాని వాడు రోడ్డు మీదే ఉంటాడ నెక్కడుంది? ఎక్కడైనా ఉండచ్చు.

రెండో పోలీసు : సరే, ఈమంచులో కదిలి తిరుగుతున్నాడూ అంటే రోడ్డుమీదే అనుకో, మైదానంలో తిరుగుతాడని ఎవడనుకుంటాడులే.

మొ. పో : వాడు అడిచి వేపు వెళ్ళాడేమో!

రెం. పో : ఆ! ప్రాణభయంలే.

మొ. పో. లేకపోలే బస్తీదారిపట్టి వుంటాడా?

రెం. పో : ఆదారి బాగా కాపుడట వేశారుగా.

మొ. పో : పారిపోడానికి చూసినవాళ్ళని తోలుకంచాలతో కొట్టి చర్మం వొల్చేయ్యాలంటాను. మనఅవస్థ వాళ్ళకేం తెలుస్తుంది? అబ్బబ్బ! ఇంత యాతన ఇచ్చేకాని మరోటిలేదు. నీదగ్గర చుక్కేమైనా ఉందా?

రెం. పో : ఓ! ఇరుగో. కనపడడంలేదు కాని వాసనబట్టి అందుకో.

మొ. పో : వాడు దొరకాలిట నాయనా, అప్పుడు వాడిసంగతి చెప్తాను. ఇలాంటి మంచులో మన నిద్ర చెడగొట్టి తిప్పలు పెడుతున్నవాణ్ని చూస్తే చంపేయ్యాలి అంటే తప్పా అంటే?

[గడగడ శబ్దం]

రెం. పో : నాకు కొంత మిగల్చువోయ్. (గుసగుసగా) ఆ చప్పు డేమిటి? విను. (ఇద్దరూ ఆలకిస్తారు.)

మొ. పో : అట్టే! ఏం వినపడడంలేదు. (మళ్ళీ సీసా నోటి కెత్తబోతాడు)

రెం. పో : ఆగొక్కసారి. ఏవో జర్రు మన్నట్టు చప్పుడు వినపడింది. బాటరిల్లెలు వేద్దనా?

మొ. పో : వొడ్డాడు. (మళ్ళీ ఆలకిస్తారు)

రెం. పో : ఈ చుట్టుపక్కల కంచర గాడిదలున్నాయి.

మొ. పో : వాడు మహాచెడ్డ దుండగుడులే.

రెం. పో : అవును. యుద్ధంలో కౌపెన్ గా ఉండేవాడు.

మొ. పో : వీడే హైడ్రా, పార్కులో

పోలీసుని చంపాడు. ఎంత గుండెలుండాలి!
ఇలాటివాళ్లు పారిపోతేనే చెడ్డ చిక్క.
ఈపిరాగి పోయేదాకా పరుగెత్తడం మానరు.

రెం. పో : చదువుకున్నవాడే మళ్ళీ. పరి
గత్రడం తప్ప ఇంకో ఉపాయం తోచలేదు
కాబోలు. పరిగెత్తి ఎక్కడికి పారిపోతాడని
గ్రహించి ఉండాలి, బుర్ర ఉన్నవాడైతే.

మొ. పో : ఈ పెద్ద పెద్ద వాళ్ళకి
తిక్కెక్కువ. ఆతిక్క ఒకటూని వొడల్లు.
ఆ లాయర్స్ రగవ్ ? ఎవడితో సామ్యం
అపహరించాడు. వాణ్ణి, వాడి దర్బాసి
చూస్తే ఒళ్లు మండుకోస్తుంది.

రెం. పో : నాకసలు వీళ్ళంటే జారే
కాని, పెద్దమనుష్యుల్ని చూస్తే చిరాకు.
పెద్దమనుష్యులైనవాళ్లు అసలిలాటి వోటి
కెందుకు రావాలంటారు. వాళ్ళకి నువ్వు
న్నట్టు గొప్పెక్కువ.

మొ. పో : ఇంకోటిలే పాపం, అంత
వైకొచ్చి చూతావుగా ఇంత నీచ స్థితికి
కులిపోవడం చూటలు కాదు.

రెం. పో : (ఆవలిస్తాడు) అబ్బా,
ఇప్పుడు గెండ్లో నిద్రలో ఉంటున్నాననింది.
అరే! (తెల్లబోతాడు) అదుగో చప్పుడు
మళ్ళీ. (ఇద్దరూ ఆలకిస్తారు) ఇదేదోకంచర
గాడిదనుకుంటారు. అబ్బ. పోలీసు బతు
క్లంటే దరిద్రం మహాటిలేదు. మా ఆవిడ
గోరెడు తుందని చూస్తున్నా కాని లేక
పోతే ఈపాటికి చివురు పట్టుకుని వీధులు
తుడిచేవాడిని.

మొ. పో : ఇలాటప్పుడు తప్ప మనుష్యు
గాలు ఘరవాలేదనుకో. ఇలాటివి నీసి
మాల్లో ఎరుగుదుం కాని మనం చెయ్యాలి
సొచ్చేసరికి—

రెం. పో : అవునవును. నువ్వు నీనీమా
చూశావు. వాడు నుంచున్న పట్టుని
చిరుని పై కెగిరి ఇంటికప్పు మీరుంటాడు.
మనమూ దొంగల్ని గజదొంగల్ని చూశాం
కాని ఇలా ఎగిరేవారే నెక్కడా చూడలేదు.

మొ. పో : అదేమంటే, వాడికి పొదా
లకింద స్ప్రింగులేవో ఉండి ఉంటాయి.
నువ్వు సరిగా కనిపెట్టి చూశావోలేదో
నీనీమాలో, వాడిచేతులు మనకు మసగా
ఉన్నాయి. బహుశా వాడేపగమోపట్టు
కుని ఎక్కివుంటాడు, ఆపైన ఫిలింలలో
ఏదో మాయచేసి పగ్గాన్ని మాయంచేస్తా
రనుకుంటాను.

రెం. పో : నిజమే. నాకది తట్టనేలే
దప్పుదూ. మరి వైసన్న వాడొక్కసారి
కిందికి దూకి సరిగా కోడుమిడికే ఎలా
అడుగెస్తాడు?

మొ. పో : అదో ట్రిక్కు. అసలు
జనాన్ని ఇలా మోసంచేస్తున్నందుకు ఈ
నీనీమల వాళ్ళని కైళ్ళలో పెట్టాలి.

రెం. పో : పోయినవారం నీనీమాయే
బాగుంది నేనూ మా ఆవిడా వెళ్లాం.
హాలు హాళంతా కళ్ళనీళ్ళు పెట్టుకున్నా
రనుకో.

మొ. పో : నువ్వలా అంటావు. నాకు
చార్జీచార్జీకి నీనీమాలు చూస్తే ఒళ్లు తెలి
యదు. నీనీమా అయిపోయి తరవాత లేని
బలమేదో చేరుకున్నట్టుంటుంది. మరి
అంచెందులలాంటా?

రెం. పో : వాడిది ఒట్టి అమాయకం.

మొ. పో : ఇంకో గుక్కెద్దూ ఉంటే
(గడగడ కెబ్బం) వాడు చిక్కొడ్డో నువ్వు
నన్నాపకపోతే వాణ్ని పీకి పిసికేసేమాట
నిజం.

రెం. పో : నేనూ అంటే. ఒకనిచేదాం.
ఎవరా పాలో చూద్దాం కాసెగలేస్తాను.
చెప్ప తలా, తోకా?

మొ. పో : తల.

రెం. పో : పడింది తలా తోకా చూడు.
ఏదీ లైటెయ్యి.

[మొదటి పోలీసు బాటరీ లైటు వేస్తాడు.
మంచులో రెండుముఖాలు కనపడతాయి.
కాసు చూస్తారు బాగా దగిరగా]

రెం. పో : తోక! నీ పంథమే
పోయింది. (లైటు ఆర్పేస్తారు) ఇప్పుడేమి
టన్నమాట? నేను నిన్నాపాలా, నువ్వు
నన్నాపుతావా?

మొ. పో : నువ్వు నన్నా పాలి.

రెం. పో : అబ్బే. నేను గలిచానుగా.
అంటే దానర్థం నేను వాడిమీద విరుచుకు
పడతాను. అబ్బబ్బ! ఏం చలిగావుంది.
సరిగా చూడు ఆ ఆడు పగ్గం రోడ్డుకి
అడ్డంగా ఉందో లేదో. తడిమి చూడు.

మొ. పో : ఓ. బిగుతుగా నేవుంది కాని
మరీ దిగువపోయింది. తగిలే మనిషికి సరిగా
పొట్టలో తిగలాలి తాడు.

రెం. పో : అట్టే ఆలా వుండకూడదు.
అలా తగిలే ఏముంది? ఆగి పక్కగా పారి
పోతాడు. లేదా వెనక్కి నిరిగి పరిగెడ
తాడు. అడుపడేది, మోకాళ్ళకింద పడాలి.
అప్పుడు వాడు బోర్లబొక్కా పడిపో
తాడు. ఆవెంటనే వాడు లేచేలోగా మనం
వాడిమీద పడతాము.

మొ. పో : ఛ. ఛ. చుట్ట కాల్పుకోడాని
కేనా లేదుకదా. అవునుగాని ఖైదీకి చట్ట
లివ్వచ్చుంటావా?

రెం. పో : మొత్తానికీ వ్యచ్చులే.
దాంతో కొంచెం మెత్తబడతారు. మన
కది మంచిదే. కొందరు కొందరు మంచినా
ళ్లుంటారు. వాళ్ళకి రోజూ ఇవ్వచ్చు.
ఆగాను. (గుసగుసలో) విను అడమిలో.
అడుగుల చప్పుళ్లు!

మొ. పో : అవును.

కప్ప పడుచుతో కప్ప
యు వకుడు :— “ఆఖరుసారి
అడుగుతున్నాను — నువ్వు
నన్ను పెళ్ళి చేసుకోకపోతే
అమాంతంగా ఈ నూతిలోకి
దూకేస్తాను. తరవాత నీ
యిష్టం.”

రెం. పో : ఇలా చూడు. వాడు తాకు
దగ్గరికి వొచ్చే సమయానికి చక్రమని కళ్ళ
లోకి లైటువేసి చటుక్కున ఆర్పేస్తాను.
ఉలిక్కిపడి ముంగుకి పరిగెత్తబోతాడు.
తాడుతగిలి దళిమని బోర్ల పడతాడు.
జాగ్రత్త. కాసుకో (ఆలకిస్తారు)

మొ. పో : వస్తున్నాడు కాసుకో.
కాని.—వాడుకాక ఇంకోడైతే!

రెం. పో : అయినా వొదిలిపెట్టకూడదు.
ఆను.

[క్షణం సేపు నిశ్శబ్దం అడుగుల చప్పుళ్లు
దగ్గిరొత్తాయి.]

రెం. పో : (అరిమెల్లిగా) ఊ! రెడీ.

[బాటరీ లైటు వేస్తాడు, డెనాంటో
ముఖమిడ. వెంటనే లైటు ఆరిపోతుంది.
పోలీసులు ముందు కెగబడతారు. చీకటిలో
పెనగులాట]

మొదటి పోలీసు గొంతుక :

దొరికాడురా బాబు! దొరికాడు.

రెండోపోలీసు గొంతుక : (సగం
కుక్కుర బిగిసి) లేదురా. బాబూ లేదు. నా
గొంతుక పిసికేస్తున్నావురా. దొదులూ.

[తెర]

(ఇంకావుంది)

“ఏంమ్మా! పార్వతీ! ఏం జేస్తున్నావ్” అంటూ ప్రశ్నించాడు పిచ్చయ్య.

“కూర్చోండి బాబాయ్” అంది కాఫీ డిక్టేషను తీస్తున్న పార్వతి.

“ఎప్పుడూ ఏదో ఒక పని జేస్తుంటావ్; కాస్త తీరిగ్గా కూర్చోవడం తల్లీ!” అన్నాడు పిచ్చయ్య కళ్ళజోడు తీస్తూ.

శ్రీ యు. శేషచలపతి

“ఏం పనుంది బాబాయ్. మావి రొండు పొట్టలు. ప్రాస్త్రున్నే రేచి, కాఫీకి కాసిని రిస్కు పెట్టి, ఒక సోలెడు బియ్యం పెడితే

పనితేనిపార్వతి

మళ్ళీ రాతికేగా. ఎప్పుడన్నా అనుకోంట్లే సాయంత్రంపూట నేనే వూసు బోక కాసిని కాఫీ త్రాగుతాను. అంతే గదా!” అంది పార్వతి.

“మీవి రెండు పొట్టలు. ఆయన సెలక్టో నూటయాభయ్య రూపాయలు తెస్తాడు. లక్షణంగా గడిచిపోతుంది. దిగులు, విచారంలేని సంసారం” అన్నాడు పిచ్చయ్య. “ఉండు. కాసిని కాఫీ త్రాగుదుగాని”

అని కాఫీ తెచ్చిపెట్టింది. “మీరు దిగులూ విచారంలేని సంసారం అన్నారగదా బాబాయ్, కాని నేను తెలిసో, తెలియకో ఒకటి నెబుతున్నాను. దిగులూ, విచారం లేనివాళ్ళు యీ ప్రపంచంలో ఎవరిన్నా వున్నారా అని నా అనుమానం. అయితే ప్రతివాళ్ళు మీరన్నట్లుగానే అంటుంటారు.”

ఈ మాటలకు విభయ్యేంత వయస్సుగల

పిచ్చయ్యకు ఆశ్చర్యం వేసింది. “అయితే రని నాకు తెలుసు. అయితే సమాధానం నీకేం లోటు పార్వతి” అన్నాడు. కూడా కులభంగానే తెలుసుకోవచ్చు”
 “బాబాయ్! మీరిటువంటి ప్రశ్న వేస్తా అన్నది పార్వతి.

పార్వతి వున్న కుటుంబంలో పుట్టింది. కొద్దో గోవన్న ఇంగ్లీషుకూడా చదివింది. ఆమె చదువుకున్నవానినే పెండ్లి చేసుకొంది. వయసుకూడా పెద్దకాదు. ఒక పాతికేండుంటాయి భర్తకి. రైల్వే ఆఫీసులో సెల కో నూ ట, యా భ య్ రూపాయలు సంపాదిస్తాడు. ప్రాద్దునలేచి ఒక సోలెడు వియ్యం పెడితే యిద్దరికీ సరి పోతుంది. ఆత్మహమలుగాని, అడవిడ్డలుగాని లేక పోవట్టి, వారి ఆలనాపాలనలేదు. ఆమె, నడుం విరుచుకోవాల్సినంత కష్టం గూడా లేదు. అయితే పిల్లలు మాత్రం లేరు.

“అయితే పిల్లలు లేరేగా! పిల్లలున్న వాళ్ళ కష్టసుఖాలు నీకు తెలియని వే మున్నాయి” అన్నాడు పిచ్చయ్య తన జీవితంలోని అనుభవాన్ని వికరువు పెడుతున్నట్లుగా.

“మీరు పారబాటు పడుతున్నాడు బాబాయ్! నాకసలా దిగులు లేనేలేదు. అనేకమంది పిల్లలున్న, సంపాదాల్ని చూచాను. ఆ పిల్లలవల్ల వచ్చే ఆనందం కన్నా దుఃఖమే ఎక్కువనే విషయం నాకు తెలుసు. ఆ పిల్లా జ్వేత్తో పడేవాట్ల కన్నా యీ రెండు ప్రాణాలు యీరకంగా కడదేరితే చాలు” అన్నది పార్వతి. ఆమె మనస్సులోని అభిప్రాయం పిచ్చయ్యకు ఆయోమయంగా వుంది. సామాన్యంగా ప్రతి స్త్రీ తల్లిగా కావాలని కోరకుండా వుండదు. కాని యింత చిన్నవయసులోని పార్వతి పిల్లలవల్ల కష్టసుఖాలు కాచినద బోసినట్లుగా చెబుతుంటే ఆయనకు మతి పోయినట్లయింది. బహుశా ఆమె కేదన్నా చెప్పరాని మనోవ్యాధిమన్నా వుండేమోనని అభిప్రాయపడ్డాడు.

“నాకు తెలిసినంతవరకు నూ అల్లుడు చాలమంచివాడు” అన్నాడు పిచ్చయ్య.

“ఆయన చాలమంచివాడే బాబాయ్, ఆయన విషయంలో అనుకోవాల్సిందేమీ లేదు. మేం యిద్దరం, ప్రాద్దున్నే వండడం. ఆయన్ని, ఆఫీసుకు పంపడం. ఖర్చులేదు, చనిలేదు. పాటాలేదు. ఏం తోచుకున్నా కొంచెంసేపు చదువుకొంటాను. తర్వాత మళ్ళీ వసేవుండదు. ఏదో, ఏమిటో ఆలోచిస్తుంటాను.

ఒకళ్ళు కూటికి లేక పస్తులుపడుకోవడం, ఒకళ్ళు తిన్నంత తిని పారవేయడం, ఒకళ్ళు మట్టనంగా గడపడం ఏదేయిల్లాకలే, వచ్చే అబిడ ఒకటే. ఇవన్నీ ఆలోచిస్తుంటే మతిపోయినట్లుంటుంది. మనస్సుకు కాంతనేడే వుండదు. ఎవ్వడూ ఏదో విచారంగా వుంటుంది. ఎంతవున్నా ఎంత సుఖంగావున్నా ఏదో విచారం ఒక

ఒక లక్షాధికారి యింట్లో ఇద్దరు దొంగలు ఒకటి ఒక డబ్బుపెట్టె దొంగిలించి పారిపోతున్నారు. వారిలో ఒకడు :- “అరేయీ, ఇక్కడెక్కడైనా ఆగి డబ్బు ఎంతుందో లెక్క పెడదామా?” రెండోవాడు :- “ఇవ్వడెందుకురా? రేపు పొద్దున పోస్టో చూద్దాంలే.”

* * *

“మీ ఆయనా నువ్వు ఎప్పుడూ కీచులాడు కున్నట్టే ఉండరమ్మా. ఎంత అన్యోన్యం!”

“అవును. ఆయన దారి ఆయనదీ, ఆయన చారే నాదీని.”

విధంగా పీడిస్తుంది, ఏదో చెప్పలేను. నేను యిదంతా ఏం పనిలేకపోవడంవల్ల నేనూ నని ఆలోచిస్తుంటాను. బహుశా సోమరితనంలేకపోతే యీ దిగులు వుండనేమా!” అన్నది పార్వతి.

పిచ్చయ్యకు పార్వతి పిచ్చిమాటలు విన్నట్టు కనిపించింది. అమాత్యత్వంలోని ఆలోచనలని పిచ్చయ్య అనుకున్నాడు. కాని పిచ్చయ్య మాత్రం ప్రతిచారీకీ ఏదో ఒక లోటుంటుందని, అనే విచారంగా పీడిస్తుందని అనుకున్నాడు.

నాలుగుసంవత్సరాలు గడిచినయ్య. ఈ

నాలుగుసంవత్సరాలలో అనేక మార్పులు జరిగినయ్య పార్వతి జీవితంలో. ఈనాటి పార్వతికీ, అనాటి పార్వతికీ పోలిక ఎక్కడా లేదు. ఆమె భర్త రైత్యకుసులో ‘సస్ పెండ్’ అయ్యాడు. భర్త సంపాదన పొడయింది. పూర్వం దాచించేమన్నా వున్నదంతా, గరలు పడిపోవడంవలన అప్పులవాళ్లు ఎగవేసి స్థితికి వచ్చారు. ఇప్పుడా యిద్దరిపాటలు జరగడమే కష్టమైంది. భర్త ట్యూచరులు చిన్న చిన్నగా ప్రారంభించాడు. ఆ వచ్చే డబ్బుతో యిద్దరూ పొట్టగడిచే ఆశ కూడా లేదు. పార్వతి కుటుంబము ప్రారంభించింది. ఈవిధంగా ఆమె జీవితం మారిపోయింది. ఆమె శ్రమ పడందే పొట్టగడిచేదే కష్టమైంది.

ఒకనాడు పార్వతి మిషను కుడుకున్నది. ఆనాడు పిచ్చయ్య వూరినుంచీవచ్చి పార్వతిని చూడటానికి వచ్చాడు.

“అమ్మా పార్వతి!”

“రండి బాబాయ్”

పిచ్చయ్య లోపలికొచ్చి మంచమీద కూర్చున్నాడు. నలుమూలలా పరికిరించాడు. పూర్వం వున్న అడంబరం లేదు. ఒకమూల చిన్న నులకమంచం. దండం మీద రెండు మాసిన చీరలు. చినిగిన చొక్కాలు. ప్రక్కన కుట్టు మిషను. మిషనుమీద పార్వతి. పార్వతి ముఖంలో పూర్వంవున్న కళాకాంతులు లేవు. నేడరికం వుట్టిపడుతున్నది. ఇదంతా చూచేటప్పటికీ పిచ్చయ్యకు కనుగొలకులలో నీళ్లు తిరిగినయ్య.

“ఒడలు బండ్లువుకుంటయ్. బండు ఒడలవుకుంటయి. కాని దానికోసం విచారపడవలసిన అవసరం లేదు.” అన్నాడు పిచ్చయ్య జాలిగొంతుతో. పార్వతి పరధ్యానంలో వున్నట్టుగా వుంది. మళ్ళీ పిచ్చయ్య “పార్వతి! ఆనాడు ఎప్పుడూ కూర్చోవడంవలన, ఏం తోచక విచారంగా వుంటున్నదని అన్నావు”

పార్వతి వుక్కిరిబిక్కిరై “అవును” అన్నది.

“ఈ కాయకష్టంవలన సోమరితనం పోయిందిగదా” అని ప్రశ్నించాడు పార్వతిని.

“అవును” అన్నది పార్వతి.

“అనాటివలె విచారాలు లేవా?”

పార్వతి తడిగొంతుతో. “అనాటి పార్వతిని గాను” అంది.

విచారంతో మితితమైన ఆమె గొంతు మిషను బరబర శబ్దంతో కలిసిపోయి ఆ గడంతా ఆక్రమించింది. ★

పైబ్రా

గర్భాశయ రోగనివారిణి

సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి, సత్స్థితి నమును కలుగ జేయుటలో మా పైబ్రా మిక్కిలి ఘనతరహించినది. అన్ని వాపులలో దొరకును.

రు 2-8-0

కృష్ణారేఖరేటరే
★ బెజవాడ ★

నవంసకత్తెలం

అంగ నరములు బలహీనత చెంది చిన్నదైన, తిన్నె యధాప్రకారమై పూర్తి సౌఖ్య మనుభవించుటకు 45 యేండ్ల ప్రఖ్యాతి చెందినది.

1 సీసా రూ. 10/కల్లార్ వి.పి.రూ 1-0-0.

అర్ధరుతో రు 1/- పంపవలెను.

డా॥ రత్నం సన్న మెడికల్ హాల్

మలక పేట బిల్డింగ్స్,

హైదరాబాద్, డక్కా.

ఒక గంటలో యావ్వనము

కామస్తంభన

దాతువునీ, సంసారమును విడుదలతో సాటిలేనిది. విరాళచెందిన వృద్ధులయందు కత్తి, ఉత్సాహము విడుచు. రు. 2.8.0

మదన మంజరి ఛార్మనీ

184, రైనా బజారులో, మద్రాసు. బెజవాడ-శ్రీనివాస మెడికల్ డ్రగ్స్ పార్లర్, రాజమండ్రి - ఈశ్వరదాస్ డ్రగ్స్. మేయన్ రోడ్, నెల్లూరు: ఆర్యన్ పార్లర్.

నీలియల్ వనం

రెండు మహా సంగరాలు

బార్లెస్ డిక్సన్

32

రోడ్డుకు, మాజీ చోక్కట పట్టణ కలకాన్ని పంపించినట్లుగానే పలుకు పాతా బహువలెనుండి కొండనాడికి వెళుటావుండే, ఆ దుగ్గలుగాయలో కూడా కొంత మాన్యువల్సింది. కైలంకొండపూడ మునపలంక పాదానిదీతమి. ఆ కైలంకొండపూడ గాయటానికి కొంతమంది విచారాలున్నా రుగాని మునపలంకమంది లేని. విచారాలు అచయియి కనుక్కొనటానికి కొంతమంది అధికారులుకూడా వున్నారు. కాని, ఆ అధికారులుకూడా, తమ క్రిందవన్న విచారాలు తమ ఉత్తరువులను అమలు జరుపుతూ తమ తమ తేలికవి అక్షయదశలో వున్నారూ—తమ ఉత్తరువు చేసింది వివదా మరేమీదా చెయ్యవచ్చుననే విశ్వాసంకూడా క్రమేపీ యెరుగుతోంది.

కొండటానికి చుట్టూ బాగాలమైన భూభాగమేవుంది! కాని అదంతా చట్ట క్రియాపాటికగా వుండినాని, చూపు మేరకూడం ఎక్కడా, పచ్చని పరక కనుపించదు. అక్కడవుండే ప్రజలు ఎంతో దుర్బుధులై పరిశీతలో వున్నారో, ఆ భూములుకూడా అలాంటి దుర్బుధులై బ్రతుకునే వున్నాయే చెట్టూ, చేమలూ, కొంతలూ గొడికలూ, పశువులూ, మనుషులూకూడా యీమహా నుని పైకికలు దిరిగిపోయి వున్నాడు.

జమిందారు బతికున్న రోజుల్లో, ఆ వాతావరణంలో కాకాక నందనో బాధనంలా, అయినకాడికి వెళ్ళు రగరెట్టి చెలకు కూపుండేవాడు. తొలి ఆ జమిందారో చెలకే ఈ భూభాగాన్ని ఆకాడికి తెచ్చింది. జమిందారు భోగవిలాసాలకోసం వచ్చేకొంకా భోగతుండివేలి స్పృహపగిడిన ఆ భూభాగం, ఆ కొడుకేనపు, అలా, అనిక కొలంకొనే, కరివెపచి పారంపర్యవలం, పొరుగు, ఎక్కటన్న వి తొక్కి కపావలం విచ్చిత్తున పంకతే. ఈ పంకతి అలాచిందికే, సహారసమైత అగస్ట్యిలోనే, ఎక్కటో పార పొటుంజీమో పరిపెస్తుంది. ఆ భూభాగాన్ని ఆకాడికి తెచ్చిన అనంతరం, జమిందారు, ఎప్పుడూ పట్టు పాసాలు పట్టుకుతిరిగి మోటర్లోలా కాటకేవం చెయ్యటమేలేవ్వు, ఇక ఆ చాయలకు గావటమే అనిదొంది అనివా యెప్పుడోకావస్తే, యే మృగాల వేటకో, మనుషుల వేటకో వచ్చి, కొన్ని శీతహింసల అనంతరం తిరిగి పట్టు పాసాలకు ఇల్లపాటూ వుండేవాడు.

ఒకగాడు రోడ్డుకుకొండపట్టణమీద నిల్చుని భుష్టెట్టతో చలుగురాళ్ళు పనులగోడుతున్నాడు. అలా చుమ్ముగా పొలంలాడు తున్నా కూడా : 'మమ్మలోనే బుట్టి, మమ్మలోనే కంప, ఏమి అన్నంలేమి శవమూ?—కీ మాయమవో?—అనే వేదాంతం అతనిబుర్రకు తిట్టపంజీడు. వాడి బుర్రలో జల్లాంటి నావ్వు గొప్ప

వేదాంత సర్వం (పభవించటానికి కానిక్కడం. వాడిమనసు, ప్రాప్తమనం, రాతికి తొడిగలేమిలా అది అలాచిన్నావుంటుంది వాయిరి, అలా అలాచిన్నా అలాచిన్నా, రెండు కైకల్ల చూచాడు. దూరాన చెనపూటలాంటి ఒకమనిషి కంటపడ్డాడు.

శరీరాన్ని కలతో ఒక కం చెనుమ్మ గ పాడుగున, కొమ్మల చెట్టులా వాడు రానునీలా వున్నాడు. అనేకమెత్తు తరబడి వడిచి వస్తువులపంపేత ఒకేంతా చుమ్ము కొట్టుకునుంది.

ఆ మనిషి సరావరి రోడ్డుకుకొండ దగ్గరకొచ్చి అతని ముఖం లోకి చూచాడు; అనంతరం, గ్రామం వేపూ, కైలంకొండవేపూ వరకొయించి చూచి : రోడ్డుకుకొండ చెయ్యి అంటిందాను కదరా? వాల అనంతరం, అదో సాంకేతిక భావలో సంభాషణ ముక్తమిందాడు :

‘కలుక్షణిటి బాక్సె! !
‘అంతో చరిగా సేపుండ అన్నా!—
‘తింటునికేమి లేవ్వుంది?—
‘లేదన్నా—ఏదన్నా దొరికినో నువ్వేలేనో? అన్నాడు అసలే అక్కలితో ముదుయేమిదోయిన మొదల దనంగాలేదే.
అంతేలే—పగవేం భోజనం చెయ్యటానికి సత్తాడినా?—
‘ఎక్కడేసింది?—

‘జేబులోనుంచి, మనీతో నల్లబడిపోయిన, పొగాకు తిలకం బయటికి తీశాడు. దాని యింతే మెక్కు పొగాకు కూరి నిప్పురటిం వాడు; యొక్కరిపిష్ట వేతేట్లుగా బాగా దమ్ములాగి వదిలిపెట్టాడు. ఆ యొక్కరిపిష్టమీద చితిగడు పొడుమేటో పోగా, అది భగ్గున ఘుంపే, పెద్దచెట్టున పొగ లేచింది. రోడ్డుకుకొండే తల్లవారకులతో అక్కడే పోయింది.

‘ఈ రాత్రికా?—అని ప్రశ్నించాడు, రోడ్డుకుకొండ.
‘ఆ ఈ రాత్రికే?—
ఆ యిద్దరూ ఒక్క కేసుకుగా పిళ్ళు రాళ్ళనుట్టమీద కూర్చున్నాను.

‘ఎటుగావుంది?—
‘మహిస్తా నెను?—రోడ్డుకుకొండ, అతన్ని వెంట వెళ్ళుకుని కొండికొమ్మల మీదికి వడిచాడు :

‘ఇంగో ఇటుగా కొండమలుపు తిరిగకాలి. ఇంగో గానం నుడవ యాధి గమవత్తవుండకే, అది, నీటి మరొక గమవత్తవుండకే నూడు!—క యాది మర్తమందాచి యెలాది.’

‘ఏదీనివచ్చే వుండాలి—ఈయలోనుంది, నీటిమరొక గమవత్తవుండకే వోవం యేద నుడుతుదిగాని—వరే..’

‘గానానికి అకాశేవున కొంప గమవత్తవుండలా—క కొంపయొక ఒక అయిదాడుమెన్ను బోచాలి—

‘వరేలే—నీవని యేమేటకాద్రి?—

అనువాదం : తెన్నేటి సూరి

‘చీకటిబదాల—’

‘సరే నువ్వు బయలుదేరేటప్పుడు నన్ను లేపు— నేను కానాదూరం నడిసి అలిసిపోయిండాను. కూశంతసేపు కునుకు దీత్రేనేగాని పాణం జేరుకోను.’

ఆ రాత్రిని కొయ్యచెప్పలు అలానే పక్కన వదిలేసి, ఆ రాళ్లగుట్టమీద అలాగే పడుకున్నాడు. ఒకటి రెండు నిమిషాల్లో నిద్రబట్టిపోయింది; కుంభకర్ణుడులా గురుగుత్తున్నాడు;

రోడ్డుకూలీ, యామధ్య నీలిలోపి తీసేసి యెర్రలోపి ధరించటం మొదలుబెట్టాడు. ఆ యెర్రలోపి వారగా వంచి నిద్రపోతున్న ఆ కొత్తమనిషివంక పరకాయించి చూస్తున్నాడు. ఆ కంచుమొహం, ఆ కిరుసుగడ్డం, ఆ జిర్రజొచ్చు, ఆ యెర్రలోపి, నాలుగు గొంగడితో కుట్టిన ఆ ఉన్నికోటూ, కోటులోనుంచి, కండలు దిరిగి కనుపించుతున్న ఆ యెదురొమ్మూ, —ఆ మనిషిని జూసి గుండె కొట్టుకున్నాడు. నిద్రపోతున్న ఆ మనిషి మీదికి వంగి, అతని కోటుక్రింద ఆయుధాలు యేమేమి వున్నాయో పరిశీలించటానికి ప్రయత్నించాడు. కాని, అతను గుండెలమీద చేతులు అడ్డంగా వేసుకుని నిద్రపోతూ వుండటంచేత పిలుపడలేదు. ‘ఈ ఉక్కుభీముడిమందు ఎలాంటి రాతికోటలైతే మాత్రం యేమి ఆగుతాయనుకున్నాడు. ప్రాద్దు గూకిపోతోంది; పలుగూపారా సద్దుకుని, నిద్రపోతున్నవాణ్ణి లేవగొట్టాడు.

నిద్రపోతున్నవాడు బద్ధకంగా లేచి ఒళ్ళు విరుచుకున్నాడు:

‘ఆ కొండకి ఆకాడ అయిదారుమైళ్ళు పోవాలన్నమాట.

‘అవును అంతే’—

‘సరే’—

రోడ్డుకూలీ కొండదిగి గ్రామంలోకి వెళ్లిపోయాడు; నీళ్లు దాగటానికి కుళాయిదగ్గరికి తోలుకొచ్చిన బక్కపసుపులను ఒత్తిగి లించుకుంటూ ప్రతిమనిషి చెవులోనూ యేదో గుసగుసా రహస్యంగా చెబుతున్నాడు. అలా, ఆ రహస్యం గ్రామంలోవున్న ప్రతిఒక్కడి చెవిలోనూ చెప్పాడు. రాత్రి భోజనాలైన అనంతరం, గ్రామస్తులంతా, మామూలుప్రకారం, యిళ్ళల్లో పడుకుని నిద్రపోలేదు. అంతా బయటికివచ్చి కబుర్లాడుకుంటూ వీధిలో కూర్చున్నారు. గుంపులు గుంపులుగా కూర్చుని గుసగుస లాడుకుంటున్నారు—అందరికీనా ఆకాశంవేపు చూస్తున్నారు. ఆ గండరగోళమంతా యేవిటో అర్థంకాక స్థానిక సర్వాధికారి మాన్సియర్ గాబెల్ నెమ్మదిగా, రహస్యంగా, యింటి వైకప్పుమీది కెక్కి, తానుకూడా అటువైపు ఆకాశంలోకి పరకాయించి

చూచాడు. పొగగూటికి వెనక్కి చాక్కుని వీధిలో కూర్చున్న చీకటి ముఖాలవైపు తొంగిచూచాడు.

చీకటి దట్టంగా అటుముకుపోతోంది. పెద్దపెట్టున గాలి దుమారం రేగింది. జమిందారు కోటచుట్టూవున్న పెద్దపెద్ద చెట్లన్నీ ఆ గాలికి జీబూతాల ఊగిపోతున్నయ్. ఆ చెట్ల మధ్యగా బకి, నాలుగుప్రక్కలనుంచీ నలుగురు వ్యక్తులు కోటముందు ఆవరణలో వచ్చి కలుసుకున్నారు. నాలుగు లైట్లూ ఒక్కసారి వెలిగియ్యె. నాలుగు లైట్లూ నాలుగు మూలలకూ మళ్ళీ విడిపోయియ్యె; మళ్ళీ అంధకారం ఆవరించుకుపోయింది.

ఆ అంధకారం కూడా ఎంతోసేపు లేదు; తుణమాత్రం; ఆకోట స్వయంప్రకాశంగల యేదో మాయామందిరంలా దానంతటికదే చీకట్లో కనుపించసాగింది. ఉన్నట్టుండి కిటికీలలోనుంచీ, దరవాజాలలోనుంచీ పెద్దపెట్టున జ్వాలలు రేగిపోయియ్యె. ఆ మంటల్లో కోటబురుజులమీదవున్న రాతిముఖాలు నిద్ర మేల్కొని కంగారుగా గుడ్డురిమి చూస్తున్నయ్.

‘కోటలో చిక్కడి వున్న నలుగురు ముగ్గురు సేవకులూ ప్రాణాలు దక్కించుకుని బయటపడ్డారు. కోటముందు కట్టేసి వున్న గుర్రాలమీద యెక్కి తలొచ్చెపుకం పరారీ చిత్రించారు. ఆ ఆశ్చర్యలలో ఒకడు యెక్కొక్క గ్రామంలోకి పరుగెత్తుకొచ్చి గాబెల్ యింటిముందు ఆగాడు : ‘స్వామీ!—అంటుకు మండిపోతోంది! ఏమి జేద్దాం?’—

‘ఏమి జేస్తారు! రోడ్డుకూలీ, అతనితోపాటు వీధిలో గుమిగూడివున్న రెండు మూడువందలమంది గ్రామస్థులు: చేతులు గట్టుకుని, నిమ్మకు నీరే తీసట్లు నిల్చుని, ఆకాశంలోకి, లేస్తున్న మంటలవైపు వినోదంగా చూస్తున్నారు. ‘తన్నాదియ్యో జలేగా వుండుతోంది’ అంటున్నారు, పిపి విరగడైపోందన్న కచ్చతో. ఒక్కడైనా కదలేడు.

లాభం లేదనుకుని, కోటలోనుంచివచ్చిన నాకరు, అక్కడనుంచి కదిలి, జైలుగుట్టవైపు గుర్రాన్ని పరుగెత్తించాడు. జైలు గేటుముందు కొంతమంది అధికారులూ, సిపాయిలూ నిల్చుని మంటలవంక చూస్తున్నారు. ‘స్వామీ! రక్షించండి! కోట తగలడిపోతోంది. దాల్లో ఎన్నో అమూల్యమైన వస్తువులున్నాయ్’ అని గోలబెట్టాడు, ఆ నాకరు. అధికారులు సిపాయిలవంక చూశారు. సిపాయిలు మంటలవంక చూశారు. ఉత్తగువులిచ్చినవారూ లేరు; వాటిని అమలుపరచటానికి సిద్ధంగా వున్నవారూ లేరు.

‘మ్మ! లాభం లేదు!—తగలడి పోయేడే!’—పెదవులు చప్పరించారు.

■ నాకరు నిరాశ చేసుకుని మళ్ళా ఊళ్ళోకి పరుగుతుకు వచ్చాడు. ఊరంతా దేదీప్యమానంగా వుంది. అక్కడున్న స్త్రీ పురుషులందరికీ మాతాత్మగా ఒక సర్వా పుట్టింది. ఇంటింటా కోర్కెలు వెలిగిస్తే బాగుంటుందనుకున్నారు. ఇంటింటా ఒక్కసారి మైనపువత్తులు వెలిగిస్తే, తమదగ్గర మైనపువత్తులు లేనివాళ్ళు గాబట్టినే బదులిడిగి పుచ్చుకుంటున్నారు. ఆ యివ్వటంలో కొంచెం వెనకా ముందూ ఆడుతున్న గాబట్టివంక ఒక మంద హాసం పోరేసి, అధివరకల్లా కుక్కిన పేనులా, పడుండే గోడ్డు కూరీ: 'కొవ్వొత్తులూ గొడవా లేకుండా, బళ్ళకు నిప్పెట్టేస్తే జల్నగావుంటుంది' అన్నాడు.

కోటాకోటా దానంతటికదే మండిపోయింది. చుట్టూవున్న చెట్లన్నీ కూడా, ఆ మంటలకు మలమలా మాడి నల్లగా కమిలి పోయినై.

అంతవరదాకా ఉల్లాసంలో మునిగిలేతున్న గ్రామసులంతా, ఒక్కసారి గాబట్టి యింటిని చుట్టేశారు. బయటికి రమ్మని కేకలు బెడుతున్నారు. గాబట్టికి గుండెలు జారిపోయినై. వీధిలేలుపుకు యింట్లోవున్న గోళ్ళూ కుందులూ అంతంలోనీ వాటి మీద పైటాయించి కూర్చుని 'ముందుగతి యేమిటా' అని ఆలోచిస్తున్నాడు. ఉన్నట్టుండి అతనికి ఒక ఆలోచన తట్టింది. గబగబా ఇంటి పైకప్పుమీదికి యెక్కాడు; ■ జనంగనక వీధి తలుపు పగలగొట్టెట్టుంటే, తాను యింటిమీదినుంచి తలక్రిందుగా వీధిలోకి పడిపోయి, వీధిలో మూగిన జనంలో ఒకడొస్తే యిద్దరొచ్చి చితిగొట్టెయ్యాలనుకున్నాడు. అద్విష్టవశాత్తూ అలాంటి అఘాయిత్య మేమీ జరక్కుండానే—తూరుపురేఖలు పొడిచి తేల్లవారి పోయింది. తేల్లవారిపోవటంతోనే, ఆ మంటకి కార్యక్రమం విరమించి, యెక్కడివాళ్ళక్కడ తమతమ పనల్లోకి వెలిపోయారు. సూర్యభగవానుడి దయవల్ల ఆనాటికి గాబట్టి ప్రాణాలుదక్కి బ్రతికి బయటపడ్డాడు.

33

ఆ విధమైన తుపానురేగటం ఆరంభమై అప్పటికి మాడుసంవత్సరాలైంది. ఈలోగా లూసీకూతురుకు మాడు పుట్టినరోజు పండుగలు గడిచినై. మాడుసంవత్సరాలనాడు అంటుకున్న అగ్ని బాల్లలు యింకే అదే ప్రకారం క్షీణిస్తుంగా మండుతున్నయ్. మాడుసంవత్సరాలనాడు క్షించి ప్రజాసముద్రంలో ప్రభవించిన ■ పోటు, మళ్ళా ఆటు అంటూ ఎరగకుండా అదే ప్రకారం పొంగులు రేగిపోతోంది. దాని తాకిడితో పుణిమి కంపించి

పోతోంది. రక్తపతాక ఆధ్వర్యం క్రింద, మృగతులులుగా మారి పోయిన ఆ ప్రజల పదధ్వనులు, దూరాన్నుంచి, లూసీ యింట్లో వున్నవారందరికీ కూడా విలయతాండవంగా వినిపిస్తున్నయ్.

వెనకటికి ఒక శాస్త్ర ముంది. ఒకానొక అయోగ్యుడు, అనేక సంవత్సరాల తరబడి ఉచ్చిష్టమంత్రాలెన్నో పఠించి, నానా లంటాయాపడి ఒక మహాభూతాన్ని ఆవాహన చేశాట్ట! తీరా అభూతం కట్టెదుట కనుపించగానే, దాన్ని చూసి గుండె బేజాగై, కాళ్ళకు బుద్ధిచెప్పాట్ట; క్షించి జమిందారులు సరిగా అదే తంతు జరిపారు.

నానా లుచ్చాపనులూ చేసి, ఆ మహాభూతం ఉద్భవించే వరకూ నిద్రపోయారుకారు. తీరా అది యెదురయ్యేసరికి దాని తాకిడికి తట్టుకోలేక, అక్కడ ప్రాన్సులో వుంటే మానప్రాణాలు దక్కువనే గాబరాతో జీతజీతాలకూ పరారీ చిత్తగించారు.

ఈ బాపతు జమిందారు లందరికీ, లండన్ లైల్ సన్ను బాల్లంకు అనాథ శరణాలయంగావుంది. దయ్యలు, పూర్వం తాము బ్రతికివున్నప్పుడు యేయే యిళ్ళల్లో వుండేవో, చచ్చిన తిరవాతకూడా ఆయాయళ్ళను ఆశ్రయించుకు తిరుగుతాయని చెబుతారు. అలాగే యీ పెద్దమనుషులకూడా, తమకిప్పుడు చేతిలో యెర్రనియేగానీ తేకపోయినా, పూర్వం తాము గొక్కలు రాచుకున్న స్థలం గనక, ఆ బాల్లంకును, విజవలేక దాన్ని ఆశ్రయించుకు తిరుగుతున్నారు. అంతేకాక, లైల్ సన్ను బాల్లంకుకు, ప్రాన్సునుంచి యెప్పుటికప్పుడు తాజావార్తలు వస్తూవుంటై. లైల్ సన్ను బాల్లంకు కొంచెం ఉదారమైన సంస్థ కావలం చేత, పడిపోయిన తన పాత కాతాదారులంటే కొంత సోనుభూతితో వ్యవహరించేది. ఇలాంటి తుపాను రేగబోతోందని ముందుగానే తెలుసుకోగలిగిన దూరదృష్టిగల జమిందారులు, పెద్ద పెద్ద మొలైలు ముందుగానే యింగ్లండులోని లైల్ సన్ను బాల్లంకుకు పంపి, యిక్కడ దాచుకున్నారు. మరి వాళ్ళంతా యిప్పుడు ఇంగ్లండుకు వచ్చేశారు. నిత్యకృత్యపు ఖర్చుకరామతులకు డబ్బు తీసుకోవటానికి బాల్లంకుకు వస్తూవుంటారు. వాళ్ళూ, యేలోక కారోజు ప్రాన్సునుంచి పరారీఅయి వచ్చినవాళ్ళకూడా, లండనులో కాలు మోపగానే, బాల్లంకుకు వచ్చి, తాము మకూరిగిన సంగతి తెలియజేసుకుంటారు. ఈ కాతాదార్ల సౌకర్యార్థం, లైల్ సన్ను అధికారులు ప్రాన్సునుంచి వచ్చిన వార్తలను, తాజా తాజాగా పోస్టుగావేసి, బాల్లంకుగోడలమీద అంటిస్తూవుండే వారు. ఆ వార్తలను చదవటానికికూడా ప్రజలు తండోప తండా

లుగా రావటంతో బ్యాంకు వరండాలోని కిక్కిరింపు లాడుతూ వుండేది.

అలా, జనకోలాహలంగా వున్న ఒకరోజున, మామూలు ప్రకారం, లారీ బల్లదగ్గర కూర్చుని పని చేసుకుంటున్నాడు. చార్లెస్ డార్న్ మోచేతులు బల్లమీద మోపి ముందుకువంగి ఆయనతో నెమ్మదిగా మాట్లాడుతున్నాడు.

‘మీలో ఇంకా యావ్వనపు జిగి పడల లేదని నాకు తెలుసు— అయినా ఒకమాట చెప్పవలసివుంది...’ అంటూ నసిగాడు, డార్న్.

‘నేను ముసలివాణ్ణి అన్నది నిజమే—అయితే’—

‘అయితే యేమిటంటే—రోజులా బాగులేదు—దూర ప్రయాణం—బరితెగివున్న చేతం—పారిస్ లో మాత్రం మీకు రక్షణ వుంటుందని యేమిటి నమ్మకం?’

‘నాయనా చార్లెస్—నువ్వు చెప్పిన కారణాలనుబట్టి, నేను బయలుదేరిపోవటం యుక్తమని తోస్తోంది. ఏమంటే, డేమం సంగతికివస్తే, నాకు మరేం ఘరవా లేదనుకుంటాను. అక్కడ హుమ్యూర్స్ తో వున్న పడుచువాళ్ళు అంతమంది వుండగా, ఎవరియ్యోపడిలోబడ్డ ముసలివాణ్ణి నా జోలికి యెవరోస్తారు? పారిస్ నగరం కల్లోలంగా వున్నదన్నావే, నిజంగా అలాంటి కల్లోలమే రాకపోతే, ఇక్కడినుంచి అక్కడికి మనిషి వెళ్ళిరావలసినపనే తగిలేదిగాదు గదా! ఇక కష్టనిష్ఠురాలతో కూడిన దూర ప్రయాణమన్న మాటకూడా నిజమే. ఇన్నాళ్ళూ ఈ బ్యాంకు ఉప్పుపులుసు తిన్నాను; ఈ బ్యాంకుకు అవసరంవచ్చినప్పుడు, యేవో కష్టనిష్ఠురాలున్నాయని నేనే వెనకాడితే, మరొక రెవరు తెగించి బయలుదేరతారు?’

‘అక్కడికి నేనా వెళ్ళాలనే అనుకుంటున్నాను’ అన్నాడు డార్న్, అదో ఆంధోళిలో వున్న మనిషిలా.

‘బలేవని—మంచివాడివే’—ఓ చెంప నన్ను బయల్దేరవద్దని సలహా చెబుతూ—నువ్వు ప్రయాణమా!—ఘెంచి పెద్దమనిషివి, ఆ చేతంతో మంచి చెడ్డా సంబంధ బాంధవ్యాలున్నవాడివి, ఈ కల్లోలపరిస్థితిలో నీవక్కడికి వెళ్ళిలమా?—నిరవాకమే!’—

‘నేను ఘెంచివాణ్ణి కావటంచేతనే, ఈ తరుణంలో అక్కడికి వెళ్ళాలని నామనసు తహతహ పడుతోంది. పాపం ఆ ప్రజలంతా యెన్నో బాధ లనుభవించారు. వాళ్ళు తెలియని ఆ కేళంలో పడిపోయారు తగిన రీతిని శిక్షించాస్తే, కొంచెం తిమాయింది ప్రకర్తించరా? అని అశ్చర్యం వుంది. గతరాత్రి లూసితో మాట్లాడుతూ...’

‘ఆ చేతం యావత్తూ అంతికల్లోలంగా వుందని తెలిసికూడా, ఒక చెంప అక్కడికి వెడతానంటూ, ఇంకా లూసి సంగతెందు కత్తుతావ్—ఏముఖంతో’.

‘ఇంతకీ నేను బయలుదేరటం లేదుగదండీ’ అన్నాడు, డార్న్, చిరునవ్వు నవ్వుతూ: ‘మీరు వెడతానంటుంటేనే చెబుతున్నాను’—

‘నేను నిజం చెబుతున్నా విన తండ్రీ!—ఇందులోవున్న ఇబ్బంది నబ్బందు లేవటో నాకు అర్థంకావు; ప్రస్తుతం బ్యాంకు వ్యాపారమంతా ఎంతో బాదరబందీలోవుంది. ఆ చేతంలోవున్న మారికార్డర్లు పుస్తకాలు, పత్రాలూ బాండులు వగైరా యావత్తూ చాలా చిక్కులో పడిపోయినై. వాటికి యేకజానికి యేగతి పడుతుందో యేమీ చెప్పలేము. ఆ కాయితోలా గట్టా, యేకన్నా ఆ జనం చేతుల్లోబడి తగలబెట్టేశారంటే, హారంవార!—యెన్ని కుటుంబాలు కూలిపోతాయో నీకేం తెలుసు? అలాటి సంఘటన యేకజానేనా జరగొచ్చు—రేపో మాపో పారిస్ కు

నిప్పుబెట్టెయ్యగదా యేమిటి నమ్మకం? అందుకే దీపంవుండగా నేయిల్లు చక్క బెట్టుకోవాలని యీ తొందర! పోయి, మరి అవసరమున్న కాయితోలు నాలుగూ కట్టగట్టుకుని యంతటికి జాగ్రత్తకోవాలి. ఏది యేమైనా కష్టకాలం; బ్యాంకుకు యిబ్బందివచ్చి ఈ కార్యభారాన్ని నామీదవుంచి ఆడిశించినప్పుడు—నావంటి వాడు—యేదో కాస్త మోకాళ్ళు పట్టుకుంటున్నాయనే అనుకో—వెనుకంజవేయటం యేలా సాధ్యం? ఇక్కడికి అరవై సంవత్సరాల నుంచీ బ్యాంకు ఉప్పు పులుసు తింటున్నాను. నిజానికి, నేను ముసలాణ్ణి అనుకుంటున్నావుగాని, ఇక్కడున్న తక్కిన వాళ్ళతో పోల్చి చూస్తే నేను పదహారేళ్ళ బాలకుమారుణ్ణికో!’

‘మీ యువక హృదయాన్ని అభినందించుకున్నాను’ అన్నాడు డార్న్, చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

‘బట్—నాస్సెన్స్—వేళాకోళం—ఆడుతున్నావ్?—

ఏది యేమైనా ఒక్కటిమాత్రం నిజం; పారిస్ నుంచి ఆ కాయితోలు యవతల పడటమంటే మజాకాపని కాదనుకో—సింహంతో చెలగాటం; అయినా ప్రయత్నించక తప్పదు: యశోవా మృత్యుర్వా’.

‘అయితే యీ రాత్రికి మీ ప్రయాణం ఖాయమే నన్ను మాట’—

‘అహ! బయలుదేరి తీరాలి—ఇప్పటికే చాలా ఆలస్యమై పోయింది’.

‘నెంటు మరొక రెవర్నీ నా తీసుకువెడుతున్నారా?’

‘వీరైతే జర్రీని తీసుకు వెడదా మనుకుంటున్నాను—వాణ్ణి చూస్తే యేదో ఇంగ్లీషు బుల్ డాగ్ అనుకుంటారు గాని అంతకంటే మరేం ప్రమాదం వుండదు.

‘మళ్ళీ మరొక పర్యాయం తమ యువక హృదయాన్ని అభినందించుకున్నాను.’

‘మళ్ళీ అదే నాస్సెన్స్ వద్దంటున్నాను—ఈ పనేదో కాస్త పూర్తిచేసుకు యవతలికి వచ్చి మాట దక్కించుకున్నానంటే తక్షణం రిటైరే కులాసాగా కాలక్షేపం చెయ్యాలనే, ఆవేశంతో వున్నాను. యువక హృదయం లేదు, బండలూ లేదు’.

లారీ బల్లదగ్గర ఈ సంభాషణ జరుగుతున్నంతసేపూ,

ప్రక్క వరండాలో బెంచీలమీద పడిగాపులు పడుస్తూ ఘెంచి జమిందారులు కొంతమంది—తిరుగుబాటుచేసిన పెద్దవల నందర్నీ ఇట్లా చిత్తగొట్టేస్తూం అట్లా చిత్తగొట్టేస్తూం అంటూ డచ్చిలు కొడుతున్నారు. వాళ్ళతోపాటు బాతాఫ్లానీ వేస్తున్న కొంతమంది ఆంగ్లేయ సనాతనిస్థులు, నిష్కారణంగా అలాంటి భీభత్సవిప్లవం రేగటం కారణంలేని దురాగతి మంటున్నారు.

వాళ్ళలో స్త్రీయివర్ కూడా వున్నాడు. అక్కడ బల్లమీద కూర్చున్న ఘెంచి జమిందారుతో బిగ్గిరిబిగ్గిరిగా మాట్లాడుతున్నాడు. ఆ జనాన్ని హతమార్చటానికి, భూగోళంమీదనుంచి ఆకాశానికి యెగిరగొట్టెయ్యటానికి మార్గలేమీమన్నాయో, అలాపాయంట్లన్నీ జమిందారుకు సలహాయిస్తున్నాడు. ఈ కేవీలు గనక వాడితే, తోకలమీద ఉప్పు చల్లితే గడ్డలు గనక యేలా చెలాచెదరైపోతాయో, ఆ పెద్దవలకూడా అడేవిధంగా చెల్లాచెదరై నాశనమైపోతా రంటున్నాడు. లారీ బల్లప్రక్కన నిల్చుని యీ ధోరణంతావింటున్న డార్న్ లోలోపల కంటగించుకుంటున్నాడు.

ఇంతలోనే, బ్యాంకు గుమాస్తాలలోని ఒక వృద్ధపితామహుడు లోపలినుంచి సీటువేసివున్న ఒక కనక తీసుకొచ్చి లారీ బల్లమీద వుంచాడు: ‘ఈ చిరునామాదారు ఎవరో యేవన్నా తెలిందా?’ అన్నాడు.

ఆ కవరుమీదవున్న చిరునామా, ప్రక్కనే నిల్చున్న దాకన్న కంటబడ్డది. అది తన పేరే కావటంచేత వెంటనే చకితుడైనాడు.

‘నెయింట్ ఇన్వేయూండ్ ప్రభువు సన్నిధికి; C/o, టెల్ సన్స్ అందు కంపెనీ, లండన్’ అని వుంది.

వివాహం జరిగినవాటి ఉదయం, డాక్టర్ మానెట్ దాకన్న చేత ఒక వాగ్దానం చెయించుకున్నాడు. ఆ వాగ్దానం ప్రకారం, డాక్టర్ గారు అనుమతించేవరకూ, దాకన్న తన అసలు పేరును యెవ్వరికీ చెప్పరాదు. అందుచేత దాకన్న అసలు పేరు యేవిటో లూసికిగాని, లారీకిగాని మరెవ్వరికీగాని రవ్వంతేనా తెలీదు.

ఆ వచ్చిన వృద్ధసితామహునితో లారీ: ‘ఇక్కడున్న వాళ్ళనందరినీ పేరు పేరు వరసనీ భోగట్టా చేశాను. ఈ చిరు నామా దాఖలా వ్యక్తి యొక్క యొక్కదా లేదు’ అన్నాడు.

లారీగారు ఆ ఉత్తరాన్ని వరండాలో వున్న జమిందారు లందరికీ చూపించాడు. ‘జంచీమీద పడగా వులు కాస్తున్న ఆ జమిందారు: ‘వీడా వీడు తెలుసులే—పాపం ఆ మహారాజును ఖూనీ చేశారు. గొప్ప ప్రభువు అటువంటి మహావంశంలో ఈ నస్టరంతిగాడు వుట్టాడు. ఆయన అన్న కొడుకు. వాడి బుర్రలో యేవో పెరి పెరి సిద్ధాంతాలన్నీ వుట్టి వుచ్చిపోయింది. ఉన్నదీ మన్ననీ అంతా ఆ పెద్ద జనానికి వప్పగించేసి యెటోజేశాల మీద పోయాడు—వట్టి సన్యాసి—వాడు యొక్కడున్నాడో యొక్కడ చచ్చాడో యెవనికి తెలుస్తుంది’ అన్నాడు.

‘ఏవిటి, అంటూ ఎత్తుకున్నాడు స్ట్రయివర్: ‘సిద్ధాం

తాలకోసం చేతులోవున్న ఆస్తి వదులుకున్నావంటే, నిజానికి వట్టి వాజమ్యమే మాట.’

ఆ సంభాషణవిని, దాకన్న భరించలేకపోయాడు. స్ట్రయివర్ భుజంమీద చెయ్యి వేసి: ‘ఇదిగో స్ట్రయివర్ గారూ! అలా తోందర పడి మాట్లాడేయ్యకండి!—అయన్ను నేనెరుగుదును’

‘ఏవిటి! అలాగా?—చాలా విచారకరమైన సంగతి—

‘ఏవిటి అలా అన్నారా?’

‘ఆయన చెప్పిన సంగతి వింటూ?—ఈ రోజుల్లో ఏవిటి గీగటి అంటూ ప్రశ్నించుకొన్నాడు’

‘ఎందుకు ప్రశ్నించుకొన్నాడు? అకుసుతున్నాను చెప్పండి’

‘సరే చెబుతున్నాను వింటూ—ఇప్పుడు మనం మాట్లాడు తున్న వ్యక్తివున్నాడు చూశారూ—ఆ స్త్రీయొక్క దావీడిగాళ్ళకు హంతకులకు, నికృష్టపు నష్టాలకు వప్పగించివెట్టి వచ్చిన ఆ వాజమ్య, ఆదర్శాలనే అంటున్న వ్యాధితో బాధపడుతున్న రోగి; మీరు మర్రాళ్ళతో కలసి మెలిసి తిరుగుతూ వాళ్ళకు విద్యా బుద్ధులు చెప్పి పైకి తీసురావలసిన పెద్దమనుషులు—మీకు అలాంటి వ్యక్తితో పరిచయం వుండటమంటే విచారకరమైన సంగతికాక మరేమిటి? వాడు వట్టి లుచ్చామనిషనీ, అది, భయం కరమైన అంటువ్యాధి అనీ నాశయం—ఉండకూడరాం’

‘మీరు ఆయన్ను అర్థంచేసుకోలేక వావచ్చు’ అన్నాడు దాకన్న, హృదయంలో ఉబుకుతున్న ఆవేశాన్ని అణచుకుంటూ.

‘నాకు అర్థంకాకపోవటం మేవిటి లెద్దరూ? పెద్దమని

(43-వ. పేజీ చూడండి)

మేమాల
చాటునుంచి తొంగి
చూచే ప్రదర్శనంకన్న
కేశవ ర్థనివాడుకమాలంగా ఎవరిన
కుంతలాది చాటునుంచి దోబూచులాడే

శ్రీల వదనవింపం అత్యంత మనోహర
మైనది. కేశవర్థని వాడికిరాజు
శౌందర్యాన్ని పెంపొం
డించుకొంది.

కేశవర్థని ఆ. 14; హంపూ ఆ. 14. అందరు డీలర్లవద్ద లభిస్తాయి.
కేశవ సాత్ ఇండియా కెమికల్స్, క్రాస్ కట్ రోడ్, కోయంబత్తూరుకు వ్రాయండి.

32 సంవత్సరముల అనుభవముగల
రెడ్డి అండ్ కో., వారి
(ఆంధ్రప్రదేశ్)
కుష్టు, బొల్లి, సుఖ రోగోద
చికిత్సలకు నేడే సంప్రదించండి.
నకలుమందులు చూసి మోస పోకుడు
అన్నిభాషలలో కేట్లగు ఉచితము
పాఠ. ఫస్ట్ **రెడ్డి అండ్ కో.**
గోపాలపురం.
(మార్కెట్ వారి)
బ్రాంచిలు: నెల్లూరు, బెజవాడ, రాజమండ్రి
సికింద్రాబాద్, చిర్రుపాడు, బరహంపురం
తెలుగులగుట్ట, మునియ్యంపేట

గనో క్వెట్
అన్ని సెగలకు గంటలలో గుణము
ఈశ్వర సార్వభౌమరాజుమండ్రె

మా ఇంటివాళ్లు

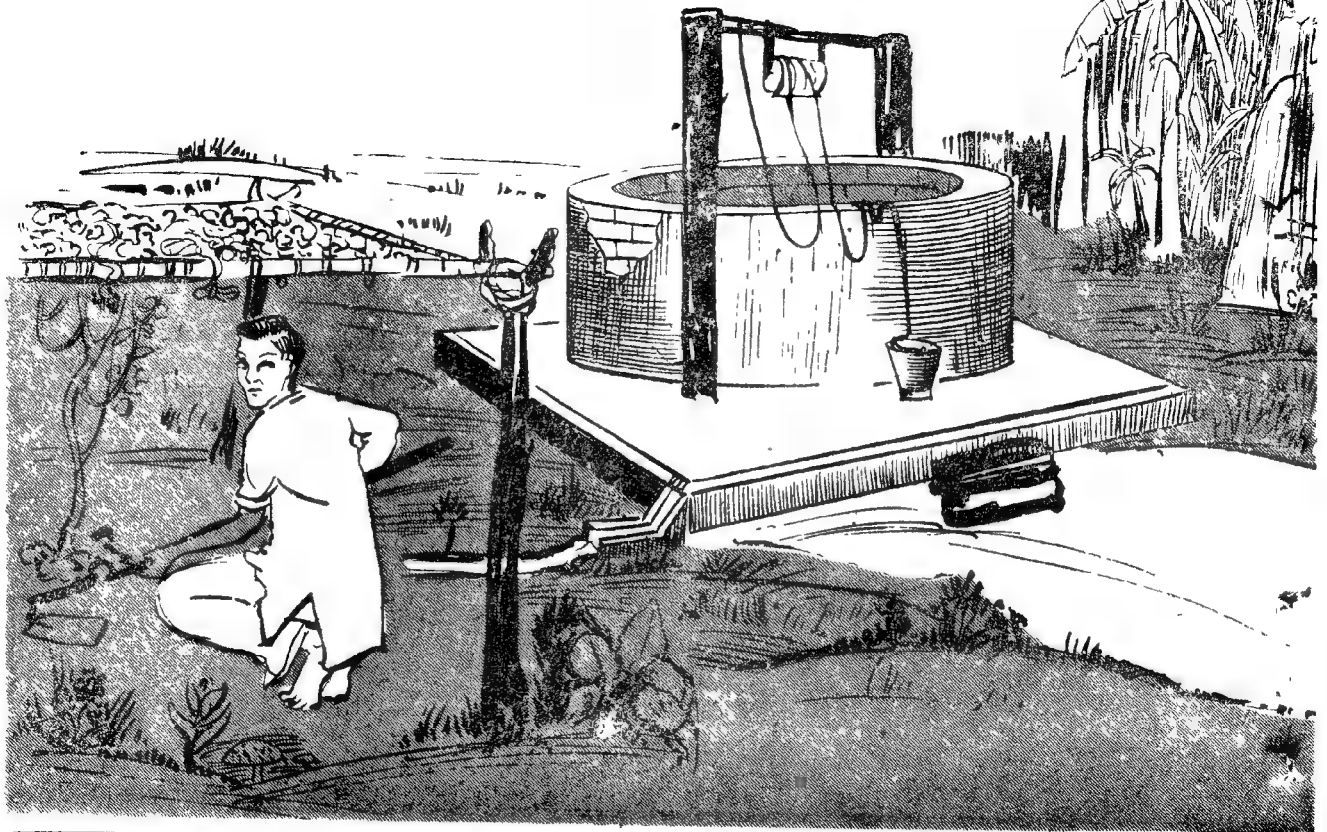
శ్రీమతి కొమ్మూరి ఉపారాణి

ప్రి అన్నయ్యకు పెళ్ళయిన కొత్తలో జాలు. మేము ఉన్న యిల్లు చిన్నదిగా ఉందనీ కొత్తయింట్లోకి మారకపోతే నీలు లేదనీ అమ్మ పోరుపెట్టగా నాన్న యిళ్ళ కోసరము ఆ స్వేషణ ప్రారంభించారు. వెతగా వెతగా కోడంబాకములో ఒకయిల్లు దొరికింది. ఇల్లు చూడటానికి నేనూ, అమ్మ, కాలేజీ చదువు కోసరము మాయింట్లో మకాం పెట్టిన పిన్ని కూతురు గిరిజా బయలుదేరారు. దూరాన్నించి చూడటానికి ఇల్లు చాలా అందంగా ఉంది. పెద్దతోట, మధ్యన నీలం బంగళా. క్రింది భాగం భారీగా ఉంది. పైన ఇంటివాళ్లున్నారు. అదైదు 70 అయినా ఇల్లు విశాలంగా ఉంది. ఇల్లు దొరికిన రోజుల్లో మద్రాసులో అంత మంచియిల్లు దొరికినందుకు అమ్మ, నేనూ మురిసిపోయాము.

ఇల్లు చూడటము పూర్తయిన తరువాత మేడమీదికి వెళ్ళాము. నల్లగా, లావుగా పొడుగ్గా, అరవకట్టుతో ఒకముతక చీర కట్టుకుని ఒకావిడ ఎదురొచ్చింది. అంత లావు శరీరానికి తగ్గట్టు చిన్న తలకాయ, సన్నని వాలుజడ, కళ్ళజోడు, ముక్కుబుడక ఆవిడని మరింత విచిత్రంగా చేశాయి. ఆవిడ్ని చూడగా నే గిరిజా ఫక్తున నవ్వింది. నేను కనుసంజ్ఞ చేశాను నవ్వువద్దని. ఆవిడే ఇంటావిడనీ, ప్రక్కగదిలో గొంతు చించుకుని పాట నేర్చుకుంటున్న పడేళ్లపిల్ల ఆమె కూతురనీ అమ్మ చెప్పింది. అరవభౌష మాకు అంత బాగా తెలియక పోయినా ఆవిడ చాలా కలివిడి మనిషియని మాకు తోచింది.

ఆవిడదగ్గర శిలపు తీసుకుని మేము బయట పడేటప్పటికి ఎదుగంట లయింది. శీటు చాటుతో ఎందుకో వెనక్కి తిరిగి చూశాను. ప్రయిన బాల్యనీలో ఆవిడ

పక్కన నన్నగా, పొడుగ్గా తెల్లగా ఒకాయన నిల్చుని ముఘ్మిల్ని చూస్తున్నాడు.

చూకా అతను ఆవిడ కొడుకని అనుకు ఇల్లు ఆవిడ పేరవుందనీ, ఆ బక్కపల్లని న్నాను నేను. ఇంటికి వెళ్లిన తరువాత ఆయన ఆవిడ మొగుడనీ చెప్పలే ఆశ్చర్య

పోయాను. ఆవిడ చాలా విశ్వరూపం రాలట. ఆవిడపేర మద్రాసులో ఇంకా మూడిళ్ళు ఉన్నాయట.

వారంరోజుల్లో మేము ఆ కొత్తయింట్లోకి మారాము. ఆ భార్యభర్త లిద్దరూ మమ్మల్ని ఎంతో ఆదరముతో చూశారు. సాధారణముగా ఇల్లుగలవాళ్లు, మాకే అధికారగర్వాలు వాళ్ళల్లో మమ్మకైనా కనుపించలేదు. దొడ్లో పూసిన పువ్వులూ! కూరలూ అన్నీ మాకే తెచ్చి యిచ్చేవారు. సందు దొరికినప్పుడల్లా మా ఇంటావిడ కిందికి వచ్చి మాతో కబుర్లు చెప్పేది.

ఎన్నో సదుపాయాలున్నా మంచినీళ్ళకి మటుకు దొడ్లో బావిదగ్గరికి వెళ్ళవలసి వచ్చేది ఆయింట్లో. స్నానాల గదిగూడా కొంచెం తోటపక్కగానే వుంది.

కొత్తగా మా ఇంట్లో అడుగుపెట్టిన వదిన చాలా భయస్థురాలట. తను ఏమన్నా కావాలని అడగవలసి వచ్చినా, ఏమైనా చెప్పదలచుకున్నా చాలా సంకోచించేది. ఏ విషయమైనా మనసులో పెట్టుకునేదిగాని బయటకి చెప్పడానికి భయపడేది. గిరిజ అటువంటిది కాదు. మాతో చాలా చురుకుగా వుండేది. ఎవరినన్నా విమర్శించడమన్నా, వంకలు పెట్టడమన్నా ఆమెకి బలేసరదా.

అవాళే పొద్దున్నే ముఖం కడుగుకుంటున్నాను. వదిసెందుకో మంచినీళ్ళు లేక చంకన బెట్టుకుని దొడ్డిపాకరి దగ్గర నిల్చుని వుంది. ఎంతోనేపు ఆమె కదలకండా వుండడముచూసి “ఏం వదినా! నీళ్లు తేలేయా? అలా సంకోచిస్తున్నావేం?” అన్నాను. అబ్బే! ఎంతేదు.” అని లోపలికి వెళ్ళిపోయింది. గుమ్మంలాంచీ తొంగిచూశాను. బావిదగ్గర దొండపాదు బాగుచేస్తున్నారు ఇంటాయన. ఒక గంటయిన తరువాత మంచినీళ్లు నేనే తెచ్చామని బావిదగ్గరికి వెళ్ళాను. మామిడిచెట్టు దగ్గర పారతీసుకుని ఏదో తిప్పుకున్నట్లు నిల్చునిఉన్నాడు. పరాయివాళ్ళనే సగ్గన్నా తేకుండా పగదిగా చూశాడు నన్ను. వదిన ఎందుకు నీళ్లు తేలేదో అప్పుడు నా కర్మమయింది.

రోజూ మా స్నానాలవేళకి డాబామీదనో, తోటలోనో ఏదో పసున్నట్లు తిరుగుతూ వుండేవాడు ఆ పెద్దమనిషి. ఇవాటిదివారం వస్తేయింటిచుట్టూ తిరిగేవాడు యేమైనా కిక్కిల్లోంచి కొంచెము కనపడతామేమనని. సాయింత్రము అగ్గిసునుంచి ఇంటికి వచ్చేటప్పుడు పొరపాటునన్నా మేను బాగుంటాను గులమీద కూర్చుని

పావు కారు కొడుకుతో:
“అదేమిటా పెద్దబ్బాయ్!
బెల్లం డ బ్బా మీ ద మిరప
కాయలు అని రాశావ్?
కొడుకు : లేక పోతే
చీమలు పట్టే స్తాయిన్నా!”

వుంటే, మమ్మల్ని చూసుకుంటూ వెళ్ళే
వాడు. భార్య పక్కనున్నప్పుడు మటుకు
తలకాయ దించుచుచు వెళ్ళేవాడు ఆమహాను
భావుడు. ఒకసారి గిరిజ సేహితులతో
బయట వెళ్ళిన ఆమహానుభావుడు, “వెరీనాడ్,
కండర్ ఫుల్” అంటున్నాడు పయన
బాల్కునీలోంచి.

మొదట గంభీరముగా ఉన్నా మెల్లిగా
నేనూ గిరిజ ఆయనసంగతి చెప్పుకుని
నవ్వుకునే వాళ్ళము. ఎంతో ప్రతిమాలగా
వదనగూడా తనవంక అతను అలాగే
చూస్తాడని చెప్పింది బెదురుతూ! మా
ముగ్గురికీ ఇదొక తమాషా అయిపోయింది.
మంచినీళ్ళకి వెళ్ళవలసినా, స్నానాలకి
వెళ్ళవలసినా ఒకాళ్ళం గుమ్మదగ్గర నిల్చుని
ఇంటాయన లేకుండా చూస్తుంటే మరొక
కళ్ళం వెళ్ళేవాళ్ళము. అన్నిటికంటే బాధ
కరమయిన విషయం ఆయన్ని గురించి
గట్టిగా మాట్లాడుకోవడానికి మాకు అవకాశం
ఉండేదికాదు. “జూరుకోండే, ఆవిడ
వంటే ఏమైనా అనుకుంటుంది. వాళ్ళు
ఇంటివాళ్ళు, ఆటే మాట్లాడితే ఇంట్లోంచి
వెళ్ళమంటారు. మళ్ళీ మనకింత చక్కని
ఇల్లు దొరకదు” అనేది అమ్మ, నవ్వులూటల
కెప్పుడయినా గిరిజ అన్నయ్యతో ఆయన
విషయం ఎప్పుడే “ఫీ! తప్ప, ఆయన పెద్ద
మనిషి. పయగా పెద్ద ఆఫీసరు. ప్రతివా
ళ్ళనీ అలా అనుమానించడము తప్పు.
అందరు మగవాళ్ళు మీవంక చూస్తున్నా

రని ఎండుకు అపోహ పడాలి? మీరేమ
యినా అప్పరసలా? పయగా వాళ్ళు ఇంటి
వాళ్ళు” అని మందలించేవాడు.

ఒకసారి మాటల సందర్భములో వాళ్ళా
యనికి చిన్నపిల్లలంటే చాలా విసుగని
చెప్పింది మా ఇంటావిడ. ఒకరోజు సాయం
త్రము నేనూ గిరిజా చిటితమ్మల్తో తీసుకుని
ఆ షికారునుంచి వస్తుంటే, ఆఫీసునుంచి
తిరిగి వస్తున్న ఇంటాయన మాకు ఎదురు
పడ్డాడు. దగ్గరికి వచ్చిన తరువాత తమ్ముడి
బుగ్గగిల్లి, ముద్దుచేసి, చేతిలోని ఫయలు
కావాలా అని అడిగాడు అరవములో. పిల్ల
వాడ్ని ఆయన ముద్దు చేస్తున్నంత నేపూ
మేమిద్దరము అలా నిలబడిపోవలసి
వచ్చింది. “పిల్లలంటే ఇష్టంలేదని చెప్పింది
కదే ఆవిడ, ఇవాళ మన తమ్ముడు ఎలా
ముద్దుపచ్చాడు?” అంది గిరిజ నవ్వుతూ,
రానురాను ఆయన సంగతి మాకు బాగా
తెలిసింది. ఆవిడ్ని పాపం ఎక్కడికీ
తీసుకు వెళ్ళేవాడు కాదు. ఆదివారం
సాయింత్ర మవగానే నీటుగా డ్రెస్సు
వేసుకుని బయటికి వెళ్ళి రాత్రి పదింటికి
ఇంటికి వచ్చేవాడు. ఒకరోజు ఆవిడ నిని
మాకి వెళ్ళిన ని అడుగుతోంటే “అంగ
ఎలాం పోవాడదీ, పారికి పసంగ ఇరు
పోంగా.” (అటువంటిపోట్లకి వెళ్ళకూడదే.
అక్కడ పోకిరిపిల్లకాయలుంటారు) అని
అరవములో జవాబు చెప్పటము మాకు విని
పించినది.

మాటల సందర్భములో ఆవిడ ఇరుగు
పొరుగువారివిగురించి ఇట్లా అనేది “అదిగో
ఆ పక్కంటివాళ్ళు చూశారూ” ఉత్తనార్థ
పరులు ఒక మంచి చీరయినా కట్టుకోరు,
వాళ్ళతో మాట్లాడకపోతే కొంచెం వడియా
లన్నా పెట్టకూడదా” అంటారు మా
ఆయన. ఆ ఎదురుంటివాళ్ళ మొగవాళ్ళు
అడవాళ్ళకినే తెరగచూస్తారు. ఆ రోగ్గు
యింటికి అసలు వెళ్ళవద్దంటారు మా ఆయన.
“ఆ మూడోఇంట్లోవున్న డాక్టరు పెల్లాన్ని
చావ బాడుతూవుంటాడు. పాపం ఆవిడ
ఎలా కాపురము చేస్తోందో” అనేది.

పోనుపోను ఆవిడమీద మాకు జాలివే
సేది. పాపం! ఒంటినిండా నగలు. కావల
సినన్ని పట్టుచీరలు. మొగుడు ఒక్కసార
యినా ఆవిడతో నవ్వుముఖంతో మాట్లాడ
టము మేము చూడలేదు. ఎక్కడికయినా
సేహితుల యిళ్ళకి వెళ్ళవలసినస్తే భర్త
ఆఫీసుకి వెళ్ళినతరువాత మధ్యాహ్నం ఒంటి
గంటకి బయలుదేరేది. సాయింత్రం ఆరుగం
టలలోపు పక్కచావులు చూసుకుంటూ
ఇంటికి వచ్చేది. ఎప్పుడయినా ఆలస్యంగా
ఇంటికి వస్తే “అవరు వందుటారా?”

(ఆయన వచ్చారా) అని కిటికీలోంచి
మమ్మల్నిడిగి, వగర్చుకుంటూ టైకి పరుగె
త్తేది. అతనుండగ్గా కిందికివచ్చి మాతో
మాట్లాడేది కాదు. పాపం ఉన్నదాని
లోనే సంతృప్తి. తన మొగుడే లోకంలో
కంతా మంచివాడనీ, పూరి మొగవాళ్ళం
దయా వుత్త పెడవలసి అనుకునేది. అందగా
డైనా తన మోగుడు మంచి నడవడి గలవా
డనీ, మద్రాసులో మొగవాళ్ళందరూ మరీ
పోకిరిపెడవలసి మాతో అనేది. పక్షివారి
సంసార జీవితములో అతను ఆమెకి నేర్పిన
పాతం అదే.

ఒకసారి ఇంటివాళ్ళ విషయం మాట్లా
డుతూ గిరిజ ఇలా అంది “వెడవ డబ్బు.
కోసరమని హిడింబిని పెళ్ళి చేసుకున్నాడు.
అందుకనే వూళ్ళో అందరి అడవాళ్ళనూ
అలా చూడటము. ఇద్దరికీ సుఖములేదు.
అయినా డబ్బుకోసరము అడవాళ్ళని పెళ్ళి
చేసుకునే మొగవాళ్ళుగూడా వుంటారా
లోకంలో?” అంది అమాయకంగా.
“ఏమో ఉన్నారేమో! మన పీనల్కోడ్
ఇటువంటి మొగవాళ్ళకి ఏదైనా శిక్ష
విధిస్తే బాగుండిపోను” అన్నాను ఆలో
చిస్తూ.”

మిత్రాంజనము

[ఐజెడబ్ల్యు]

నొప్పిలకు
బాధలకు
కాల్పులకు
దివ్యాంజనము

అన్ని మందుషాపులలోను దొరకును

పజంట్లు కావలయును

మిత్రఫార్మసీ [ఐజెడబ్ల్యు]

తెనాలి. M & S. M. Ry

నారసింహలేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహ
ము, నిక్క, నిస్వత్తుక, శుక్ల
సర్పమును హరించి బలమును,
కాంతిని, వీరవృద్ధిని కలి
గించు వరప్రసాదము—

20 రు|| దబ్బీరు. 8-4-0 పోస్తేజి 12 అ.
పి. సి. వి. ధీకంపేని. “ఆయుర్వేదసమాజం”
పేరిడేపి-సెల్లూరు జిల్లా.

తేయరా మురళీకృష్ణమోహన్

అది మే నెల. అంటే వేసవి నెలకలన్నమాట. మా నాన్న గవర్నమెంటు ఉద్యోగం పుణ్యమా అని నా కక్కడా ఏడాదికి ఎక్కువ స్థిరనివాస యోగం పట్టలేను. అందుచేతనే నే చెప్ప కోతగ న్నేహితలు నేళ్ళవిద తెక్క పెట్టవచ్చు. సాహిత్యం అంటే చిన్నప్పటి నుంచీ చెవికోసుకోవటంవలన, స్పోర్ట్స్ మన్ స్పిరిట్ వడగింజలో అరనైయో వంత యినా నాలో ఆవిర్భవించలేదు. అందు చేతనే చాలమందిని పరిచయం చేసికొన వలసిన అగత్యంకూడా కనపడలేదు.

పూర్వం ■ ఊల్లో నేను ఫిప్స్ ఫారం చదివాను. అప్పుడు నాకు మహావిప్లవనే స్నేహితు డుండేవాడు. బోనీ, వాడయినా కనిపిస్తాడేమోనని ఒక రోజున చల్లగాలికి బయలుదేరాను. బయలు దేరటం అంటే బయలుదేరానుకాని ఎక్కడ కనిపిస్తాడని వెతకటం? ఏమీ తోచక, ఇన్ని కాఫీనీళ్లు పొట్టలో వేసు కొంటే మంచిదనిపించింది. వెంటనే కని పిస్తున్న వసంతవిహారలోకి పోయాను. నెర్వర్ కాఫీ తెచ్చాడు. త్రాగుతు న్నాను. ఇంతలో నా వెనుక నుంచి “ఏయి! ఇది కాఫీనా పానకమా? ఇంత తక్కువ వేళావేం పంచదార? కాసిన్ని పాలూ, డికావ న్తీసుకురా” అన్నమాటలు నాకు చిరపరిచితమయినవిగా వినప డాయి. నా ప్రయత్నం లేకుండానేనా తలటువైపు తిరిగిందని వేరే చెప్పాలా!

చూస్తున్నావా! ఇంకెవరూ! మా మణ్ణంగాడు. మణ్ణం నేనూ ఇంటర్ చదువుకొనేరోజుల్లో యమ్ మేట్లుము, నే నెనక్కు తిరగటం వాడు నావైపు చూడటం కక్కసారే జరిగాయో ఏమోమరి, వాడు ఏరోయ్! ఇక్కడ ప్రత్యక్షమయ్యా కిమిటి? ఏదా ఫాదరుకు కాని, ఈ ఊరు

ట్రాన్స్ ఫర్ అయిందా ■ విటి? అయితే బతికానన్నమాటే. ఎవడూ తెలిసిన మొఖం లేక చచ్చున్నాను. ఆ మేటిల్లన్నా రోజూ వేయకుండా ఉన్నాను. అయితే, ఇంతకీ ప్రస్తుతిం ఏంచేస్తున్నట్టు? కగైరా లేమయినా అయ్యాయా?” అంటూ వాడో ప్రశ్నల అస్త్రం వదిలాడు.

వాడి ప్రశ్నలకు జవాబులు చెప్పకొని, సాయంత్రం, రద్దీవేళ్ల ఒక్కొక్కట్లు గంట లేసి నేపు కూర్చుంటే ఎలా అనుకుంటున్నట్టుగా ఉన్న అయ్యరుకు బిల్లు వెల్లింతుకొని బయటపడేటప్పటికి “గుంటూరు ఆట్రగడధాన్యం, ఇరవై నాలుగు కుంచాల బస్తా, సంచితోసహా”... ..అన్న మాటలు వినపడుతున్నాయి పార్కు నుంచి.

నెమ్మదిగా పిచ్చా పాటి మాట్లాడు కొంటూ పార్కు చేరాం. పార్కులో ఓమూల, సిమెంటుబల్లమీద కూలబడ్డాం; చుట్టూ అందరినీ పరికించి మాస్తూ. ఇంకా రేడియోలో “కాంబోడియాపత్రి”... అంటూనే ఉన్నాడు.

“నీకిక్కడెట్లా కాలక్షేపంఅవుతున్నా దిరా? అవునుకాని, నీకిక్కడెవరు న్నారు చుట్టూ” అన్నాను.

“మా అత్తారి దీ ఊరే”

అదృష్టవంతుడు అని మనస్సులో అనుకొంటూఉంటే “ఏం అదృష్టంలేరా అబ్బీ” అని ఎవరో నాలో చెప్పుతున్నట్టుగా ఉంటే “అలాగా” అన్నాను వాడితో.....

“ఇంకా ఎన్నా కుంటావేమిటి?”

“ఏదీ, నిన్నేగావస్తా, ఓ పదిరోజు లయినా ఉండాలంటావా!”

“అప్పుడు చెప్తూండేవాడివి, ఆమేనరికం సమంధమేనా?”

“కాదు. వాళ్ళకూ, మాకూ కల్కూలలో తేడావచ్చి మానేశాం. మేనరికం అంటే

జ్ఞాపకంవచ్చింది. ఈమధ్య ఇంకో మేన మావ గారింటికి వెళ్లానులే. అక్కడ ఇరవై యేసువచ్చి, పెళ్ళయినా, నాకు తెలియని చిన్న విషయం తెలుసుకున్నాను. వింటా వంటే సంగ్రహంగా చెబుతాను”

“ఉన్నది ఉన్నట్టుగా నేచెప్ప. సంగ్రహం ఏఖర్మరా” అన్నాను.

ఆవగింజంత దాన్ని ఆన ప కాయంత చేసి చెప్పటం ఆన వాయతే మావాడికి. వాడు “చిన్న సంఘటన” అంటే అదసలు తెక్క చేయ వలసినదిగా తక్కిన వాళ్ళకు ఉండనే ఉండదు. అయినా అందులో ఏదో నగ్న సత్యం మాత్రం ఉంటుందనటాని కెంత మాత్రం సందేహంలేదు. మేం చదువుకొనే రోజులనుంచీ, వాడు చెప్పే ప్రతిమాటా ఎక్కువ ఆశ్రుతతో కాకుండా, ఎక్కువ పరాకుగా కాకుండా, మధ్యరకమయిన కుతూహలంతో వినటం నాకు పరిపాటయింది.

మావాడు ప్రారంభించాడు. వాడి మాట లోనే చెబితే బాగుంటుంది:

నేను మామయ్యను మాసి చాలకాలం అవటంవలన ఒక శుభముహూర్తాన బయలుదేరాను. స్టేషనుకి వెళ్ళేసరికి, మెయిల్ ఆరుగంటల లేటుతోనూ, రైల్వేభావలో నైన్ డెవున్ అనబడే బండి అయిదున్నరగంటల లేటు తోనూ, రావచ్చున్న స్టేషనుమాస్తరు చల్లగా చెప్పాడు. రైల్వేవాళ్ళని తిట్టుకొంటూ కారు ప్లాండ్ కి వెళ్ళాను. ఇప్పుడంటే ఇప్పుడే వెళ్ళిపోయిందండి ఓకారు మళ్ళీ ఓ గంటలో ఇంకొకటి బయలుదేరుతుందని అన్నాడు ఓబ్రోకరు మహాశయుడు. గుట్టబళ్ళలో అయ్యే ప్రయాణం కాదు కనుక, ఏమానం మీద వెళ్ళే భాగ్యం భారతీయుల కింకా పట్టలేను కనుక, గంటతర్వాత బయలుదేరున్న కారులో సామాను పెట్టించి అందులోనే కూల బడ్డాను.

“కలియుగే ప్రథమపాదే” అనటం మాని వేసి “కలియుగే ద్వితీయపాదే” అని పురో హితులు ఎన్నాళ్ళకు అంటారో కాని, నాకాకారులో ఉన్న గంట న్నరలోనూ ఓ కలియుగమే గడచిపోయి నట్టయింది. చచ్చి చెడి చాయంగల విన్నప మురై గంటకన్నది గంటన్నర తరువాత, పిప్పళ్ళ బస్తాల తయారయి బయలు దేరింది. ఇంటికి వెళ్ళేటప్పటికి రాత్రి ఎని మిదయింది.

“ఎన్నింటికి బయలుదేరావు?”

“మధ్యాహ్నం పన్నెండుకి”

రాబోవు ఆటల పోటీకి

అమృత రక్త శుద్ధి ద్రావకము.

దానియన్ ఓవ్ పోటీలో శ్రమకరమైన ఆటంకు ఉండే పూరితమైన కణజంను, విద్యురంగా అంశుల పొందటం నెట్టానికి అతడికి సహాయపడుతుంది.

355 A.E.

కేసరికుటీరం లిమిటెడ్, రాయపేట, మద్రాస్.

ఒరిస్సా, నైజామ్, మైసూరు, ఆంధ్రజిల్లాలు, తమిళనాడుకు విశేషము : సీతారామా జనరల్ స్టోర్సు, బరహంపూరు - సికిందరాబాదు, బెంగళూరు - బెజనాడ్ - మధుర.

చదవండి! తెలుగు వార & మాసపత్రిక **జయభారత్** ఎడిటర్ :- చక్రవర్తి వేణుగోపాలరావు బాంబే, హైదరాబాదు-ద-1.

“అన్నట్టు మీ మామయ్య వింటేడు న్నాడు. డబ్బియ్యం. డి. సహానిజకాకపోవదు”

“అలానా! ఇంకేం; క్రియబాటు బాగానే ఉంటుందన్నమాట” అన్నాను. ఎంగుచేతింటే లంచగొండితనం అంటే కాంక్షను వాళ్ళంత చీదరించుకొంటారో, మావాడూ అంతే.

“ఒకేయి! నువ్వు మగ్గు మగ్గు పుల్ల వేయక చెప్పింది విను. లేకపోవడే సెంటా వేడిపోతుంది” అన్నాను వాడు సీరియస్ గా.

“కానీ యీ రా” అన్నా వాడి సెంటా వేడంటే ఎంగుచేతినించి.

మాస్టారు మళ్ళీ కథలోకి వెళ్ళాడు: అక్కడ నాకు కాలక్షేపం బాగానే అయి పోయింది. ఘట్టకానయన రేడియో ఉంది. దాంతో ఇరవైనాలుగు గంటలూ రికార్డులు వాగినూ కుగ్గుంజేవాడిని. ఆపయన, అప్పుడప్పుడూ ఆయనతో కేంపులకు పోయినాడ పోతుంజేవాడి. ఎంతవాయిగా ఉంజే దనుకున్నావు అబోలు ప్రయాణం! కొబ్బరితోటల మగ్గునుండి; భూమి ఈ నిండా అన్నట్టుగా నేలకు తగిలీ తగలనట్టుగా చెల్లనుండి (వేలాన. తున్న మామిడి కాయలతో నింపిన మామిడితోటల మగ్గునుండి; మగ్గులో ఒకూనిన్ను, చుట్టూ ఎడారిలా, మగ్గుమగ్గు అకుమర్లతోనూ చుట్టూ సస్యంలేని భూములమగ్గుగానూ పోతుంజే అకొలువ సె ప్రయాణం చెప్తూ ఉదయిస్తున్న భగవానుడితో ఒకవైపు అస్తమయంకోసం అగుణికితో ఒకవైపు ఉదయింపనున్న శ్రీరామనో కూనివే ప్రకృతిని చూస్తూ ఉంటే, నన్ను నేను మరచిపోయి, ఎక్కడో, స్వర్గభామంలా ఉన్నట్టుగా ఉంజేవాడిని.

అక్కడ నేకినా ఉందని, ఆయనతో బోర్డింగ్ క్యాంప్ క్యాంప్ ని ఎంత మేననా నుయిడే మాత్రం, ఎన్నో శృక్కడుటాం చెప్పి. అంగుక నే నయం మాసి, “వచ్చి వారం అయింది. కేపు చెల్లెను మామయ్య” అన్నాను. “ఘ! తొందరేంరా! పట్టుదువు గానితే” అన్నా డాయన. చెల్లెనుంటే చుట్టూ ఎక్కడాన్నా వెళ్ళండి అంటారా? వెడవాడూ చెప్పిడే కాదనటం ఎంగుకు, నేనా చెప్పి అక్కడే పెద్దకుత్తానికి పట్టుకోవాలి కనుక, అనుకోని రెండు గోలాల తగువాత వెళ్ళేందుకు నిశ్చయించుకొన్నాను. సరిగా లేవు పన్నెనగా ఆరాత్రి జరిగింది అసలయిన కథ. ఆరాత్రికూడా, మామూలుగానే అంతా బయట పక్కలు

వేసుకున్నాం. భోజనా లయ్యాయి. బాచి గాడు పకుకున్నట్టున్నాడు. కేడి యో సంగీతం స్పష్టంగా వినిపిస్తున్నది. నేను పనుకొని ఆకాశాన్ని చూస్తున్నాను. మామయ్య బయట చెయి వేసుకొని ఆఫీసు పని చూసుకుంటున్నాడు. ఇంతలో మైలుకూలీ భుజంగరావు వచ్చాడు.

“దంన్న వండి అయ్యో” అంటూ మొదలు పెట్టాడు. “గుమ్మం పాడు లాకు దగ్గర నున్నా వాలుగుండి. నెంబరు టూ దగ్గర నున్నా ఒకంబుండి. మీరు చెప్పినట్లే పగ్గాలకు తగించి మెరకలకు వదిలించి...” అంటూ పావం వస్తున్నట్టున్నాడు.

ఇంతలో ఉన్నట్టుండి నాకు ఎక్కిళ్లు ప్రారంభించాయి. మామూలుగా మనం ఎక్కిళ్లు వస్తే ఇన్ని మంచినీళ్లు త్రాగుతాం. అలాగే నేనూ ఇన్ని తాగాను. ఊహించునలేదు.

“ఎక్కిళ్లు వస్తున్నా యేమండి అబ్బాయి గారు.” అన్నాడు భుజంగరావు.

“ఏమోనోయ్! నాకేమన్నా కారణం చెప్పవస్తున్నాయి కనుకనా!”

“నుంచినీళ్లు త్రాగినట్టున్నాడు కూడాను, తగినేలేదాండీ”

“లేవోయ్!” అంటూ తిప్పకున్నాను.

వాడు మామయ్యతో మాట్లాడటం పూర్తయినట్టుంది. నా కేంపుకాట్ దగ్గరకు వచ్చి, “అయితే, అబ్బాయి గారూ! ఆ మైలుకూలీ కుబ్బారావుని ఏమో అన్నారట ఎంగుకండీ” అన్నాడు నేలను చూస్తూ.

“మైలుకూలీ కుబ్బారావునా! నేనా! ఎవో అన్నానా!” అంటూ నే నిర్బంధ పోయి చూస్తున్నాను.

“అతను చాలా నెమ్మదియికోవండి. ఉల్లేపున్నానికి మీ రెండుకున్నారా, అని నేను నమ్మలేదంటే నమ్మండి”

“అతిన్నేమీ అన నేలేవోయ్! నీవు సరిగా విన్నావు?”

“సాటంగా నెబుడే నేనండి, అయ్యగారి మేనల్లుడు గారు” అని.

“ఒరి వీక్ని తగలెయ్య వీడికిడేం బుద్ధి”

“ఏమీ అనకపోవే ఎంగుకంటాడురా” అని మామయ్య అందుకున్నాడు.

ఇక నా పని ఎం ఉంటుందో నువ్వే ఊహించుకో మతిపోయినంత పనయింది ఏం చెయ్యటం? నిజానికి ఏమీ అనంజే ఎంగుకంటాడు? ఒకవేళ, నాకు తెలియకుండా నే నేమయినా అన్నా నేమో అని చాలసేపు భావకం చేసుకుంటానున్నా భూపకానిక వస్తేనా! అసలు నెయ్యినిపని గుంజుకున నేమింజుకు భావకం వస్తుందా! “నువ్వన్నీ ఆ కుబ్బారావుని లాక్కురా.

అతిమూత్ర వ్యాధి వారం రోజులలో నెమ్మదించును

మూత్రంలో అధికంగా చక్కెరపోవుట, అతిమూత్రవ్యాధిఅంటారు (Diabetes) ఇది యెంత ఉపద్రవకరమైన వ్యాధిఅంటే, దీని పాలబడినవారు ఆరోజు కారోజు మృత్యువుకు ఆసన్నమౌతుంటారు. దీనికి డాక్టర్లు ఇన్సులిన్ ఇన్‌జెక్షన్ మూత్రమే కనిపెట్టారు. వాటివల్ల వ్యాధి భూర్జిక నయం కానేకాదు. ఇన్‌జెక్షన్ గుణము వున్నంతకాలం మూత్రం చక్కెర తాత్కాలికంగా నిలిచిపోతుంది. ఈజిప్టు లక్షణాలలో ముఖ్యమైనవి దాదాం. ఆకలి, తరచుగా చక్కెరతో మూత్రంలభము. బయలు వెడ దురద మొదలైనవి. ఈ వ్యాధి ముదిరితే రావ పుండు, కుడుపులు, కంటిపోర ఇతర చిక్కులు సంభవించును. వీనస్ ఛార్మ ఆధునిక శాస్త్రంలో అద్భుతమైన చికిత్స. దీన్ని వాడటం వల్ల వేనకు వేలమంది మృత్యుముఖంనుండి బయటపడ్డారు. దీన్ని వాడితే రెండవ లేక మూడవ రోజునుండే మూత్రంలో చక్కెర తగ్గించి అత్యధికమూత్రం గూడ వివారిస్తుంది. మూడు రోజుల తరువాత మీరు బాగా తేలిక యిస్తుంది. దీనికి ఏకైకం లేదు. ఇన్‌జెక్షన్లు ఆప సరిం లేదు. ఇంగ్లీషులో వివరములుగల కర పత్రానికి వ్రాయండి. ఉచితంగా పంపుతాము.

50 బిళ్లల బుద్ధి ఖరీదు రు 6-12-00 లు

పాక్కింగు పోస్టేజి ఉచితము

వీనస్ రీసెర్చి లేబరేటరీ.

పోస్టుబాక్సు నం. 587, కలకత్తా (A. P. W)

విజయా ట్రైర్సు

(పురోసక్కిలో మోల్లస్తో అమర్చబడినవి) విజయ వాడ-2.

విజయ వాడలో పురోసక్కిలో మోల్లస్తో మీ ట్రైర్సు సకాలములో రిట్రేడింగుచేసి యివ్వగలము. మీ విలువగల పాతకేసింగ్సు మా ఆధరైజుడు విజంట్లద్యారా కంపెనీకిపంపి, మా పని తనము చూడవలసినది.

విజంట్ల కేనిహోల్ట్ బివరములకు కంపెనీ సీక్రెసరీ తెలుసుకొనవచ్చును.

ఇట్లు,

ప్రాప్రయిటర్సు, విజయాట్రైర్సు.

సంగతేమిటో లేల్చుకొంటేనే కాని లాభం లేదు" అన్నాను కొంచెం కోపంగా. వస్తున్న ఎక్కిల్ల నాపుచేసుకొంటూ.

"ఇప్పు డెందుకులేండి. రేపు మాసుకో వచ్చు. అసలు నేనూ మిమ్మల్ని అడిగే వాణ్ణి కాదు. కాని వాడు కళ్లంపట్ట నీళ్లతో చెప్పాడు కనుక ఎంతో అని అడిగానంటేనేండి"

నాకు నిజంగా పిచ్చైక్కింది. పొద్దున్న లేచి ఎవరిముఖం చూశానో. ఎంతా! భగవంతుడా అనుకొంటున్నాను.

"బంజోతోళ్ళుగదా, అని ఏమీ అనబోకండి అబ్బాయి గారూ! ఆడుగనక సరి పోయింది కాని, ఆ పోలిగాడయితే మొఖంమీద కుండుబద్దలు కొట్టివట్టు తెనేసి అంటాడు" అని ఆ మెలుకులీ భుజంగరా వంటూంటే నాకు వట్ల తెలియనంతకోపం వచ్చింది. "నో ర్యుయ్! పిచ్చిపిచ్చిగా వాగక వట్ల వాడ్ని తీసుకురా. వాడిసంగతీ, నీసంగతీ కనుక్కుంటాను. ఏదన్నా అంటే అన్నవాడికి నాకు తెలియదా అంటే. మేగా నాకు బుద్ధులు నేర్పుతావు పెద్ద మొనగాడిలా" వాడిమీద లేచాను.

"అది సరేలే కాని, నీకు ఎక్కిల్ల పోయాయిరా!" అన్నాను మామయ్య ఇంకలాభం లేదనుకొని.

"పోయాయి" అన్నాను నెగవ ఎక్కిల్లకు ఆయనంత శ్రద్ధతీసికొనటం సరించి అట్టే ఆలోచించకుండానే.

"అబ్బాయి గారు మీరు చెమించాలి. మీరెమో ఎక్కిల్ల అననేలేంవండి. పాపం ఏమీ ఎరుగనే ఎరుగరు. అంతా నేనే కల్పించి చెప్పానండి. ఇలాగే నాకోసారి ఎక్కిల్లవస్తే మామయ్య కంగారుపెట్టే శాను, ఏదో చెప్పునిపని చేశానని అంటూ. మీలాగే, తర్వాత ఎక్కిల్ల పోయినాయి. అప్పుడు చెప్పాడు ఎక్కిల్లవస్తే మనిషిని కంగారుపెడితే పోతాయని. అప్పుడునుంచీ ఎక్కిల్లకి మంగు ఉపయోగిత్రన్నానండి. మరే మీ అనుకోకండి. మామయ్యగారు గ్రహించేరు కాని మీరు గ్రహించలేక పోయారు." అంటూ ఓ దీక్షోపన్యాసం ఇచ్చాడు.

"దీరి నిన్ను తరలెయ్యాలి! చంపేశావు కదరా! మంచియిందే!" అనుకున్నాను. ఏంచేస్తాను కనుక.

"నాకు తెలుసురాబాబూ. నువ్వు చివరకు పున్నునునిస్తావు అని మొదట్లోనే అనుకున్నాను" అన్నాను మణ్యంగాడితో వత్సరూనే.

"ఏకిశావులే, నీకు తెలుస్తూ ఈసంగతి?" అన్నాను వాడు.

మేష్టారు:- మన పాపాలను క్షమించమని భగవంతుని ప్రార్థించేముందు ఏంచేయాలి?

విద్యార్థి:- పాపాలు చేయాలి.

మేష్టారు:- "నీవు రేపు మా ఇంటికి వచ్చితివి" అనే వాక్యం రైటా, తప్పు?

విద్యార్థి:-తప్పుండీ.

మేష్టారు:- ఎందుచేత?

విద్యార్థి:-మీ యిల్లక్కడో నాకు తెలియదు కదండీ.

"తెలియను" అన్నా.

"మరింకేం. ప్రతిదీ తెలిసుననుకో వటం పరిపాలయింది మనకు. నిజానికి ఏమీ తెలియదు" అన్నాడు వాడు భారకవి పోజులో.

"అవును నిజమే. మనకు చిన్న విషయాలు చాల తెలియనే తెలియవు. అన్నీ తెలిసినట్టే ఉంటూ, తెలియని విషయాలను గుఱించి తెలిసికోవటం, ఇప్పుడు నాగరికతా చిహ్నం. అది సరేకాని, తిరువాత విషయింది"

"ఇంకేముంది నాబాండా, నీబాండా ఆమర్నాను ఇంటికి వచ్చేవాను." అన్నాడు మావాడు తనకథ ముగిస్తూ

"నీ జీవితంలో అనుకోనని సంఘటనలు జరుగకపోతే నీవు నీ జీవితం గుఱించి ఏమీ తెలిసికొనలేవు" అన్న పీటర్ చిసీ మహాకయని తలుచుకుంటూ, మంచి భాగా కాలక్షేపం అయిందనుకొని, మళ్ళీ రేపు ఆ కాఫిహోటలువద్ద కలసికొనమని వాడితోజెప్పి ఇంటికిబయలుదేరా నాకో.

విజ్ఞానవిధులు

"డాక్టర్"

34. పండుకాని పండేది?

'పిఘాడిపండు' అని చిన్నపిల్లలు ఠాడుపుకధల్లో చెప్పకుంటారు. కాని పిఘాడిపండు పండేదింటే? తింటామా? తినే పళ్ళెపున్నాయి పళ్లుకానివి. జీడిమామిడిపండు పండుకాదు. దానిలో విత్తనములేదు. జీడిమామిడిపిక్కనే పండు అనాలి దానిలో విత్తనముంది కనక. జీడిమామిడిపండు, అసలు పండైన పిక్కకి తోడిమూత్రమే. కనక పండు కానిపండు జీడిమామిడిపండు అన్నమాట.

మరొక విశేషం. విత్తనమూ దాని చుట్టూవున్న గుజ్జా (లేకపోతే సరమూ) పిటిని కప్పివుండేతోక్కా, ఈమూడూ చేరివున్నదానిని 'పండు' అంటున్నాం. దాక్ష, రేగు, వేప, ఖర్జూరమూ ఈరకం పండు. నేరేదూ, మామిడి, జామ, పళ్లూ ఈరకమే. పిటిని పళ్లు అనవచ్చునరే. పనసా, సీతాఫలమూ, దానిమూ, నారింజా, (బల్లెయీ, నిమ్మ) అనానా, పళ్లు కేవలం పళ్లుకావు. సమాహారాలు. పనసతోనా, నారింజతోనా, దానిమ్మ అకా, దేనికదిపండే. మనము పండుఅనేది సమాహారం. దానిలో పళ్లు చాలా వుంటాయి.

35. సూర్యబింబంలో

కళంకాలా?

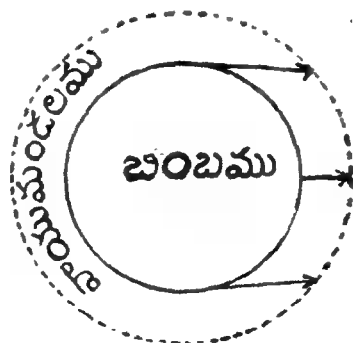
ఉండ్రబింబంలో కళంకాలు అందయా చూచేవుంటారు. సూర్యబింబం అతి తీక్షణముగా ఉండడముచేత వట్టికళ్ళతో చూడలేము. గ్రహణాల వేళ పారాజినిశ్శిల్పలో ప్రతిఫలించే బింబాన్నో, లేక మనిపారిం చిన గాజు పెంకులోనుంచి కనిపించే బింబాన్నో ఆ నాలుగు ఘడియలూ చూచే వారు మనవారు. దూరదర్శిని యంత్రాన్ని ఎరుగకపోడముచేత సూర్య బింబంలో

ఏమున్నాయి అని చూడలేకపోయారు మన సిద్ధాంతాలు.

గలీలియో అనే ఇటాలియను వైజ్ఞానికుడు మూడువందల సంవత్సరాలక్రితం తాను నిర్మించిన దూరదర్శనితో నల్లని గాఢపలక అడ్డం పెట్టుకుని సూర్య బింబాన్ని చూశాడు. పాపం చూడడానికి ముందు అతడికున్న సరదా చూచిన తర్వాతలేదు. తెల్లని సూర్యబింబంమీద నల్లనల్లగా చుక్కల్లాంటి మచ్చలు అగు పడ్డాయి.

నాటినుంచీ ఈ కళంకాలేమిటా అని వైజ్ఞానికులు కోధిస్తూనేవున్నారు. సూర్య బింబాన్ని దూరదర్శని సాయంతో ఫోటో గ్రాఫు తీశారు. బింబము అంచులదగ్గర గుండ్రని ఖర్చులములాగ కనబడక అలుక్కు పోయినట్లు కనబడింది. కొంతకూడా నూటికి అరవై పాళ్లు దరిదాపుగా తగిపోయిపోయింది అంచులదగ్గర. దీనినిబట్టి సూర్యబింబంమీద వాయువులే వున్నాయని ఊహించారు. బింబం ఉపరితలము ఘనపదార్థమైనా ద్రవ పదార్థమైనా అంచుల కొంతమత్తయ్యు తగ్గడానికి కారణములేదుకదా! గోళాకారంగా వున్న బింబానికి అంచులదగ్గరనుంచి మనవైపు వచ్చేకొరణాలు ఎక్కువ దశసరిగావున్న సూర్యవాయుమండలం లోనించి చొచ్చుకుని రావలసియుండడంచేత కొంత తగి పోయివస్తాయి.

సూర్యబింబపు ఫోటోగ్రాఫులో నల్లని చుక్కలేకాక తెల్ల తెల్ల (బొల్లి!) మచ్చలుకూడా కనబడతాయి. ఇవి అంచుకి

చేరువగా వున్నప్పుడు నులువుగా కనబడతాయి. ఈ తెల్లమచ్చలు సూర్యడిలోపలి నుంచి పైకిలేచే అగ్ని వాయువుల మబ్బులు. ఇవి 40,000 వాక్యమెళ్లు పాడవు 8000 మెళ్లువాక్య వడి బొల్లి వుంటాయని అంచనా.

నల్లమచ్చలు సూర్యగోళాన్ని చుట్టు వుండే అగ్నివాయువులలోని కాలీలు అని వైజ్ఞానికులు కనుక్కున్నారు. సూర్య గోళాంతర్యాగములో కుంచించుకుపోయి వుండవలసిన అగ్నివాయువులు ఈ కాలీల ద్వారా బింబముపైకి తప్పకుండా వచ్చేస్తాయి. అంటే సూర్యుడి మచ్చలు అక్కడి వాతావరణంలోని సుడిగుండాలన్నమాట. లోపలినుంచి బయటికి బుచ్చుమనివచ్చిన అగ్నిగాలులు పైనవ్యాకోచించి, చల్లబడతాయి. అందువల్ల అవిపైకివచ్చే 'బిలము' పరిసరాలకన్న కొంత తిక్కువై నల్లని మచ్చలాగ కనబడుతుంది.

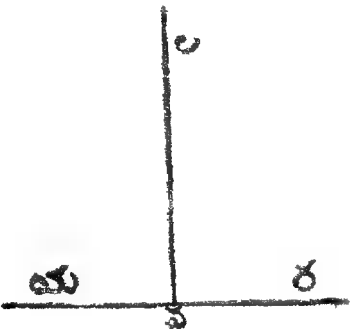
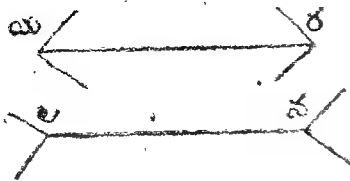
ఈ మచ్చలు భూమిని మింగేకేటంత పెద్దవిగాకూడా ఉంటాయి. ఇవి అయినా స్కాంతాల ధృవాలలాగ జంటలు జంటలుగా విర్పడతాయని జి. ఇ. హేల్ కనుక్కున్నాడు. ఇవి కనబడినప్పుడు భూమిమీది అయినా స్కాంతసాధనాలు జల్లు జల్లు మంటాయి. ఈ 'మచ్చ'లలోంచి ఉద్గమించే శిథిలాణువులు భూమిదాకా వ్యాపించి, ఉత్తరదక్షిణ ధృవాల దగ్గర చక్కని 'అహోరా' వెలుగుల్ని తీయరు చేస్తాయి.

36. ఇంద్రియాల్ని నవ్వువచ్చునా?

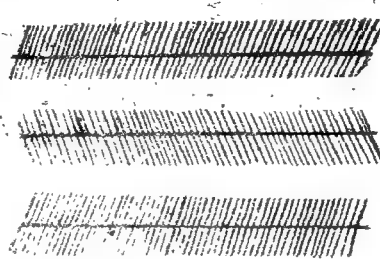
మనకి విజ్ఞానమంతా కన్నూ, చెవి వంటి ఇంద్రియాల ద్వారానే లభిస్తోంది. ఈ విజ్ఞానము అన్ని పరిస్థితుల్లోనూ నిర్దుష్టముగా వుంటుందా? లేక కొన్ని ప్రత్యేక పరిస్థితుల్లో తప్పు అవుతుందా? అని

(ప్రశ్న. ఉదాహరణానికి ఒక చురుకైన జ్వరంగా వున్నదో లేదో అని చెప్పి వేసి చూడాలనుకొండి. చె మట వో నో నీటి తోనో తడిసి కొంత నానిన చేత్తో ముట్టుకుని చూస్తే మామూలు ఒళ్లు కూడా చచ్చుగా వున్నట్లే కనపడుతుంది. కాబట్టి స్వర్ణ ఈ పరిస్థితుల్లో అబద్ధమాడుతుంది. ఈ సంగతినే ఇంకా చక్కగా తెలుపుతుంది. ఈ ప్రయోగముచేసి చూడండి. మూడుగిన్నెలు వరసగా పెట్టి వాటిల్లో, చన్నీరు, గోరువెచ్చని నీరు, కొంచెం వేడిగా ఉన్న నీరు పోయ్యండి. చన్నీటిగిన్నెలో ఒక చెయ్యి వేడిగా వున్న నీటిలో ఒక చెయ్యి ముంచి కొంత సేపు ఉంచండి. రెండు చేతులకీ నీళ్ళ ఉష్ణోగ్రత అలవాటుయిన తర్వాత రెండు చేతులూ గోరువెచ్చని నీటిలో ముంచండి. ఆ నీరు ఒక చేతికి వెచ్చగానూ, రెండో చేతికి చల్లగానూ వుంటుంది. కనక అలవాటు బలము త్వరిందియాన్ని (అంటే చర్మాన్ని) మోసపుచ్చుతున్నది. విధర్మామీటరుతోనో కొలిచి చూస్తే నేగాని ఉష్ణోగ్రత తారతమ్యము నిర్ణయముగా తెలియదు.

కంటిని కూడా వెర్రిగా నమ్మేయడానికి వీలులేదు. ఈ క్రింది గీతలు 'యర' 'లవ'లు చూడండి. రెండింటిలో ఏది పొడవంటారూ?

కొలిచి చూడండి. రెండూ సమానమే. ఈ క్రింది గీతలు చూడండి. పై రెండూ కుడివైపుకి, కింది రెండూ ఎడమవైపుకి పొడిగిస్తే కలుసుకుంటున్నట్లు కనపడుతున్నాయి. కాని మూడురేఖలూ సమానాంతర రేఖలే.

ఎంత పొడిగించినా కలుసుకోవు. రైలు పట్టాల వడుమ నిలబడి పట్టాలని దూరం దాకా చూడండి. అక్కడక్కడో కలుసుకుంటున్నట్లు కనబడతాయి కాని అవి కలుసుకోవని మనమందరికీ తెలుసును. సోదాచేసి కొలిచి చూస్తేగాని నిజం బయల్పడుదు.

ఇంకాచిత్రంగా వుంటుంది ఈ చిన్న ప్రయోగము చేసి చూడండి. ఇంట్లో మూలనికో, ద్వారబంసపు నాగ నాపానికో ఒక బారెడు ద్రవ్యపదార్థము కట్టి, రెండో కొనని చిన్న చెంబో, రాయో, కర్రబంతో, కట్టి ఊపిన దిలేయండి. ఊపులూ, ఒక్కొక్క ఊపుకి పట్టెకాలమూ గమనించండి. మొదటలో ఈ 'లోలకము' త్వరత్వరగానూ తరవాతరవాత నెమ్మదిగానూ ఊగుతుంది. "ఒక్కొక్క ఊపుకి ఎంతకాలము పట్టుతుంది?" అని అడిగితే పామాన్యముగా అందరూ "మొదటి ఊపుల అంతరము పెద్దది కనక వాటికి ఎక్కువకాలమూ, చివ్వగి ఊపులు చిన్నవి కనక వాటికి తక్కువకాలమూ పట్టుతుందని" చెప్పారు. వాచీ పట్టుకు చూస్తే మాత్రము అన్ని ఊపులకీ ఒకేకాలము పట్టుతుందని తెలుస్తుంది. ఇక్కడకూడా ప్రయోగము చేస్తే నేగాని నిజము తెలలేదు.

మీ బంగారపు పనిచారిని "మూస నిండే బంగారమూ, ఆ మూసే నిండే పాదరసమూ కూచితే ఏది ఎక్కువ బరువుంటుంది?" అని అడగండి. "పాదరసమే బరువ"ని జవాబు వస్తుంది. వాస్తవానికి బంగారము పాదరసముకంటే ఒకటిన్నర రెట్లు బరువు. కాసులకొద్దీ బంగారము చేత్తో పట్టుకోడము అలవాటుండవచ్చును కాని బుద్ధిబుతో పాదరసము వాడడము వారి కలవాటులేదు. చిన్న నైజా బిందువులలో వుండే పాదరసపు బరువు బాగా అని వుండడముచేత వారికి పాదరసమే బరువనిపిస్తుంది. సోదా! చేసి చూస్తే నేగాని నిజము తెలియదు.

గోలియో పదిపేడో కతాబుములో చేసిన ప్రయోగము, ప్రయోగముల ప్రాముఖ్యతని వెల్లడిచేస్తుంది. ఎత్తైన చర్మి గోపురముమీదనుంచి ఒక దేవదారు కర్ర

గుండ్నూ, ఇనపగుండ్నూ, సీసపుగుండ్నూ ఒకే మారు పడేశాడు. అన్ని సుక్కు ఒక్క మారు నేలమీద పడ్డాయి! మనము లోతైన నూలిలో కర్రముక్కొక్క రాయి ముక్కొక్క ఇనపముక్కొక్క పడేసి ఈ నిజము తెలుసుకోవచ్చు. ప్రయోగమువల్ల నిజము తెలుస్తుందిగాని నమ్మికవల్ల పెద్దల అభిప్రాయాలవల్లా కాదు. ఆధునిక విజ్ఞానానికి ప్రయోగభిజ్ఞానమే మూలాధారము.

37. గోపురాల్నిపైకి

లేపాలంటే?

పాలకొల్లు గోపురనిర్మాణం పూర్తి అయిన కొన్నాళ్ళకి ■ గోపురం ఒకవైపుకి కొంచెం ఒరిగిందట. కాళ్ళవాస్తే గోపురం పూర్తికాగానే గోపుర ద్వారంమీద అమర్చిన రాయి వీల వేసినదట. ఈ గోపురాలు కట్టిన శిల్పులు ఒకరి నైపుణ్యముకరు విని, తమచిక్క వదిలించుకునే ప్రపాయంకోసం ఒకరినొకరు కలుసుకోవాలని బయల్దేరి యదాలాభంగా కనకదుర్గాంబ దేవాలయంలో కలుసుకున్నారు. ఎవరి చిక్క వారు చెప్పకున్న తర్వాత కాళ్ళవాస్తే శిల్పి "మీ గోపురానికి రెండోవైపున కాళ్ళ బాగా లేదా?" అని అడిగేదట. అప్పుడు పాలకొల్లు శిల్పి ఇతనికి జవాబుగా "మీ దేశంలో సెనగలు దొరకవా?" అన్నాడట. ఇద్దరూ ఉత్సాహంగా వెనుదిరిగి తమ ప్రాళ్ళకి వెళ్లిపోయారు. పాలకొల్లు శిల్పి తన గోపురానికి రెండోవక్క పెద్దచెలుపు తవ్వడమారంభించి, గోపురము ఇటు ఒరిగి తిన్న బద్ద వెంటనే తవ్వడము ■ పేశాడట. కాళ్ళవాస్తే శిల్పి తన గోపురములో విరిగిన రాయి దినున అంచువరకూ ఇసక కూరిన బస్తాలు దట్టంపించి, ఆపైన ఎందు కనగల బస్తాలు గట్టిగా కూరించాడట. తరవాత గోపురాన్నంతటిని నీటితో సెనగలు నాని పోయేవరకూ తడిపితే సెనగలు ఉబ్బి, గోపురాన్ని లేవబెత్తేయట. అవకాశము చిక్కగానే విరిగిన రాయి తీశేసి సరిగ్గా దానిలాగే తయారుచేసిఉంచిన రాలిని దూర్చి నీళ్ళపోత అపించాడట. సెనగలు మళ్ళీ ఎండి కుంచించుకోగానే గోపురము మళ్ళీ సరిగ్గా కూర్చుందిట.

ఈ కథ చాలా చిత్రంగా వుండకదూ? కథయొక్క నిజం ఎలాగున్నా సెనగలను ఈవిధంగా వుపయోగించడము మాత్రం వుంది. మనిషి పుర్రెలోని ఎముకల నిర్మాణాన్ని పరికిలించి నేర్చుకోదానికి ఆధునిక వైద్యునిద్యార్థులు పుర్రెలో ఎందు కనగల్ని దట్టించి, నీళ్లు పోస్తారు. కనగల ఉబ్బడమువల్ల డిప్రెయిముకలన్నీ ఇంత పేదరేనా విరిగిపోకుండా ఊడివచ్చేస్తాయి!

పట్టరాజు శ్రీ పట్టరాజు సంజీవరావు

నెంకయ్య: అబ్బాయీ! రామారావు! ఇటు రారా! ఒకమాట...

రామారావు: వస్తున్నా. ఏమిటి?

నెంక: ఆ! ఏమీ లేదు. మీ మామ బసవయ్య నీకు వాళ్ళ అమ్మాయిని ఇస్తాట! వీదో యీ ఎండాకాలంలో ముడిపెడితే నాకు తీరిపోతుందని...

రా: ఇప్పుడేమి తొందరా - ఈ కౌస్త పరీక్షలు అవనీయండి.

నెం: తొందరంటా చేమరా, తొందరని! వీదో ఇద్దరి పెండ్లిండ్లూ చేసేదామని ఆయన సంకల్పము. ఇంతి ఖర్చు కలిసిస్తే సుందని. నన్ను మూడు మాసాలనుంచి వెంట బడి అడుగుతున్నాడు. మరి యేమంటావు?

రా: ఈ సంవత్సరము ఆగండి; నాకు ఏ. ఏ. ఒక సంవత్సరమున్నా అయిపోతుంది.

నెం: అతనూ కుటుంబీకుడు. ఇద్దరి పిల్లల పెండ్లి ఒక్కసారే చేస్తే అన్ని విధాలా కలిసొస్తుందని అతగాడి మిడుకులూ - ఇంతకూ నీకు ఆ పిల్ల నచ్చిందా? వీదో పూర్వం నించీ వస్తూన్న సంబంధం. నాకు వదలుకోవడం ఇష్టం లేదు. ఈ కార్యం కాస్తా గట్టెక్కడందంటే నేనూ చీకా, చింతా లేకుండా ఎక్కడైనా పడి పుండొచ్చు.

రా: నేను బసవయ్యమామ పిల్లను చేసుకోను.

నెం: అచేమిటిరా! ఎందుకని? రవ్వ లాగాపిల్ల ఉంటే... చేసుకోసంటావేమిటి?

రా: పల్లెటూరి గబ్బిలాన్నా నన్ను చేసుకోమనటం! చదువుకున్నవాడిని;

ఎవ్వరైనా మా నే నవ్విపోతాడు.

నెం: ఎందుకు నవ్వుతారు? నవ్వే వాళ్ళకు బుద్ధిలేదన్నమాట. చదువుకున్నంత మాత్రాన పూర్వము నించీ వస్తూన్న సంబంధం వదలుకోవటం మంచిది గాదు. నా మాట విను.

రా: నే నా గబ్బిలాన్ని చేసుకోను నాన్నా - ఏమైనా సరే. పూర్వం నించీ నే ను మాత్రం చేసుకోవాలని ఉండాలి? ఈ రోజుల్లో అలాంటి పిచ్చిచేవాలు పనికిరావు. పిల్లవాళ్ళ పెండ్లిండ్ల విషయంలో పెద్దలు కలుగజేసుకోవడం మానేయాలి. వాళ్ళ ఇష్టంవచ్చినవాళ్ళను చేసుకోనివ్వాలి.

నెం: ఏమిటేమిటి? వివాహవిషయంలో బాధ్యత లేనపుడు ఇతర విషయాలలో మాత్రం మాకేం బాధ్యత ఉందని?... డబ్బు పంపడం, అందుకు నానా గడ్డికరవడం యెందుకూ? నీ ఇష్టం వచ్చినట్లు పూర్వే టప్పుడు డబ్బు పంపమని తెగ ఉత్తరాలు రాస్తావు, ఎందుకు పంపాలి?

రా: వివాహవిషయంలో, మా ఇష్టం వచ్చినట్లు మీరు నడిచుకోవాలి అన్నాను; అంతేగాని...

నెం: ఇంతకూ ఎవరిని చేసుకుంటా సంటావో తేల్చు? ఈ... మీ అమ్మ కూడా ఆ పిల్లను చేసుకోవాలని అంటూ ఉండేది. హాహం, దాని రోజులు తీర్చుకొని అది పోయింది. మీ అన్నయ్య చేసుకోలేదు పెద్దమామయ్య పిల్లని. దాని

(54-వ పేజీ చూడండి)

బొమ్మరిల్లు

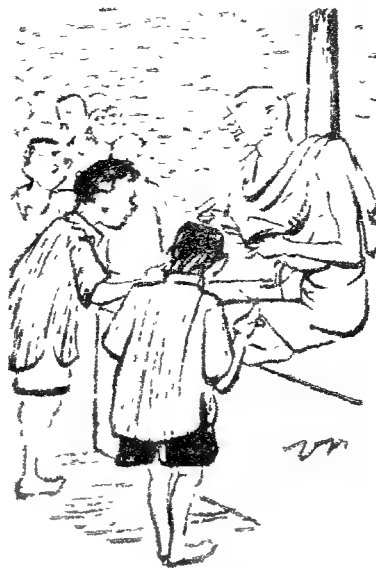
“కుక్క పాలు”

శ్రీమతి జంద్యాల స్వర్ణకుమారి.

పంచాంగం తిరగేస్తూ
పట్నం నశ్యం పీలుస్తూ
పరంధామ శాస్త్రిగారు
అరుగుపైన అధిష్ఠించారు.

అంతలోనే వచ్చి పడి
దచ్చటికో పిల్లగుంపు
బాలుడొకడు ముందుకొచ్చి
“బాబుగారు! ఒక్కమాట
కుక్కపాలు త్రాగినాడు
ఒక్కడు మాలోనివాడు!
ఆపాపం బెట్లు మాయ
ఆ యపాయ మెట్లుబాయ
సావధానులై తెలుపుడు
స్వామి!” యనగ శాస్త్రి పలుకు
“అంత ఘోరపాపానికి
అసలు యమాపణ లేదోయ్

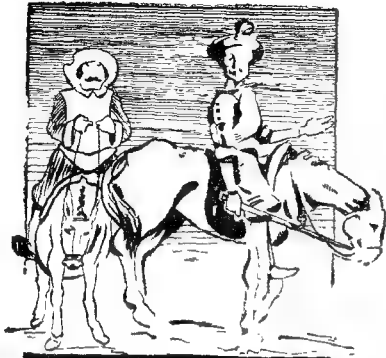

అయినా పిల్లలు గనుక
ఆలోచన చేస్తున్నా!
బంగారం పదితులాలు
బ్రాహ్మణునికి దానమిడు

ఏదో మీ మేలుకోరి
నేనె దానమందు కొందు!
పుట్టెడు బియ్యం వండి
పెట్టవలయు నందరికీ
చిల్లర మల్లర సరుకులు
చెల్లవలయు కొల్లలుగా
ఇంటి కేగి పెద్దవారి
వెంటబెట్టుకొని రండి.
ఇంతకు ఆపని చేసిన
అంత ఘనం డెవ్వడురా?”
బాలకులంతా పకపకమంటూ

“బాబూ! మీ కొచ్చెనుతంట
కుక్కపాలు మీకొడుకే త్రాగెను
చక్కగ చేయించడంతా-”
అనిపర్యెత్తిరి. ‘అఁఁఁఅంటూ
నీరసపడి శాస్త్రిగారు
నిర్విణ్ణత చెందారు.

బొమ్మరిల్లు సరియల్

డాన్ వ్యక్తిసెట్

పూర్వకథ

లామంచా అనే గ్రామానికి చెందిన డాన్ క్విక్ సెట్ అనే సగ్గరి వెంగళప్ప ఒకడు తను కూడా ఒకవీరుడు (నైట్) గా పేరుపొందాలని వుబలాటపడి, 'హాజీనాన్' అనే ఒక మంట్రాను ఎక్కి బయలుదేరాడు. ఒకానొక స్త్రీగూర్చిని ఎంచుకొని ఆమెకుతానే 'విల్ సీనియా' అనే పేరు పెట్టుకొన్నాడు. ఆమెనున్నది సంపాదించటం కోసమే తాను ధర్మరక్షణమనే కళోరదీక్ష స్వీకరించానని నమ్మాడు.

ఏవేవో వెర్రివెర్రి ఆశలుచూపి శాంకోపాంజా అనే ఒక అమాయకపు కూలీని తన బంటుగా చేసుకొన్నాడు. వాడు 'డాపురో' అనే ఒక గాడిదనెక్కి యాయన వెనకాలే బయలుదేరాడు. ఒకటి రెండు వోల్ల డాన్ క్విక్ సెట్ ఏవేవో సాహసకార్యాల చేయబోయాడు. ప్రతిసారి చావుదెబ్బలు తిన్నాడు.

ప్రథమ శైత్రయాత్రానంతరం యింటికి తిరిగివచ్చిన డాన్ క్విక్ సెట్ గారికి శాంసన్ అనే కాజీజి గుర్రాడితో పరిచయమైంది. ఆ గుర్రాడు యాయననుసురించి ప్రతికలలో చదివానని చెప్పి, యాయనతో మంచిచేసుకొన్నాడు. ఆ గుర్రాడు సరదాకి పీరుడుకేవంపేసుకొని, మరొక బంటును వెంటబెట్టుకొని అరరాత్రివేళ ఒక అడవిలో యాయనను కలుసుకొని, కయ్యారికి రెచ్చి గొట్టాడు. మరునాటి పుష్యం డాన్ క్విక్ సెట్ గారు అతిథిగా యువం చేశాడు. ఆ యువంకో శాంసన్ గుర్రంనుగొనింటి పక్షిపోయి దెబ్బలుతినాడు. క్రిందిపడివున్న యీతని ముఖంలో శాంసన్ పోలికలు కనుపిస్తున్నా కూడా, అదేవో మాంత్రికమేమికోలేదు మాయ వల్లనే జరిగిందని డాన్ క్విక్ సెట్ గారు నమ్మాడు.

13

ఆ అడవి వీరుడి పొగరణించాను కదా అన్న దిలాసాతో డాన్ క్విక్ సెట్ గారు మహా సంతోషంగా ముందుకు పోతున్నాడు. శాంకో పాంజా మాత్రం ఎదిర్చిపడైన పుద్రేకమూ లేకుండా ఆయన వెనకాలే గాడిదనెక్కి వస్తున్నాడు.

వీల్లద్దరా అలాగే ఆదోవని వస్తుండగా, మంచి జాతి గుర్రమెక్కి మరొక వ్యక్తివచ్చి వీల్లతో కలిశాడు. ఆయన ఆకుపచ్చని మొఖమల్ కోటు తొడుగుకొన్నాడు. నడుముకి చాల ఖరీదైన పొడుగాటి కత్తి ఒకటి వేలాడ గట్టుకొన్నాడు. ఆ కత్తిపడి అంతా బంగారపు ముద్దతో చేసి, దానినిండా పచ్చలు పొదిగి వున్నాయి.

వేసం, వైఖరీ చూస్తే యాయన ఎవరో రాజవంశానికి చెందిన వ్యక్తికి మల్లేవున్నాడు. ఎవరై వుంటారా అని డాన్ క్విక్ సెట్ గారు ఆలోచిస్తుండగానే, ఆవ్యక్తి గుర్రాన్ని ఆపేసి యాయనకు దణ్ణం పెట్టాడు. డాన్ క్విక్ సెట్ గారి ఆనందానికి అంతులేక పోయింది. అంత గొప్పవాడుగా కనుపిస్తున్న ఆవ్యక్తి

తనకు రెండుచేతులూ ఎత్తి దణ్ణం పెట్టితే, యింక అంతకంటే ఎవరికి మాత్రం కావలసిందేమి టుంటుందీ! అందులోనూ ఆ వ్యక్తికూడా వీళ్లు పోతున్న వైపునే ప్రయాణమై వస్తున్నాడేమో, అద్దగు గుర్రాలను ప్రక్క ప్రక్కనే నడిపుస్తూ, ఆకబుల్లు యీ కబుల్లు చెప్పకొవటం మొదలుపెట్టారు. క్రొత్తగావచ్చి కలిసిన ఆ వ్యక్తి పేరు డాన్ జైగో అట; ఆమాట అతనే చెప్పాడు. ఈ భీకరానన వీర కూడాగ్రేమడు డాన్ క్విక్ సెట్ గారు ఏకచువు పెట్టిన తన విరవిహారాను భవాలు అన్నీ విసి, ఆయన ఎంతో యిదిచయి, వాళ్ల జమీకివచ్చి కొద్దిరోజులు పూడిపో వలసిందిగా ఆహ్వానించాడు. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు ఆయన యిచ్చిన ఆహ్వానాన్ని స్వీకరించాడు. అట్లాగే ఆజమీకి పోదామను కొన్నాడు. కానీ - యింతిలో మరొక విచిత్రమైన సంఘటన జరిగింది. ఆ సంఘటనను ఎదుర్కోవటంలో ఆయన ప్రదర్శించిన ధైర్య సాహసాలు యింతితనటానికి వీల్లేదు. ఇంత ఎదుగు-అటువంటి పరిస్థితులలో డాన్ క్విక్ సెట్ గా రొక్కరు తప్ప, మరెవ్వరైనా వెన్ను చూపించే వాళ్లే!

అసలు జరిగినవిషయం యిది—ఆ డాన్ జైగో,

అనువాదం: శ్రీ విశ్వాత్మల నరసింహమూర్తి

యీ డాన్ క్విక్ సెట్ అలా కబుర్లు ఆడుకొంటూ వస్తుండగా, కొద్ది దూరంలో ఎత్తైనవస్తువు ఏదో ఒకటి కదులుతూ ఎదురువస్తున్నది. రంగుల జెండా లేవో గాలిలో కదులుతూ, డాన్ క్విక్ సెట్ గారికి తనను యుద్ధానికి సిద్ధం కమ్మని హెచ్చరిస్తున్నట్లుగా కనుపించాయి. ఒకటి రెండుసార్లు నకిలించి మాటలు కట్టిపెట్టి కళ్లు పెద్దవిచేసుకు ఆటైవే చూస్తూ వున్నాడు.

ఆ వస్తువు దగ్గరకు వచ్చింది. తీరా చూస్తే అదొక పెద్దబండి! అయితే యీ బండి అన్ని బల్లకు మల్లేలేదు. బండిమీద ఏదో పెద్ద కొయ్యపెట్టె పెట్టి నట్లుంది. బండి కూసాలు అంత పొడుగున వున్నాయి. వాటి చివరలకు తగిలించివున్న జెండాలే యిందాక ఈయన గారిమీద నవాలు చేసింది. ఇంకొక విశేషం, ఆ బండిమీద స్పెయిన్ దేశపు రాజుగారి ముద్రలు కూడా వున్నట్లు కనిపించింది.

యుద్ధానికి సంబంధించిన ఆలోచనలు ఒకసారి మనస్సులో మెదిలాయీ అంటే, డాన్ క్విక్ సెట్ గారు యిక మనిషి మనిషిగా వుండలేడుగా. గబగబా ఆ బండికి ఎదురువెళ్లి జెండావాడి గుండెలమీదికి యీటి మొన గురిపెట్టి నిల్పాని “ఎవరు నీవు? ఎండేగు చున్నావు? నీ వెవరి పనువున ప్రయాణించు చున్నావు? ఈ శకటమునందున్న దేమి?” అంటూ వాడిపై ప్రశ్నల వర్షం కురిపించాడు.

ఆ బండివాడు బండిని ఆపేసి, యీ బండి తనదేననీ, ఆపెట్టెలో, ఒరాన్ సేనాధిపతి స్పెయిన్ దేశపు రాజుగారికి బహుమానాలుగా పంపుతున్న రెండు పెద్ద సింహాన్నాయనీ చెప్పకొన్నాడు.

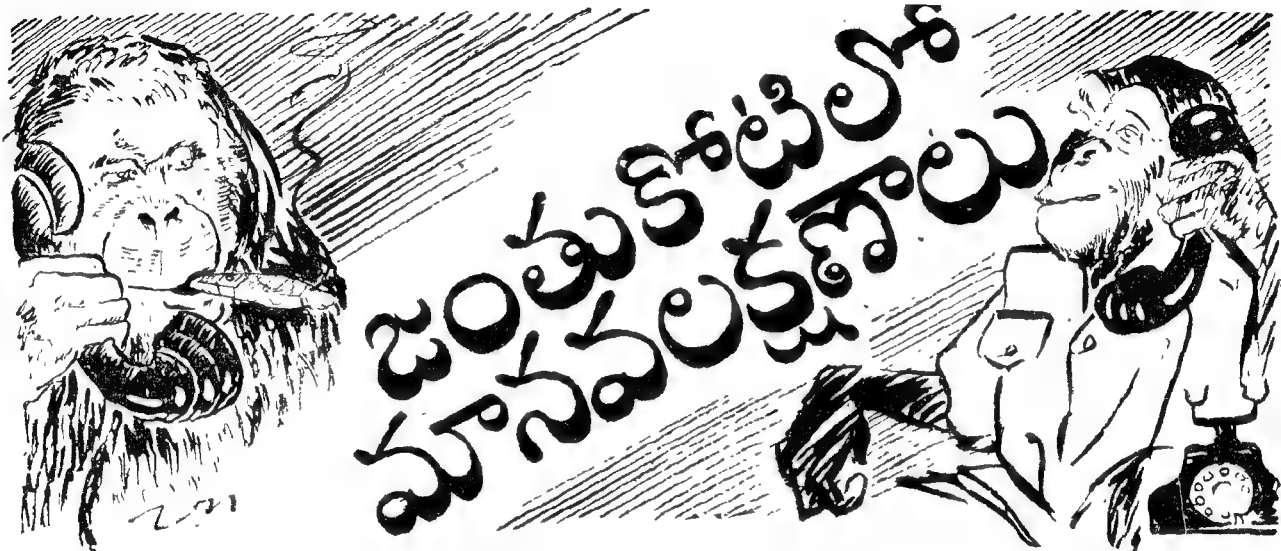
“ఏ మేమీ! ఇందు సింహము లున్నావా? ఆ సింహము అంత పెద్దవో వివరించి చెప్పము.” డాన్ క్విక్ సెట్ గారు సంభ్రమాశ్చర్యాలతో అడిగాడు. ఇంత పెద్ద సింహాలు ఆఫ్రికా అడవుల్లో కూడా దొరకవనీ, అటువంటి సింహాలు కనుకనే రాజుగారికి బహుమానాలుగా పంపటం జరుగుతున్నదనీ ఆ బండివాడు చెప్పాడు. నిన్నటినుంచీ వాటికి తిండిఅన్నది ఏదీ పెట్టని కారణంచేత అవి ఆకలితో ఘోషు ఘోషు మంటున్నాయనీ, యిటువంటి స్థితిలో వాటిని చూస్తేనే భయం వేస్తుందని కూడా చెప్పాడు. ఆలస్యమైన కొద్దీ, ఆమ్మగాలు ఆకలికి ఆగలేక ఏం ఆఘాయిత్యం

చేస్తాయో, ఏమో, చప్పన పైపూరికి పోనిమ్మని బ్రతిమాలాడు కూడాను.

ఈ మాటలన్నీ విన్న శరువాత మరొకర్లు ఎవరైనా ఆ బండివాణ్ణి పోనిచ్చేవాళ్లే. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు అందరిలాటి వాడమరి? సింహాలు అంత పెద్దవి, అంత భయంకరమైనవీ అని ఆ బండివాడు అంతగా చెప్పినా కూడా యీయన మాత్రం అవేమీ లెక్కచేయలేదు. లెక్కచేయక పోగా “భీకరానన వీర శూరార్తేనరుడు డాన్ క్విక్ సెట్ గారు సింహ బలుడని లోకమునకు చాటు అవకాశము లభించెను కదా!” అంటూ వెరి ఆవేశం తెచ్చుకొని ఆ బండివాణ్ణి పోయి, బండి తలుపులు తెరిచి సింహాలతో తను పిలుస్తున్నానని చెప్పమన్నాడు. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు యిటువంటి మాటలన్నీ వొళ్లు వెలిసే అంటున్నాడో, లేక ఏదైనా మైకంలో పడిపోయాడో శాంకో పాంజాకు, డాన్ జైకో కూ అర్థంకాలేదు. ఇద్దరూ చెరొక చెయ్యి పట్టకొని యిటువంటి తొందర పనికి దిగవద్దని ఎన్ని విధాలుగానో బ్రతిమాలి చెప్పారు. ఎంతమంది ఎన్ని చెప్పితేనేం! ఈయన పుర్రెలో పుట్టిన బుద్ధి ఓ పట్టాన పోదుగా! వీళ్లు తన మంచి కోరి అన్ని విధాల ‘ఆ సింహాల జోలికి పోవద్దు,’ ‘వద్దు’ అని చెప్పుతున్న కొద్దీ, ఆ సింహాలతో కలబడి తీరాలన్న పట్టుదల ఆయనలో అంత కంతకూ పెరిగి పోయింది. వీల్చిద్దరూ చెప్పేమాటలు విని అయినా, యీ వీరుడు తనదారిని తనను పోనిస్తాడేమోనని ఆశతో చూస్తున్న ఆ బండివాణ్ణి “ఏమిరా, బోను తలుపులు తెరిచెదవా; లేక నీ బామికల నన్నిటిని విరిచిపోగులు పెట్టమందుతా?” అంటూ డాన్ క్విక్ సెట్ గారు బిగ్గరగా అరిచేశాడు. ఆ అదలింపుకు వాడు పులిక్కిపడి, వీపు చరుచుకొన్నాడు. ఈలోగా డాన్ క్విక్ సెట్ గారు ఒరలో నుంచి కత్తిని బయటకు లాగి వాడిమీదికి రాబోతున్నాడు. వాడిక గత్యంతరం లేక బోను తలుపులు తెరవటానికి ఒప్పుకొన్నాడు.

ఆ తలుపులు తెరిచేముందు, బండికి కట్టివున్న కంచరగాడిదలను మాత్రం విప్పేసి, దూరంగా తిసుకు పోయి వదిలిపెట్టి వస్తానని బ్రతిమాలాడు. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు అందుకు అనుమతించాడు. వాడు ఆగాడిద

(41-వ పేజీ చూడండి)

జంతువుకై నా స్వతంత్రంగా ఆలోచించే శక్తి ఎంత వున్నదీ కనుక్కోవటమంటే శాస్త్రజ్ఞులకు చాలా సరదాగా వుంటుంది. కానీ, అలా కనుక్కోవటానికి శాస్త్రజ్ఞులు చాలా యిబ్బందులు పడవలసి వుంటుంది.

సామాన్యంగా కుక్కలను పెంచేవాళ్లు, పిల్లలను పోషించే వాళ్ళు, తమకు మచ్చికైన ఆ జీవాలలో ఒక్కొక్కప్పుడు తమ కంటే కూడా ఎక్కువ తెలివితేటలు వున్నాయని చెప్పకొని మురిసి పోతూవుండటం జరుగుతుంది. తననే కాక, తను పెంచే కుక్కను కూడా పదిమందీ మెచ్చుకోకపోతే మనుష్యులకు సాధారణంగా తృప్తిగా వుండదు. మనుష్యులలో వుండే యీ దౌర్బల్యాన్ని గుర్తించిన గడుసువాళ్ళు, గొప్ప గొప్పవాళ్ల యింటికి ఏదైనా పనిమీద పోయినప్పుడు, ఆ గొప్పవాళ్లు చూస్తుండగా వాళ్లు పెంచుతున్న కుక్కను తెగపోగడంతో సంభాషణ ప్రారంభిస్తారు.

పెంపుడు కుక్కలమీద యజమానులకు ప్రబలే మమకారం అంశకంతకూ పెరిగిపోయి, ఆ అమాయక జీవాలని గురించి వాళ్ళే నమ్మరాని కట్టుకథలు అల్లి ప్రచారం చేస్తూవుంటారు.

అమెరికాలో ఒకసారి యిలాగే ఒక కుక్క తాలూకు యజమాని పదిమందినీ పోగుచేసి, తన కుక్క వేరొక కుక్క నీటిలో మునిగి పోతూవుంటే ■ కుక్కకు కర్ర నొకదానిని అందించి దాని ప్రాణం కాపాడిందని చెప్పటం మొదలు పెట్టాడు. ఈ మాటలు విన్న మన స్తత్వశాస్త్రవేత్తలు 'కాబోలు' ననుకొని, ■ మాదిరి కొన్ని పరిశోధనలు చేశారు. రెండు కుక్కలను ఏటివాడ్డుకు తీసుకుపోయి, ఒక దానిని నీటిలోకివదిలించారేసి, రెండో కుక్క ఏం చేస్తుందో అని చూస్తూ వుంటే, ఎన్నిసార్లు యిలా తోటి కుక్క అవతల నీటిలో పడి చచ్చే పరిస్థితిలోపడ్డా, గట్టమీద వున్న కుక్క మాత్రం వెర్రి ఎత్తిపట్టు ఆ గట్టమీదే యిటూ అటూ తిరు

గుతూ పచార్లు చేసిందే కానీ, దగ్గర నిలబడివున్న శాస్త్రవేత్తలు అందించిన కర్రను కాలిత్తోనైనా తాకలేదు.

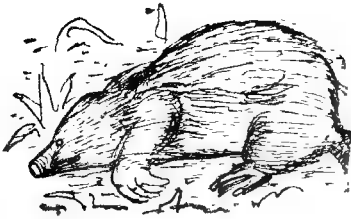
వెనుక ఒకసారి డార్విన్ సిద్ధాంతాన్ని పరీక్షించే వుద్దేశం తో శాస్త్రవేత్తలు జంతువు తెలివి తేటలను నిరూపించే వుదంతాలు ఏదైనా వుంటే పంపమని ప్రజలను కోరారు. అనేక చోట్ల నుంచి కోకొల్లలుగా సమాధానాలు వచ్చాయి - అన్నీ కట్టుకథలే!

అంతే కాదు - ఏ జంతువు తెలివితేటలైనా పరీక్షించదలుచుకొంటే, ముందుగా ఆ జంతువు తత్వం ఏమిటో పూర్తిగా అర్థం చేసుకోవాలి. చాలా తెలివిగా చేసిందనుకొన్న పని, ■ జంతువుకు స్వతస్సిద్ధంగానే ఏర్పడిన ఒక లక్షణమై వుండవచ్చు.

మామూలుగా సర్కుసుల్లో సముద్రపు సింహాన్ని రంగంమీదికి పట్టుకువచ్చి, దాని చుట్టూ బ్యాండు మేళం వాయిస్తారు. వాళ్ళు వాయిచే ఆ పాటలకు

యీ సింహం తల తెగజడిస్తూ, అభినయం చేస్తుంది. అదంతా చూస్తున్నప్పుడు మనకు, ఆ సింహం ఆ పాటలోని భావాన్నీ, స్వరాల ఆరోహణ అవరోహణలనీ అర్థం చేసుకొన్నదనిపిస్తుంది. నిజం మాత్రం అది కాదు. మిలమిల మెరిసే ఒక చేతు ఆశచూపించి ఏ సముద్రసింహాన్ని అయినా, మనం మన యిష్టం వచ్చినట్లు ఆడించవచ్చు.

ప్రకృతిలో కొన్ని రకాల జంతువులకు కొన్నిరకాలైన తెలివితేటలు పుట్టుకతోనే వస్తాయి. అలాటివి ఏవోవే ముందుగా తెలుసుకొంటేనే కాని ఏ జంతువు ఎంతవరకు స్వతంత్రంగా ఆలోచించగలదనే విషయాన్ని నిర్ణయించలేం.

అడవి యెలుక

అడవి యెలుక లనేవి మనం మామూలుగా చూచే పందికొక్కలలా వుంటాయి. వీటికి ఆహారాన్ని ఒకటి రెండు పూటలపాటు దాచుకోవడం ఎలాగో పుట్టుకతోనే తెలుస్తుంది. వానపాములు వీటికి పరమాన్నం. దొరికిన వానపామునల్లా పట్టేసి, అడివియెలుకలు వాటిని అప్పటికప్పుడే చంపివెయ్యవు. వాటి తలలను మాత్రం కొరికేసి పడలిపెట్టుతాయి. తలలు పూడిపోయిన యీ పురుగులు మరి

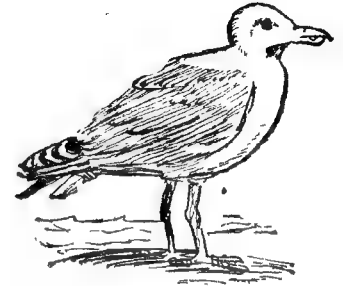
భూమిలోకి బారియలుచేసి దాక్కొలేవు. భూమిమీదనే పడివుండి గంటల తరబడి అలా కొట్టుకొంటూనే వుంటాయి. అడవి యెలుకలు అప్పుడు ఒకటి అప్పుడు ఒకటిగా యీ పురుగులను ఆరగిస్తాయి. కాబట్టి వీటికి దొరికిన పురుగునల్లా చంపివెయ్యకుండా, వాటిని చచ్చి పోనియ్యకుండా చేసే ప్రశాయం తెలుసునన్నమాట.

'స్కంక్'

ఉత్తర అమెరికాలో 'స్కంక్' అనే ఒక తరహా జంతువులు వున్నాయి. వీటి ఆకారం అంతా మన పుడతలలాగే వుంటుంది కానీ శరీరప్రమాణం మాత్రం పెద్దది. ఇవి కూడా తమ తిండి విషయంలో అడివి యెలుకల మాదిరిగానే జాగ్రత్త పడుతాయి. వీటికి యిష్టమైన ఆహారం కప్పలు. అప్పటికి అవసరమైనదానికంటే ఎక్కువగా కప్పలు గనుక యీ జంతువుకు చిక్కితే, యిది అన్నిటిని అప్పుడే ఎలాగూ తినివెయ్యలేదు కనుక, కొన్నిటిని మాత్రం తినేసి మిగిలిన వాటి మెడమథాగంలో గాయం చేసి వ్రాచుతుంది. మెడమ దెబ్బ తిన్నా కూడా కప్పలు బాగా పది పదిహేను గంటలనేపు బ్రతికి వుంటాయి.

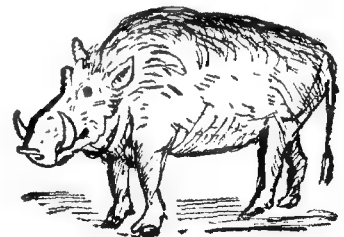
సముద్రపు కాకులని ఒకరకం పక్షులు వున్నాయి. ఇవి నత్తగుల్లలను తింటాయి. గుల్లలు పగల

సముద్రపు కాకి

కొట్టటం వీటికి చేతకాదు. బాదం పప్పు తినాలనుకొన్నాక పిల్లలు బాదంకాయను గుండ్రాతిని బద్దలు కొట్టితేనే తప్ప అది కుదరదు. అలాగే యీ నత్తగుల్లలు కూడా. అందుకని సముద్రపుకాకి నత్తగుల్లలను ముక్కున కరుచుకొని దూరంగా ఎగురుతూపోయి కొండ రాతిమీదికి యీ గుల్లలను అంత ఎత్తునుంచీ పడేస్తాయి. గుల్ల పప్పు అయిపోతుంది. అప్పుడు యీ పక్షి క్రిందికి దిగివచ్చి గుల్లలో దాక్కొని వున్న నత్త పురుగును చప్పరించి తింటుంది. ఇలా చేస్తేనే కాని నత్తగుల్లలు తినటం పడదని సముద్రపు కాకికి పుట్టుకతోనే తెలుసు.

తిండి విషయంలోలాగే ప్రాణం కాపాడుకొనే విషయంలో కూడా కొన్ని కొన్ని తరహాల జంతువులకి చాలా తెలివైన పద్ధతులు పుట్టుకతోనే తెలుసు.

అఫ్రికన్ వాఘ

ఆఫీసులో వార్ట్ అనే ఒకరకం పళ్ళ పంది వున్నది. ఇది భూమిలో పెద్దసారంగాలు త్రవ్వ అందుకో వుంటుంది. దీనికి చిరత పులులంటే చెడ్డభయం. పైగా దీనికి వెనుకభాగంమీద చెబ్బ తినటం అంటే యిష్టం లేదు. అందుకనే సారంగంలో దూరేటప్పుడు మిగిలిన అన్ని మృగాలలాగా ముందుగా ముట్టెను దూర్చకుండా పృష్ఠాన్నే దూర్చి వెన్నక్కినడుస్తూ లోపల దూరేస్తుంది.

ఆమెరికాలో చీమలు తినే జంతువు ఒకటి వుంది. దీనికి వొంటి నిండా బొచ్చు వుంటుంది. బొచ్చుతో వుండే పెద్ద తోక కూడా వుంటుంది. మృగాలన్నిటిలోకి దీని అంత తెలివితక్కువ మృగం మరొకటి వుండదనిస్తుంది. అయినా యిది నిద్రపోయేటప్పుడు బలే చమత్కారమైన పని ఒకటి చేస్తుంది. నిద్ర వస్తుందనగానే తన శరీరాన్నంతా పెద్ద వుండగా చుట్టేసుకొని, దానిమీద తోకను కూడా చుట్టబెట్టుకొంటుంది. అటువంటి స్థితిలో ఆ మృగాన్ని చూసిన ఏ జంతువైనా యిదేదో ఎండుటాకుల గుట్ట అని భ్రమపడి తప్పుకుపోయి తీరుతుంది.

మధ్య ఆఫ్రికా ప్రాంతంలో తేనె తుట్టెమైనం తిని బ్రతికే పక్షి జాతి ఒకటి వున్నది. ఎక్కడైనా 'చిఠారుకొమ్మను మిఠాయిపొట్లం' దీని కంటపడితే యిది పనిగట్టుకు ఆ ప్రదేశమంతా ఒకవిధమైన శబ్దం చేస్తూ ఆకాశంలో ఎగురుతుంది. ఆ శబ్దం విని మిగిలిన జంతువులు, పక్షులు, దగ్గరలో ఎక్కడో తేనె

తుట్టె వున్నదని గుర్తించి, వెతుక్కుంటూపోయి, తుట్టెను పడగొట్టి తేనె తాగేసి, వాటి దారిని అవి పోతాయి. అప్పటివరకూ గోతి దగ్గర నక్కమాదిరిగా పొంచివుండే యీ పక్షి అప్పుడు ముందుకువచ్చి తుట్టెలో మిగిలివున్న మైనాన్ని అంతటిని తినేస్తుంది.

చీమలు అంత చిన్న జీవాలు కదా! మనం మన యిల్లల్లో ఆవులనూ, పాలేర్లను అట్టే పెట్టుకొన్నట్టే యీ చీమలు కూడా అవి వుండేచోట కొన్ని జీవాలను తమ బానిసలుగా చేసుకు సాకుతుంటాయనీ, అవి కొన్నిరకాలైన పంటలు కూడా పండించుకొంటాయనీ న్యూయార్క్ విశ్వవిద్యాలయానికి చెందిన పి.నైల్లా అనే శాస్త్రవేత్త కనిపెట్టాడు.

పైన చెప్పిన వుదాహరణలను బట్టి జంతువులు కొన్నికొన్ని తెలివైన పనులను చేయటం పుట్టుకతోనే నేర్చుకొన్నవని ఋజువు అవుతుంది. పుట్టుకతో వచ్చిన లక్షణాలు కొన్ని, వాటి అవసరం లేక పోయినా పోవు. కుక్కలు మనుష్యులతో కాపురం చెయ్యని కాలంలో అడవిలోతిరుగుతూ, పడుకొనే సమయానికి పచ్చిక బయలులో ప్రదక్షిణలు చేసి చేసి, ఆ పచ్చిక అంతా కొంతమటుకైనా చదునైనాక పడుకొనేవి. ఆ అలవాటు మూలంగానే యిప్పుడు మన యిల్లల్లో మెత్తటి పరుపులమీద పడుకొనే అదృష్టం వాటికి అల్పినా కూడా, యీ కుక్కలు, శుద్ధ పెరి మొద్దులలాగా ఆ పక్షి చుట్టూ పదిమాట్లయినా ప్రదక్షిణలు చేయ

కుండా పడుకోవు.

కొరిడికాయలు తినే వృక్షాలకి సామాన్యంగా పప్పులు తిన్నాక, ఆ డొక్కులను భూమిలో పూడ్చి పెట్టడం అలవాటు. వృక్షం తెచ్చి మనమెవరమైనా సాకటం మొదలు పెట్టితే, ఎంతకాలమైనా సరే వృక్షం ఆ డొక్కులను పూడ్చి పెట్టే ప్రయత్నం మాననేమానదు.

గొట్టెలకు ఒక అమాయకపు అలవాటు వున్నది. మందకు ముందు నడిచే గొట్టె ఎటు పోతుంటే మందలోని గొట్టెలన్నీ, ఆ పోతున్న మార్గం సరైనదా కాదా అనైనా ఆలోచించకుండా గుడ్డిగా అబొటనే పడిపోతాయి. అందుకనే కబేళాకు గొట్టెలమందను నడిపించుకుపోవటం తేలిక. ఒక్క గొట్టెనుమాత్రం ముందు నడిపించుకుపోతే చాలు; మిగిలిన మంద అంతా ఆ దారినే వచ్చేస్తుంది!

(ఇంకా వుంది)

అంతుపట్టి అపరాధం

సుమారు ఏడై సంవత్సరాల క్రితం, ఇద్దరు (అన్నతమ్ములే నని మా తాతగారు చెప్పటం నాకు బాగా జ్ఞాపకం) దొంగతనం కూడా ఒక కళేనని, నేర్పుగా చేస్తే, ఎంత గొప్ప చోరినైనా నిర్వహించ వచ్చునని నిరూపించేరు.

అది బహుశా 1902 వ సం॥ అయివుంటుంది. బాంబాయిలో బంగారు వ్యాపారం జరిగే పెద్ద బజారు ఒకటి ఉన్నది. విశాలమైన ఆ బజారుకు ఇరుప్రక్కలా వరుస తీరి బంగారు వ్యాపారం సాగే కొట్లు ఉన్నాయి. అక్కడ ప్రతి రోజూ లక్షలమీద వ్యాపారం జరుగుతుండేది. ఇటువంటి చోట మెసలే మనుష్యులు చాలా జాగ్రత్తగా ఉంటుంటారు. పోలీసులు కూడా ఈ ప్రదేశాన్ని బహు జాగ్రత్తతో, కాపలా కాస్తూవుంటారు. వ్యాపారస్తులు కూడా ఖూభాగాను కాపలా పెట్టుకొనే వారు. ఇటువంటి చోట దొంగ తనం చెయ్యటం చాలా కష్టం.

ఒకరోజు ఉదయం, ఒక ఘరానా వ్యక్తి, టిప్ టాప్ గా (ఆరోజులకు తగినట్లు) దుస్తులు ధరించి ఆబజారు వచ్చాడు. అతని చేతిలో చిన్న లెడర్ కేసు ఉంది. అది బరువుగా వున్నదేమో, ఆచేతిలో నుంచి ఈ చేతిలోకి, ఈ చేతిలోంచి ఆ చేతిలోకి మారుస్తూ, ఆవ్యక్తి రోడ్డు

వెంట పోతున్నాడు. అతడికి 30, 40 గజాల వెనుకగా మరొక వ్యక్తి ఒక మోటారులో వస్తున్నాడు. ఒక చెయ్యి స్టీరింగ్ మీద ఉంది. రెంథో చేత్తో ఒక ఎర్రని జేబురుమాలను బయటకు వేలాడ వేసి పట్టు కొన్నాడు. ఏదో కాలక్షేపానికి వెళ్తున్నట్లు కారును మెల్లిగా నడిపిస్తూ మొదటి వ్యక్తిని అనుసరిస్తున్నాడు. మొదటి వ్యక్తి ఆ బజారులో కుడివైపు మొదటికొన్ని దగ్గర (ఈవైపు కొట్లు ఎక్కువగా ఉన్నాయి) ఆగాడు. మెల్లిగా మెల్లుఎక్కి యజమాని దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

శ్రీమతి అందే ఆ డాథమ్మ

“దయచేయండి. ఏమి కావాలి మీకు?” అన్నాడు యజమాని. మెల్లిగా యువకుడు తన లెడర్ కేస్ తెరిచాడు. అందులో దగ్గజ, దగ్గజగా 50 వేల ఖరీదుచేసే 75 బంగారు కణికలు కుక్కబడి ఉన్నాయి. ఆ బజారులో చాలా కొట్లలో, సరిగ్గా అటువంటి కణికలే అమ్ముతుంటారు.

“ఇవి అమ్మకానికి తీసుకు వచ్చానండి” అన్నాడు యువకుడు. కేస్ తన చేతిలోనే “ఉంగుకొని మావుకారుకు చూపిస్తూ” మొత్తం రూ 50 వేలు ఖరీదు చేస్తాను.” “ఖరీదు మాట కేమి లెండి!

బంగారం కొనడాన్ని నాకు అభ్యంతరం లేదు. కాని మీరు బంగారం ఎందుకు అమ్మవలసి వచ్చిందో, ఇంత ఖరీదుగల బంగారం మీవద్దకు ఎలా వచ్చిందో, మీరు తెలిపితే చాలా సంతోషిస్తాను” అన్నాడు మావుకారు; ఒకవైపున్న అది దొంగ బంగార మేమోననే అనుమాన మున్నా, అందరినీ అనుమానించ వలసిన మనస్తత్వం, తనకు వ్యాపార లక్షణంగా అలవడి నందుకు విచారిస్తున్నానన్న భావం వ్యక్తపరుస్తూ.

“ఆ! మరేమీ లేదు. నేను విదేశాలతో వర్తక వ్యాపారాలు చేస్తాను. మాది సొరవంగా బ్రతికే మహా గాస్ట్ కుటుంబం. ఎప్పుడో 8 నెలల క్రితం, భార్యా బిడ్డలకు ఆభరణాలు చేయిద్దామని ఈ బంగారాన్ని, ఈ బజారులోనే ఒక దుకాణంలో కొన్నాను. ఆతరవాత వ్యాపారంలో దెబ్బతిన్నా. నగలు చేయించడం పడలేదు. వ్యాపారంలో వచ్చిన ఒక దుడుకుల మూలంగా ఇప్పుడు రొక్కం చాలా అవసరమైంది. అందు మూలాన ఈ బంగారాన్ని అమ్మి వాసి వచ్చింది” అన్నాడు పెద్ద మనిషి విచారాన్ని వెల్లిబెట్టుతూ. వ్యాపారస్తుడు ఆ యువకుడి మాటలన్నీ నమ్మేడు 30 ఏండ్ల వయసుకే కష్టాలు వచ్చినందుకు సానుభూతి చూపించేడు.

“మిమ్మల్ని చాలా బాధ పెట్టేను” అన్నాడు స్వరంలో ఓమార్తా ధ్వనించేస్తూ.

బేరంలోకి వచ్చేరు. కాని సరిగ్గా 50 వేలు ఇవ్వాలంటాడు ఆ యువకుడు. 45 వేలు ఖరీదు చేసే కణికలకు 50 వేలు ఇచ్చి 5 వేలు నష్టపోలే నంటాడు ■ పావుకారు. బేరం కుదరలేదు. యువకుడు పావు మెట్లు చరచరాదిగి ప్రక్క కొట్లలోకి వెళ్ళాడు. అక్కడ ఇదే మాదిరి సంభాషణ జరిగింది. అక్కడ బేరం కుదరలేదు. ఇంకే ఆ బజారులో కుడివైపున ఉన్న సుమారు 50, 60 కొట్లలోనూ బంగారాన్ని అమ్మ జూపేడు. ప్రతివోలాయిండు మించుగా పైన చెప్పిన సంభాషణ జరిగింది. బంగారం అమ్ముడు కాలేదు.

ఆ యువకుడు మొదట ఈ బజారులోకి వచ్చేటప్పుడు, కారులో వెంటబడించిన రెండవ వ్యక్తి, ఎడమవైపున ఒక చిన్న నందు దగ్గర కారు ఆపు చేసికొని తిరిగ్గా కూర్చోనిఉన్నాడు. మొదటి వ్యక్తి, కుడిచేతి వైపు కొట్లలో అన్నిటిలోనూ బేరము కుదరనందున, ఎడమచేతి వైపు కొట్లలో బేరము సాగించడం మొదలుపెట్టాడు. కొన్ని కొట్లలో అమ్మజూపేడు; కాని బేరం ఇక్కడ కూడా సాగలేదు. మొదటి వ్యక్తి తన ఆఖరున బంగారం అమ్మజూపిన దుకాణం నుంచి బయటకు వచ్చి, తన జేబురుమాలు తీసి కారు వైపు చూస్తూ మొఖం తుడుచుకొన్నాడు.

20 గజాలు దూరంలో కారు ఆగివున్న రెండవ వ్యక్తి వెంటనే

కారు స్టార్టుచేసేడు. కారు కదలడం ప్రారంభించింది. మొదటి వ్యక్తి నిలబడివున్న పావుకు ఎదురుగా, రోడ్డుమధ్యగా వచ్చింది. మొదటి వ్యక్తి ఈలోపుగా రోడ్డు మధ్యకు చేరుకున్నాడు.

అప్పటికే పగలు 11 Xం|| లు దాటించేమో, వీధిఅంతా జన సమర్థంగా ఉంది. పోలీసులు అతి జాగ్రూకతతో కాపలా కాస్తూనే వున్నారు. కారులోఉన్న రెండవ వ్యక్తి చేతిలోని ఎరుమాలు ఇంకా బయటకు కనబడు

తూనే ఉంది. కాని ఈసారి ■ రుమాలు ఎడమచేతిలో ఉంది. ఆరుమాలు బయటకు కనబడేలా, చెయ్యి ఎత్తి పట్టుకున్నాడు. మొదటి వ్యక్తి రోడ్డు మధ్యకు వచ్చేటప్పటికి, సరిగ్గా కారు కూడా అక్కడకే వచ్చింది. మొదటివ్యక్తి తన దగ్గరఉన్న లెవర్ కేసును కారు వెనుక నీట్లోనికి విసరివేయటం, మొదటి నీటులోఉన్న ఇంకొక లెవర్ కేసును (అచ్చంగా మొదటిదాని లాగుననే ఉన్న

క్రితం కొన్న బంగారాన్ని భార్య బిడ్డలకు నగలు ఎందుకు చెయ్యించ లేదు"? ఒక పోలీసు అధికారి అడి గాడు. కాని మొదటివ్యక్తికి సమా ధానం రెడీగానే ఉండి.

“నా భార్య బంగారం కొన్న రెండు వారాలకు చనిపోవలసి నంత జబ్బు పడింది. వరుసగా పిల్లలు కూడా జబ్బులు పడ్డారు. అందరూ రోగాలనుండి కోలుకొనే సరికి నాలుగు, ఐదు నెలలు పట్టింది. తర్వాత వ్యాపారం మందగించి, నష్టం రావడం మొదలు పెట్టింది. ఆ హడావుడిలో నగలమాటే మరచిపోయాను. తరువాత వెల్లాళ్ల క్రితం వ్యాపారంలో పెద్ద చెబ్బు తిన్నాను. దానితో ఈ బంగారం అమ్మివేయడాన్ని నిశ్చయించు కొన్నాను. ఈ బజారులో ధర బాగా కిడుతుందన్న ఉద్దేశ్యంతో, బొంబాయి వచ్చాను” — నడుతూ బెడుతూ లేకుండా వచ్చిందీ జవాబు.

ఒకసారి అక్కడ పోలీసువాళ్ళందరి ముఖాలూ చూచాడు. తను ప్రొద్దున వెళ్లిన షాపు యజమాను లందరూ కనిపించేరు. మళ్ళీ ప్రారం భించాడు.

“కావలిస్తే కనుక్కోండి, ఇక్కడ ఉన్న షాపులలో చాలామందికి ఈ బంగారం అమ్మ నూపేను. ఎవ్వరూ నేను అడిగిన ధర ఇవ్వలేక పోయారు. సరే మిగిలిన షాపు లలో కూడా అడుగుదామని, ఈ షాపులోనికికూడా వెళ్లాను. కాని ఈ షాపుకారుకూడా నేను అడిగిన ధర ఇవ్వటానికి ఒప్పుకోలేదు. ఇక మిగిలిన షాపులలోకూడా కను

క్కుందామని బయటికి వచ్చేను. కాని ఈ షాపుకారుకు మరి ఏం దుర్బుద్ధి పుట్టిందో, - బయటకువచ్చి అటవటం ప్రారంభించాడు. ఇంత కంటే నాకేమీ తెలియదు. ఉదయం ఎనిమిదిన్నర, తొమ్మిది గంటలనుండి బంగారం అమ్మ చూపుతున్నాను. కావలిస్తే ఈ షాపుకారులను అడిగి నిజం తేల్చు కోవచ్చు.”

పోలీసులు అతడు చెప్పిన ప్రతి అంశాన్నీ అతిజాగ్రత్తగా పరిశీ లించారు. వెంటనే అతని స్వగ్రా మంలోని పోలీసుల సహాయంతో అతనిని గురించి, అతని కుటుంబాన్ని గురించి తెలుసుకొన్నారు. అతడు చెప్పినదాంట్లో పొల్లు ఏమీలేదని తెలిసింది. ఎనిమిది నెలల క్రితం బంగారం ఈ బజారులోనే కొన్నా డన్న విషయంకూడా పరిశీలించారు. అదికూడా నిజమేనని తేలింది. (మొదటి వ్యక్తిని కారులో వెంటడించిన రెండవవ్యక్తే రి నెలల క్రితం యాయనకు బంగారం అమ్మిన వ్యక్తి అని పాఠకులు తెలుసుకో వాలి,

ఇతర షాపుయజమానులందరూ తమకు తెలిసినంతమట్టుకు, ఈ వ్యక్తి పెద్దమనిషేనని, తమదగ్గర బేరం కుదరనందున ఇతర షాపుల లోనికి వెళ్ళివుంటాడని, దొంగతనం చేసే ఉద్దేశంతో వచ్చిఉండడని తెలిపారు. ఈయనపై సిర్యాదు చేస్తున్న షాపుకారు, కొన్నాళ్ళ క్రితమే షాపు యిక్కడ తెరిచి వున్నందువల్ల, అతనిని గురించి తమ కేమీ తెలియదని చెప్పేరు.

షాపుకారు తనకు తెలిసినవారి

అందరిపేర్లూ పోలీసులకు చెప్పేడు. పోలీసులు వారినందరినీ విచారించి షాపుకారుకూడా చాలా మర్యా దస్తుడని తెలిసికొన్నారు. ఇలాటి పరిస్థితులలో దోషి ఎవరో నిర్ణ యించటం కష్టమైంది. కొందరు షాపుకారును అనుమానించారు. మరికొందరు మొదటి వ్యక్తినే అనుమానించారు. మిగిలినవారు ఎవరినీ అనుమానించలేక, బుర్ర గోక్కుంటూ వెళ్లిపోయారు. తరు వాత పోలీసులు తగిన బలమైన సాక్ష్యమేమీ లేనందున, మొదటి వ్యక్తి తన స్వగ్రామంలో చాలా పలుకుబడి కలవాడని తెలిసినందున, అతడు ఇచ్చిన వాజ్ఞాలం సరిగ్గా ఉన్నందున అతనిని అక్కడే వదిలి వేసారు. వర్తకునికి కాస్త హెచ్చ రిక చేసి వదిలిపెట్టారు. లోపలనుంచి వస్తున్న దుఃఖాన్ని ఆపుకోవాలని ప్రయత్నించి, అది చేతకాక షాపు కారు, ఏడ్చేస్తూ అందరినీ తిట్టడం మొదలుపెట్టేడు.

కాలప్రవాహంలో 25 ఏండ్లు దొర్లిపోయాయి. ఎప్పుడో మరచి పోయి మరుగునబడ్డ ఈ సంగతి పోలీసువాడాకి ఒకరోజున వచ్చిన ఉత్తరంతో తిరిగి తలెత్తింది. ■ వుత్తరంలో ఇలా ఉంది.

“బహుశా 25 సం॥ల క్రితం జరి గిన ఒక చోరిగురించి ఈ జాబులో వ్రాయబోతున్నాం. ఇప్పుడు మీరు బహుశా మరచిపోయివుంటారు. అప్పటి పోలీసు ఆఫీసర్లు ఇప్పుడు ఉండకపోవచ్చుకూడా.

“మేము ఇద్దరం కలిసి చిన్నప్ప ట్నుంచీ దొంగతనాలు చేసేవాళ్లం. క్రమంగా పెద్దపెద్ద దొంగతనాలు

చేయడం మొదలుపెట్టాం. కూటికి లేని నిరుపేదలవంశానికి చెందిన వాళ్ళు, మే మిద్దరం. అటు వంటిది ఈ దొంగతనాల మూలంగా ఒకటిరెండు సంవత్సరాలలోనే మా వద్ద డబ్బు బాగా సమకూరింది. ఘర్యాదస్తుల వేషమనే మునుగులో, విదేశాలతో దొంగ వ్యాపారం చేసి చాలా డబ్బు సంపాదించాము. దానితో మాలో చిన్నవాడు (రెండవ వ్యక్తి) బాంబాయిలో ఒక బంగారు దుకాణాన్ని తెరిచాడు. నేను మాత్రం విదేశ వ్యాపారం చేస్తూనేవున్నాను. కొన్నాళ్లకు వ్యాపారం బాగా దెబ్బతింది. ఉన్నదంతా ఊప్పి పెట్టినా లాభం లేకపోయింది. డబ్బు అవసరపరిస్థితి ఏర్పడింది. బాంబాయి వచ్చాను పాత స్నేహితుడు నన్ను ఆదరించాడు. ఇద్దరం కలిసి ఒక ప్లాను వేశాము. ఇద్దరమూ దొంగతనంలో ఆరితేరిన చేతులమేగా! తరువాత జరిగిన విషయాలన్నీ ఇందులో ఉన్న వార్తాపత్రికల కత్తిరింపులు, ఇతర కాగితాలవల్ల తెలుస్తాయి."

ఉత్తరం చివరను వాళ్ల సంతకాలు ఉన్నాయి. తరువాత ఇల్లా ఉంది. "వేముచేసిన యీ పాపంలో కానికి తెలియచేయాలన్న మా కోరిక, మేము ముసలివాళ్ళం అవుతున్న కొద్దీ ఎక్కువయింది. మేము ఇంక ఎక్కువకాలం బ్రతకము. అందుచేత యిది బయటపెట్టుతున్నాం."

ఆ కాలంలో బాంబాయిలోని పోలీసు శాఖ పూర్తిగా తెల్ల వాళ్లతో నిండి ఉన్నా, అందులో కొంతమంది

హిందూ దేశస్థులు కూడా లేకపోలేదు. ఆ కొద్దిమంది ఆఫీసర్లలో మా తాతగారు ఒకరు. ఈ విషయం అంతా పెల్లడయ్యేసరికి, ఆయన రిటైర్ అయి, మనుమలతోను, మనుమరాండ్రతోను

తల్లిప్రాణం

శ్రీ రావికొండలరావు

చెరువు పక్క చెట్టుమీద పిట్టవొకటి గూడులోను గుడ్లు పెట్టి వుంచింది హాయిగాను ప్రేమతోను

చెట్టుకింది పుట్టలోను త్రాచుపాము వున్నదీ చెట్టుపైని గుడ్లనూ గుట్టుగాను కన్నది

గుడ్లమీది మనసుచేత పిట్టలేని సమయాన పుట్టమీద బిడ్డనొదిలి చెట్టెక్కిందతి రయాన

ఇంతలోనే గరుడుపక్షి పాముపిల్ల నెరిగింది ముక్కుతోను పట్టుకుని రిచ్చుమనీ ఎగిరింది

అది చూచిన పెద్దపాము 'నా బిడ్డ'ని వచ్చింది కిందికి దిగి బిడ్డలేక కన్నీళ్లను కార్చింది

పరులబిడ్డ తినబోతే తనబిడ్డే పోయింది తల్లిప్రాణం తెలిసిందని పుట్టలోకి పోయింది

"ఏమోయ్. నీ కెప్పుడైనా పజిల్స్ లో బహుమతి వచ్చిందీ?"

"ఇదుగో, ఇప్పుడు వేసే దానికి వస్తే, అవొకటి- ఇంకా రెండు వస్తే, ఆ రెండూ కలిసి మొత్తం మూడు బహుమతులవుతాయి."

విశ్రాంతి తీసికొంటున్నారు.

మననాడు ఈ విషయం అతి ప్రముఖంగా అన్ని పత్రికల్లోను ప్రచురించబడింది. ఆ ఉత్తరంతో పాటువచ్చిన న్యూస్ పేపర్ కట్టింగ్స్ కూడా, కొన్ని పత్రికలు యథాతథంగా (Photostats) ప్రచురించాయి. ఆ కట్టింగ్స్ లో 1904 నాటి ఆ సంఘటనను వివరించేవి వున్నాయి.

ఇవన్నీ చూసేను మా తాతగారు. ఆఖరున తమను, (అప్పటి పోలీసు ఆఫీసర్లను) దద్దమ్మకొండ చేసిన దొంగల జైలివీతెటలను, మెచ్చుకుంటూ తామేకాదు, అమెరికా పోలీసులు, ఇంగ్లీషు పోలీసులు కూడా, తమదేశంలో ఇటువంటిది జరిగివుంటే దద్దమ్మలయి పోయేవారని అన్నారు.

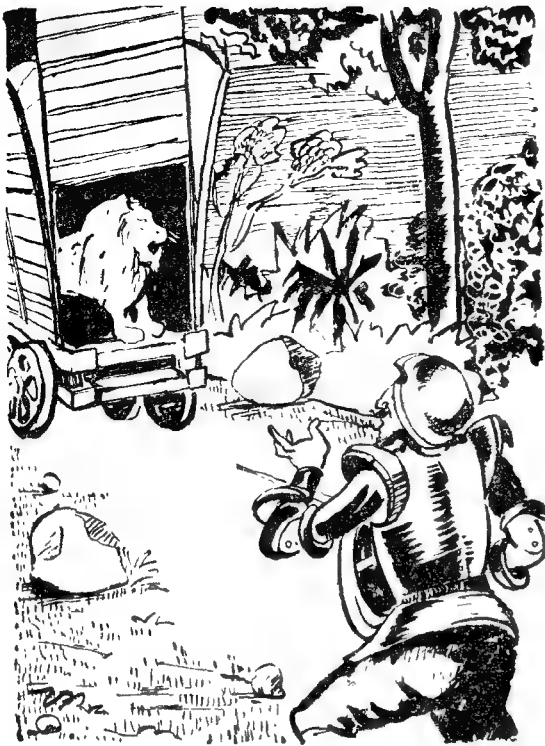
తమ తెలివితక్కువదనాన్ని సమర్థించుకోవడం, దాన్ని గొప్ప గొప్పవాళ్ళతో పోల్చుకోవడం మానవసహజం. మరి మా తాతగారు కూడా మానవుడేగా!

డాన్ క్విక్ సెట్

(32-వ పేజీ తరువాయి)

లనువిప్పి దూరంగా తోలుకు పోయేలోగా మరొకసారి చెప్పి చూతామని డాన్ డ్రైగో, డాన్ క్విక్ సెట్ గారి దగ్గరకువచ్చి, సింహాలతో పోరాడటం ప్రమాద కరమని హెచ్చరించాడు. ఊహా! ఆయన ఆమాట వినిపించుకోలేదు. ఇక లాభం లేదని శాంకో పాంజా, డాన్ డ్రైగో తమ హాహనాలను ఎక్కి తాము దూరంగా తప్పుకొన్నాము. ఆబండివాడు కంచర గాడిదలను దూరంగా వదిలివేసి తాను ఒంటరిగా తిరిగివచ్చి బోను తలుపులు తెరిచేటందుకు బండిమీదకు ఎక్కాడు. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు మరొకసారి సకిలించి గుర్రం వీపుమీద నుంచి దిగి, కత్తి తిసి పట్టుకొని బోనుకు ఎదురుగుండా నిలబడ్డాడు.

బోను వైకెక్కిన బండివాడు గజగజ వణికి పోతూనే ఒకతలుపు వైకిఎత్తాడు. తలుపు కొద్ది కొద్దిగా వైకి లేస్తున్న కొద్ది బోనులో నుంచి సింహం కొంచెం కొంచెంగా బయటకు కనుపించుతోంది. తలుపు సొంతం వైకిపోయాక, సింహం మహా బద్ధకంగా లేచి

నిల్చాని, బిగ్గరగా ఆవులించి, తాపీగా నాలికతో ముట్టెమీదపడ్డ దుమ్మునంతా తుడిచేసుకొంది. ఖణ ఖణమండే నిప్పు సుద్దల్లావున్న కళ్లు రెండూ పెట్టుకొని చూస్తూ నిల్చుండి పోయింది.

ఎంత గుండె నిబ్బరంపున్నా కూడా, మరొక మనిషి అయితే అలాంటి పరిస్థితుల్లో తారెత్తి పరుగెత్త వలసిందే. డాన్ క్విక్ సెట్ గారు అందరి లాంటి మనిషి కాదుగా! ఈ సింహం తనమీదికి రావటమే తడవుగా దాని జూలు పట్టుకు ఆడించేయ్యగల నన్న వెర్రి నమ్మకం ఒకటి ఆయనకు బాగా వున్నదాయెను. అంచేత మనిషి ఎంతమాత్రం చలించకుండా, కత్తి చేత్తో పట్టుకొని రాతిబొమ్మలా అలాగే నిలబడే వున్నాడు. ఆ సింహం మాత్రం అంత భయంకరమైన కళ్లతోనూ, యీపీల మనిషిని చూడకుండానే ఆయన తలపైన ఆరు అడుగుల ఎత్తునుంచి కనుపిస్తున్న చెట్ల ఆకులూ, అవీ చూస్తూ వురికే నిలబడి వున్నది. ఆ వరసను చెమటలు కక్కుతూ ఆవీరుడు, యీ వరసను మూతి నాకుతూ యీ సింహం యిలా ఒకళ్ల కొకళ్లు వీదురు బొదురుగా బాగా ఐదారు నిమిషాలు నిలబడి పోయారు. ఎవరూ కదలలేదు. చాలాసేపు అలా గడిచాక, యీ వీరుడు అక్కడ వున్నాడన్న విషయ మైనా గమనించనట్లే, - అనలక్కడ ఏమీలేనట్లే ఆ సింహం యింత సేపూ యిటు చూస్తూ నిలబడి వున్న దల్లా, అటుతిరిగి చడి చప్పుడులేకుండా పడుకొని వుండిపోయింది!

డాన్ క్విక్ సెట్ గారికి ఆవేశం అగలేదు. ఆబండివాణ్ణి పేరుపెట్టి పిలిచి, కర్ర ఏదైనా తెచ్చి వదుకొన్న సింహాన్ని లేవగొట్టమన్నాడు. ఆబండివాడు ఆపని మాత్రం చెయ్యకుండా సింహంతో పోరాడి, విజయం సాధించాలని డాన్ క్విక్ సెట్ గారు పట్టిన పట్టు, సింహమే వెన్ను చూడటంతో నెగ్గినట్లైనని నద్దిచెప్పాడు. కయ్యానికి రమ్మని నవాలుచేస్తే, ఆ నవాలు అందుకోలేని సింహంతో పోట్లాడినా పోట్లాడకపోయినా కూడా విజయం యీ వీరుడిదేలే పొమ్మన్నాడు.

బండివాడు వెలిబుచ్చిన యీ అభిప్రాయం డాన్ క్విక్ సెట్ గారికి చాలా నచ్చింది. విజయ గర్వంతో మరింత గట్టిగా నకిలించి, కత్తిని ఒంట్లోకి

పెద్ద శబ్దమయ్యేట్లుగా దూర్చేసి, “అట్లయిన అబోను తలుపు నిక మూసివేయుము” అంటూ ఆజ్ఞాపించాడు. అంత పిరికి సింహం నమకంలో వుండటంకూడా తనకు అవమానమేనన్నట్లుగా, గబగబా యివతలకు వచ్చేసి తన యీటెమెనకు రంగు రంగుల చేతిగుడ్డను కట్టి, దాన్ని ఎత్తి పట్టుకొని గాలిలో కదిలించాడు. ఇది తనకు సిద్ధించిన విజయానికి చిహ్నమన్న మాట !

ఈగుర్తు నందుకొన్న శాంకో పాంజా, డాన్ డైగో, యిద్దరూ తమ వాహనాలను ఎక్కి యీ వీరుడువున్న చోటికి వచ్చే శారు. వాల్లిద్దరూ అక్కడకు వచ్చి రావటమే తడవుగా “ఏం జరిగిందేమిటి? ఏం జరిగింది?” అంటూ ఆత్రంగా అడిగారు. ఆబండివాడు అందుకొని, జరిగిన సంగతంతా పూన గుచ్చినట్లు చెప్పాడు. ఆ చెప్పటంలో సింహం వెనక్కు తిరిగే ఘట్టాన్ని వర్ణించేటప్పుడే వాడు కొంచెం జాగ్రత్తపడి, “యాయన గారిని చూసేసరికే అసింహం భయపడి పోయిందంటే నమ్మండి” అంటూ యీ వీరుణ్ణి మరింత వుద్దేశించాడు.

డాన్ క్విక్ సెక్ గారికి యింత సునాయాసంగా

నమకూరిని విజయంతో, ఆయనకు వచ్చిన గర్వానికి అంతలేక పోయింది. మనిషి తెగపొంగి పొంగి పోయాడు. ఆ సంబరంలోనే ఆబండివాడి కాలాన్ని కొంత తనక్రింద వినియోగించు కొన్నందుకు గానూ, వాడికొక కానీ యిమ్మని శాంకో పాంజాకు వుత్తరువు వేశాడు. అంటూనే ఆబండివాడి వైపు తిరిగి “ఓసారధీ! ఈ సింహముల నోడించిన దెవరని రాజుగారు నిన్నడిగి నచో ‘వీర కేశరి’ డాన్ క్విక్ సెక్ గారని చెప్పము.” అంటూ వాడికొక వుత్తరువు పారేశాడు. ఎలా తట్టిందో ఏమో, యీ ‘వీర కేశరి’ అనే బిరుదు, తన కెంతో తగివున్నది అనిపించింది. అందుచేత యిక మీదట తనను ఎవరైనా సరే ‘వీర కేశరి’ అనే పిలువా లని కూడా పలుకుం వేనేశాడు.

అంతటితో డాన్ క్విక్ సెక్ గారు సింహాన్ని ఎదుర్కొనే ఘట్టం ముగిసింది. మనిషి తెగ సంబ రాలు పడిపోనూ, మీసాలను బాలేసి, మెలేసి గుర్ర మెక్కి కూర్చోన్నాడు. శాంకో పాంజా, డాన్ డైగోలు దారి చూపగా ముందుకు ప్రయాణం సాగించాడు.

(ఇంకావుంది)

హిందీ విద్యాబోధిని

తెలుగుతరములు తెలిసిన ప్రతివారు ఈ గ్రంథసహాయము ఒక తెలులోనే హిందీ భాషను నేర్చుకొనవచ్చును. ఉచ్చారణ, అర్థ వివరణములు తెలుగుక్షరములతో యాయబడి నవి. హిందీ నేర్చుకొనువారికి ఇది చాల సహాయకారి. కల 1-4-0 తిపాలాశిర్షు పేరు.

ఈ శ్వేతి & కో,

బొమ్మబాక్సు, 189, మదరాసు-1.

బోనోమింట్ చ్యూయింగ్ గమ్ - విరేచనకారి

బోనోమింట్ అజీర్తాన్ని అతివ్వరతో హరింప చేస్తుంది! అజీర్తం వల్ల కలిగే తల నొప్పి నిరుత్సాహత, నిస్వర్తుష మొదలైన వాధలకు ఎల్లప్పుడు వాడవచ్చును. బోనోమింట్ చ్యూయింగ్ గమ్మే కావాలని అడగండి!

2, 5, 15, దిక్లుగం పేకల్లబోదారున-

పేకెంట్ల :

టెరియంటల్ మెర్కంటైల్ ఏజెన్సీ, 119-A, ఆర్కేనియస్ వీధి, మదరాసు-1.

WLB TELUGU

రెండు మహానగరాలు

(19-వ పేజీ తరువాయి)

మయినవాడు యంత తెలివితక్కువగా యెవడు ప్రవర్తించుతాడో! ఉన్న ఆసి జనానికి వస్తుగింత చేపకాజే అనుకొండి, చేసినవాడు ఆ ఊపుతీసుకుని ఆ జనాభాకు యావత్తూ నాయకుడై ధైర్యమించి కూర్చోవాలిగాని దేశాలమీదపోవట మేవిటండీ వాజమ్మా? మరినా?

ఆ ఉపన్యాసం ముగించి స్ట్రీయివర్ యింటికి బయలుదేరాడు. అక్కడున్న జమిందారులంతా గంభీరపన్యాసం విని, చప్పట్లుచరిచి అభినందించారు. అనంతరం స్ట్రీయివరుతో పాటు యెవరిదారిని వారు వెళ్లిపోయారు.

బ్యాంకుగదిలో లారీ డార్నే ముత్రమే మిగిలారు.

‘డాక్నే! ఆయనెవరో నీకు తెలుసునన్నావుగదా పోనీ యీ వుత్తరం నువ్వు తీసుకు కాస్త ఆయనకు అందజేస్తావా?’ అన్నాడు లారీ.

‘అలాగే; యిటు తెండి.’

డాక్నే ఆ వుత్తరం తీసుకొని ప్రక్కనున్న టెంపుల్ బార్ ఆవరణలోకి నడిచాడు. అక్కడ ఒకచోట యెకాంతంగా కూర్చుని, ఉత్తరం విప్పి యిలా చదువుకున్నాడు :

‘ఎలేయూజైదు, పారిస్

జూన్, 21, 1793

‘సెయింట్ ఎవర్ మాండ్ ప్రభువు సన్నిధికి, ఆర్యా!

‘గ్రామముల చేతుల్లో బడి యెప్పటికప్పుడు ప్రాణాపాయస్థితిలో వుంటూ చాలాగోజులు గడిపాను; చివరకు నన్ను పట్టుకుని, నామీద నానా దౌర్జన్యాలూ చేశారు; అనేకవిధాల ఆవమానించారు; నన్ను కాలినడకను పారిస్ కు పడలాక్కొచ్చారు. ప్రోవహాడుగునా యెన్నో బాధలపడ్డాను; అంతేకాదు; నాయిల్లా వాకిలి నేలమట్టం చేసేశారు.

‘నేను దేశంవిడిచి పారిపోయిన జమిందారుతరపున వ్యవహరించుతూ, ప్రజల సార్వభౌమాధి కారానికి వ్యతిరేకంగా ప్రవర్తించానని నామీద నేరం మోపారు. ఇందుకుగాను, ప్రజాన్యాయస్థానంలో విచారించి నన్ను ఉరిదీయటానికి సిద్ధంగావున్నారు. ఈ ఆస్తి యావత్తూ ప్రజలకు వస్తుగింత చేసేముందే లోగడ ప్రజలనుంచి రావలసిన సిద్ధులన్నీ రద్దుచేశానని చెప్పుకున్నాను: కవుల్ల వనూలు మానివేసి చాలా కాలమైందని చెప్పుకున్నాను. కానీ నా మొరాలకించిన వారెవరూ లేరు. వాళ్ళు యివన్నీ విని పించుకోలేదు. వాళ్ళు అనేది ఒక్కటేమాట—పారిపోయిన జమిందారు తరపున వ్యవహరించావు; ఆ జమిందారు అక్కడున్నాడో చెప్పమంటున్నారు.

‘తమరు అక్కడున్నారో యేవిటో నాకేమి తెలుసు—కడపటి ప్రయత్నంగా, టెల్ సమ్మ బ్యాంకుద్వారా ప్రయత్నం చేస్తే ఏదైనా ఆ చూకీదొరుకు కుండమోననే ఆశతో ఈ ఉత్తరం వ్రాస్తున్నాను. దైవకటాక్షంవల్ల ఈ ఉత్తరం మీచేతి కందితే నన్ను యీ మరణవేదనలో నుంచి బయట బడజేయించే ప్రయత్నం యెవరిగలరని ఆశించుతున్నాను. మీ ఆజ్ఞలను శిరసా వహించి వ్యవహరించటం మినహా యిందులో నేనుచేసిన తప్పిదం మరొక లేదీలేదు; అలానే, మీరుకూడా నాయందు ధర్మబుద్ధితో

వ్యవహరించ గలరని ఆశించుతున్నాను. ఇట్లు, దురదృష్టవంతుడు, మీగా బెల్లీ—

ఈ ఉత్తరం చదువుకోవటంతో డార్నే మనస్సంతా వ్యాకులమై పోయింది. తన మూలంగానూ, తన కుటుంబం మూలంగానూ, హత మారిపోతున్న గా బెల్లీముఖం, నిష్ఠురంగా తేవురించి అతని కట్టెదుట కనుపించుతున్న ట్రినిపించుతోంది. ఏమి చెయ్యటానికీ తోవక గిజాటుగా రేచి నిల్చుని యిటూ అటూ తిరుగుతున్నాడు.

ఈ వ్యవహారంలో తాను చేసిన పొరపాటేవిటో డార్నేకు స్పష్టంగా అర్థమౌతోంది. తన వంశంవాళ్ళు పారంపర్యంగా అనేక అకృత్యాలు చేశారు. తన పితండ్రి చిర్యలంటే తనకు అసహ్యం. తాను ఆ కుటుంబానికి చెందిన వాణ్ణిగాని, ఆ యెన్నేటుకు వారసుణ్ణిగాని చెప్పుకోవటం అతనికి కంటక మనిపించింది. ఆ ఆస్తి యావత్తూ ప్రజలకు వదిలేసి చేతులు కడినేసుకుని యివతల బదలనుకున్నాడు. కానీ లూసీమీద వుండే మమకారంకోస్తే, వెంటనే యింగ్లండుకు తిరిగి పోవాలనే తాపత్రయంలో, ఆ వ్యవహారాన్ని సీదాగా పరిష్కారం చేసుకోకుండా అర్థాధ్వంసగా వదిలిపెట్టి యవతలొచ్చాడు అతని అప్రవృత్త ప్రవర్తనకు ప్రతిఫలంగా యిప్పుడు అమాయకుడైన గా బెల్లీ బలికాబోతున్నాడు.

గా బెల్లీ, జీవన్మరణ సంస్థలో నిల్చుని, డార్నే ధార్మిక గుణంమీదికి సవాలు విసిరాడు. ఆ సవాలు అందుకుని డార్నే పారిస్ కు బయలుదేరటానికి నిర్ణయించుకున్నాడు. తాను వల్ల పోయేవరకూ, లూసీకిగాని, డాక్టర్ మానెట్ కుగాని యీ విషయం తెలియనీయగూడదనుకున్నాడు.

ఉత్తరం మడిచి జేబులో పెట్టుకుని బ్యాంకువద్దకి తిరిగొచ్చాడు. లారీ, జుర్రీ ప్రయాణంవస్తూ హంలో వున్నాను. బ్యాంకు నేటుముందు బండి నిలబెట్టివుంది.

‘లారీగారూ! మీరు యిచ్చిన వుత్తరం ఆయనకు చూపించాను’ అన్నాడు డార్నే. ‘వ్రాతమూలకంగా సమాధానం యేవి అక్కర్లేదుగాని, నోటిమాటగానే ఒకముక్క తెలియజేస్తే చాలు.’

‘ప్రమాదమేమీ లేదంటే—జుర్రీ ఆ వర్తమానం చెబుతాను’—అన్నాడు లారీ.

‘అవతల మనిషి ప్రస్తుతం ఎలేయూజైదులో వున్నాడనుకోండి—అయినా యిందులో పెద్ద, ప్రమాదమైన సంగి లేమీ లేదు.’

‘అట్లానే కేరేవిట్నావ్—

‘గా బెల్లీ’

‘సత!—ఏం చెప్పమంటావ్’

‘ఏమీ లేదండీ!—ఉత్తరం అందిందనీ, ఆయన వస్తానన్నారనీ చెబితే చాలు’—

‘ఎప్పుడు బయలుదేరతారో ఏమిటో—ఏనన్నా చెప్పాలా?—

‘రేపురాత్రి బయలుదేరవస్తారని చెప్పండి’—

ఈ సంభాషణ పూర్తికావటం తిరువాయిగా, బండి కదిలి సాగిపోయింది. డార్నే నెమ్మదిగా కదిలి, లోలోపు ఆలోచించుకుంటూ పోహోస్కోవ్ వైపు నడిచిపోతున్నాడు.

సినిమాల విజ్ఞానానికా వినోదానికా అని మామలు పలువురు ప్రశ్నిస్తున్నారు ఈ ప్రశ్న సినిమాలకే కాకుండా అన్ని కళలకూ వర్తిస్తుంది

అమెరికన్ డైరెక్టర్ ఫ్రాంక్ కాప్రా ఆమెస్స మనదేశం వచ్చినప్పుడు చెప్పాడు "మా దేశంలో చిత్రాలన్నీ వినోదమే లక్ష్యంగా పెట్టుకుని తయారవుతున్నాయి" అంటే మనం దొకసారి ఇండియా వచ్చిన డైరెక్టర్లకుడు ఫుడ్ ఫోర్ ఫిన్ "మా దేశంలో సినిమాలు విజ్ఞానానికా వినోదానికా అన్న ప్రశ్నేలేదు ఈ రెండూ మాకు ప్రధాన లక్ష్యాలే" అని చెప్పాడు

ఫిలింఫేర్ లో జెమినీ అధిపతి వాసన్ ఒక వ్యాసం రాస్తూ ఇలా ఉదాహరించాడు "సినిమాలు మానేవారిలో రెండు రకాలవారున్నారు విదేశీ చిత్రాలను మధ్య తరగతి, ప్రేమధ్యతరగతి, ధనికులు చూస్తారు భారతీయ చిత్రాలను మధ్య తరగతి, కింది మధ్యతరగతి వీధి తరగతి ప్రజలు చూస్తారు. రెండవ తరగతి ప్రజల జీవితాలు నిరుత్సాహ జనకంగా ఉంటాయి, అందుచేత వారు తమ ఆశలను, ఆశయాలను కొంతవరకూ ప్రతిబింబించే వినోదకర చిత్రాలను చూడ గోరుతారు వారి కోరికను తీర్చటానికి మన చిత్రాలు 'ఎన్టీపిఐ' వినోదం కలిగి ఉండటం... అవసరం"

పై వాక్యాలలో మనదేశంలోని ఎక్కువ మంది చిత్రనిర్మాతల దృక్పథం వెల్లడి అవుతున్నది. ప్రజలు చవకరకం వినోదం మాత్రమే కోరుతారనీ, దానిని సప్తయశస్యాలతో కలిపి విధి అనీ, విదేశీ ఒక విశిష్టమైన ప్రయోజనం పెట్టుకుని చిత్రం తీస్తే దానికి డబ్బు ధాదని వలువుకోక అభిప్రాయం ఉన్నదీ అసలు విజ్ఞానమూ, వినోదమూ అనేవి పరస్పర విరుద్ధమైనవని భాదా కొందరికి దురభిప్రాయం ఉన్నది.

విజ్ఞానకరమైన చిత్రాలంటే ఏమిటి? ప్రత్యేకంగా విజ్ఞానకోసమని చెప్పి ఎవరూ సినిమాలు చూడరు పైన్స్ విషయికమైన విజ్ఞానం మాటలని కోరేవారు, మానసిక కాస్త్ర సంబంధమైన విజ్ఞానం కోరేవారు ఆయా కాస్త్రాలకు సంబంధించిన పుస్తకాలు చదువుకుంటారు అంటే

ఎన్. కె. ఫిలిమ్స్ వారి

"నాజ్" హిందీ చిత్ర

ములో నభినయనం

ఫిలింఫేర్ వారి "ఎల్లెటూరు"లో శాంత (టి. జి. కమలా దేవి), నుగుణ (సావిత్రి)

విజ్ఞానమూ - వినోదమూ

కాని సినిమాలు ద్వారా వేర్వేరుకోవాలని కోరారు కళ అనేది విజ్ఞానాన్ని ప్రత్యక్షంగా ఎప్పుడూ కలిగించదు. మానవుడి కర్తవ్యాన్ని గురించిగాని, మానవస్వభావాన్నిగాని, సంఘంలోని యథార్థ పరిస్థితినిగాని, లేక ఒక గొప్ప నీతినిగాని కళ ప్రత్యక్షంగా ఎప్పుడూ చెప్పదు ప్రత్యక్షంగా చెప్పే అద్వితీయాస్త్రమే, మానసిక కాస్త్రమే, ఆర్థిక కాస్త్రమే అవుతుంది గాని కళ కానేరదు కళ యొక్క వస్తు వేదనపైకి దానిని మానవ జీవితంలోనూ, మానవహృదయం (Emotions) లోనూ ముడిపెట్టుకునే చిత్రించాలి కళాకారుడు నీతిని బోధించాలనే ఆశయం పెట్టుకున్నప్పుడు కేవల సందేశాలు వర్ణించడం నీతికి అవినీతికి మానవహృదయంలో జరిగే యుద్ధాన్ని వర్ణించి నీతిప్రభావాన్ని చూపిస్తాడు. బాల్ సాయి గొప్ప నీతివాది. ఆయన రచించిన ప్రతి నవల నీతివాదయూ తరంగానే ఉంటుంది అయితే ఆయన కళాకారుడు కనుక ఏ నీతినినా మానవ జీవితాన్ని హృదయంగమంగా వర్ణించటం ద్వారానే వినిపించాడు కాని వర్ణించే నీతిలను వర్ణించలేదు ఈ విషయం సరిగా

అర్థంలేదుకోకనే చాలమంది విజ్ఞానయుతమైన చిత్రాలు తీస్తే బట్టరాదని వాదిస్తారు విజయ్, ఫిజ్ కే మేమారు కాసులో పాత్రం చెప్పినట్లే సినిమా తీస్తే ఎవరూ చూడరు

ఇక వినోదం సంగతి ఆలోచిద్దాం మన నిర్మాతలు వినోదం పేరిట తీస్తున్న చిత్రాలలో వినోదం లేకపోగా, జానపాదకరమైన సన్నివేశాలు అధికమవుతున్నాయి. కవిచేత కొన్ని పాటలు రాయించుకోవటం, సంగీత దర్శకునిచేత రాగాలు పెట్టించటం, క్లబ్ గాయకులచేత వాటిని పాడేటవటం, ఆ పాటలను చిత్రంలో యాదృశ వచ్చినచోట అతికించటం, అక్కడో ప్రేక్షకులపట్ల తమ కర్తవ్యం ముగిసినట్లే భావించటం జరుగుతోంది అలాగే స్వత్య సన్నివేశాలు. నృత్యాలపీచ్చి మొదట హిందీ సినిమాలమండి తెలుగు, తమిళ సినిమాలకు పాకిందే ప్రధాన కథతో డివిజన్ వా చూచినా సంబంధంలేని స్వత్యస్థినివ్వే కాలను చొప్పించటం అలవాటయింది. దీని ఉద్దేశ్యం ప్రేక్షకులకు వినోదం కల్పించటమే అయినా, ప్రేక్షకులకు భారతీయ జానపద తప్పించి మరేదూ కల్గదు.

జైమిసివారి "చిన్నమ్మ కథ"లో కృష్ణకుమారి.

వినోదం అంటే ఏమిటి? 'ఎంటర్ టెయిన్ మెంట్' అనే మాటకు తర్జుమాగా ఈ పదం వాడుతున్నాము. ప్రేక్షకులు చిత్రం చూస్తున్నంతసేపూ మరేవిషయం బాధ్యమై బుద్ధిపోనివ్వకుండా చిత్రంమీదనే జాగ్రత్త అగ్గుంచేసి వుంచితే చిత్రనిర్మాత ఆశయం నెరవేరేనట్లే. ఇందుకు ముఖ్య ధారం కథ కథలో బిగువు ఉన్నట్లయితే ప్రేక్షకుని దృష్టి నెలకేసేపయినా ఆ కథి వుండగలదు పానకంలో పుడకలలాగా పాటలు, నృత్యాలు ఎన్ని ప్రవేశపెట్టినా అందువల్ల చిత్రనిర్మాత ఆశయం నెరవేరదు. అవి అసలు కళయొక్క గమనా అడ్డువడతాయి. ఆ కావేపూ ప్రేక్ష

కుకు కళ్ళో, చెవులో మానుకోవలసి వస్తుంది. అసలు కథలో బిగువులేనప్పుడు ఇటువంటి ఆ ప్రధానాంశాలతో ఆ లోపాన్ని కమ్మకోవాలని దర్శకుడుగాని, నిర్మాతగాని వృథాగా ప్రయత్నిస్తాడు కొన్ని హద్దులకు లోబడి మన దేశంలో నిర్మాతలకు ఎటువంటి కథావస్తువునైనా ఎన్నుకోవే స్వేచ్ఛ, హక్కు ఉన్నది గొప్ప పాంథిక ప్రయోజనంకల కథనే ఎన్నుకోవాలని ఎవరి నిబంధనా లేదు కేవలం కాల్ అక్షేపం కోసం ఉద్దేశించబడిన కథలనే తీసుకోవచ్చు వాటికైనా సరియైన 'స్క్రిన్ ప్లే' లుగా రూపొందించినట్లయితే జయప్రద

మైన చిత్రం తయారవటానికి అవకాశం ఉన్నది కాని మన సినిమా పరిశ్రమకు పట్టిన అవర్గాలలో స్క్రిన్ ప్లే రచయితలు సరియైనవారు లేకపోవటం ఒకటి. మన సినిమా రచయితలలో పెక్కుమందికి కథను తెరకు వివిధంగా మలచవలసింది తెలియదు మన రచయితలు చేసేపనల్లా డైరెక్టరు చెప్పినచోట మాటలు, పాటలు ఇరికించటం. స్క్రిన్ ప్లే రచన అనేది కలం పట్టడంచేతైన ప్రతి రచయిత, లేక ప్రతి డైరెక్టర్ చాత్యుగరిగిన పనికాదు. అది ప్రత్యేకమైన టెక్నిక్. ఫిలిం ఫేర్ పత్రిక ఇటీవల నూచించినట్లు ఈ టెక్నిక్ లో తర్ఫీదుపొందిన రచయితలను సినిమా పరిశ్రమవృద్ధిచేసుకుంటేనేగాని కేవలం వినోదమైనా కలిగించాలనే ఆశయం నెరవేరదు.

విజ్ఞానమూ, వినోదమూ అనేవి రెండూ కళమి రెండు కళ్ళకుంటివి ఒకటి లేక పోయినా కళ అసంపూర్ణమవుతుంది. విజ్ఞాన యుతమైన చిత్రాలు తీస్తే సినిమా పరిశ్రమే నశించిపోతుందనటం ఆత్మ విశ్వాసం లేకపోవటాన్నే చూచిస్తుంది. సినిమా పరిశ్రమ ఇంతమాత్రానికే నశించిపోయేది కాదు. ఎన్ని ఒడుదుడుకులూ, ఎంత ఆర్థిక మాంద్యము సంభవించినా సినిమాలు ప్రజల దైనికౌతసరాల వాచితాలో చేరి పోయాయి కనక వాటికి ప్రజాదరణ ఉండనూ ఉంటుంది సినిమా నిర్మాతానికి కళా గౌరవం ఇచ్చే చిత్రాలు తయారవుతూనూ ఉంటాయి ★

సినిమా విమర్శ.

ఏ కళనైనా విమర్శించటంలో రెండు పద్ధతులు ఉన్నాయి ఒకటి ఆంతర విమర్శ, మరొకటి బాహ్యరవిమర్శ. సినిమా అనేక కళలతో కూడిన కళ కనుక దానికి కూడా ఈ పద్ధతులు వర్తిస్తాయి ఆంతర విమర్శ అంటే ఏమిటి? కళను కళయొక్క అవధుల మధ్యనుంచే పరిశీలించటం ఒక నాటకం ఉన్నదనుకొంటే నాటకశిల్పం, నియమాలు, నిబంధనల దృష్ట్యా ఆ నాటకం నిర్మింపబడినదిగా ఉన్నదా లేదా? నాటక రచయిత పాత నియమాలను అతిక్రమించి కొత్త నియమాలు సృష్టించుకొని నాటక సాంధర్యాన్ని ఏమైనా పరిపూర్ణం చేశాడా, లేదా? మొదలైన విషయాలను పరిశీలించటం ఆంతర విమర్శ అవుతుంది. ఈ విమర్శ చేసే మనిషికి నాటకశిల్పాన్ని గురించి అపారమైన పాండిత్యం ఉండాలి. దాదాపు నాటక రచయితకు తెలిసినంత

నాటకశిల్పము విమర్శకుడికి తెలిసి ఉండాలి అలాగే సినిమా విమర్శకుడాను సినిమా శిల్పాన్ని గురించి పూర్తిగా తెలిసినవాడే సరియైన విమర్శ రాయటానికి అర్హుడు. సినిమా నిర్మాణంలో కథాశిల్పం, నాటకీయశిల్పం, కవిత్వం సంగీతం, అలంకారశిల్పం మొదలైన అనేకం అంతర్భాగాలుగా ఉంటాయి. ఇవి కాక సినిమా నిర్మాణానికి ప్రత్యేకంగా చెందిన కమేరా పని, సౌండురికార్డింగు, నెటింగులు, స్క్రీన్ ప్లే రచన మొదలైనవి కూడా అంతర్భాగాలుగా ఉంటాయి. ఇవన్నీ స్పెషలైజ్ చేసిన వ్యక్తులకే గాని కొరకుడు పడని విషయాలు. పిటన్నిటిలోను సంపూర్ణపాండిత్యం సంపాదించటం ఏ ఒక్క మనిషికి సాధ్యంకాని పని. అయినప్పటికీ సరియైన సినిమా విమర్శ చేయగలచుకున్నవాడు బిటిష్ కొడ్లో గొప్ప పరిచయం విర్జరచుకోవటం తప్పని సరి. అప్పుడే విమర్శకుడు ప్రేక్షక సామాన్యానికి అందని అంశాలను గాని లోపాలను గాని ఎత్తి చూపించగలుగుతాడు. ఇటువంటి విమర్శనే ఆంతర విమర్శ అంటారు.

అయితే చాలమంది వాదించే దేమిటంటే విమర్శకుడి పని ఆంతర విమర్శ లేక శిల్ప విమర్శ లో ఆగిపోతుందని; సినిమాచిత్రంలోని కథావస్తువు ఎటువంటి దైనా దాని జోరికి విమర్శకుడు పోరాడని. సినిమా నిర్మాతయొక్క ఆశయం నెరవేరిందో లేదో పరిశీలించాలిగాని; అతని ఆశయాన్ని విమర్శించేవాడు విమర్శకుడికి లేదని.

కాని ఇంకొక రకమైన విమర్శ కూడా ఉన్నది. అది బాహ్య విమర్శ. అంటే కళను కళయొక్క అవధులమధ్య నుండే కాక సంఘంయొక్క అవధుల మధ్యనుండి విమర్శించటం. కళ కళాకారుడి స్వీయ సృష్టి అయినా, కొంతవరకూ అది సాంఘిక సృష్టికూడా కనకనూ, కళ అనేది సంఘం యొక్క ఉపయోగం కోసమే ఉద్దేశించబడినది కనుకనూ పై విధమైన బాహ్య విమర్శ లేక సాంఘిక విమర్శకూడా చేసుకోవలసిన ఆగత్యం ఉన్నది. సినిమాచిత్రాన్నే తీసుకుంటే. సినిమాను ఆసంఘాత్ ప్రజలు చూస్తారు. వారి మనస్సులపై అది ప్రత్యక్షంగా కాకపోయినా పరోక్షంగా నైనా అమితమైన ప్రభావం ప్రసరింపజేస్తుంది ప్రజల మనస్సులను అతి సన్నిహితంగా ఆకర్షించగలగటంలో సినిమాకు మించింది లేదు. అందుచేత సంఘస్థరానికి వ్యతిరేకమైన ధర్మాన్ని చూపించే కథలుగల చిత్రాలను అవశ్యం విమర్శించవలసి ఉంటుంది. కథా శిల్పాన్ని మాత్రమే

పొలంలో పనిచేస్తున్న భర్తకు చిన్నమ్మ అన్నం మోసుకుపోతుండగా, సాతాని జయ్యరు వేషంలో విష్ణుమూర్తి ఎదురొచ్చాడు. ఆకలవుతోంది అన్నం తెట్టమని అడిగి, కుండెడు అన్నమా రినేస్తాడు.

జైమినీవారి "చిన్నమ్మకథ"లో పాతూరి సుబ్బారావు, కృష్ణకుమారి.

విమర్శించాలి, కథకు ఆధారమైన సిద్ధాంతాన్ని విమర్శించకూడదు అనేవాడు 'కళ కళకోసమే' అనే వాదానికి చెందినవారు. ఈ వాదం అరాజక వాదానికి సన్నిహితమైనది.

సినిమా విమర్శకు ఆంతర, బాహ్య విమర్శలు రెండూ అవసరమైనవే. ప్రస్తుతం సినిమా విమర్శ ఇంకా ఒకదోషన పడలేదు. సారస్వతం, చిత్రలేఖనం మొదలైన కళలకు కొన్నికథాశాల చరిత్ర ఉన్నది. సినిమాకళ ఇంకా లేతవయస్సులోనే ఉన్నది. అందుచేత సినిమా విమర్శకు కూడా నిర్దిష్టమైన ప్రమాణాలు ఏర్పడ

లేదు. వార్తాపత్రికలలో ప్రచురితమయ్యే వ్యాఖ్యలను సమాక్షులనే ఆనాలిగాని సరియైన విమర్శలకింద జమకట్టడానికి వీలేదు. ఆధునికయుగంలో జర్నలిజం వచ్చి సాహిత్యాన్ని అణగదొక్కినట్లే పత్రికావ్యాఖ్యలు వచ్చి సరియైన విమర్శలకు తాతలేకుండా చేశాయి. మామూలుగా పత్రికలలో ప్రకటింపబడే సినిమా సమాక్షులు స్వలాభావం చేతనైతేనేమి, సమాక్షులకు సినిమా శిల్పాన్ని గూర్చి తగినంత విజ్ఞానం లేకపోవటంచేత నైతేనేమి తృప్తికరంగా ఉండటం లేదు. దానికితోడు విమర్శనా వృష్టిగల సమాక్షులను చిత్రనిర్మాతలు

మనమీద కొద్దికాలం వరకు బొమ్మల నాటకం బట్టి ఉన్నది. ఇది చూస్తూ తోడుకుంటూ, ఇంకా కొట్టుకుని మురిసిపోతున్నాడు రంగడు.

సవయ్యగవారి "జ్యోతి"లో చాతుర్యం ఉన్న, జి. వరలక్ష్మి, శివరావు.

దసరాకు విడుదలకానున్న "సంక్రాంతి" కథ

అన్నపూర్ణమ్మ సంసారం పాలనను ద్రుమంబిడి. కాని దానికి విడుదల కుగా తయారై పెద్దకోడలు కాంత అంతు లేని ధనాశ్రయం భర్తవిశ్వం కలుబొమ్మగా చేసి స. స. సారాన్ని రహస్యపాటు చేస్తుంది. దీనికి తోడు విద్యావంతుడైన

కూడా కొంచెం దూర దూరంగా నే ఉంచటం అలవాటు. అసలు 'నూచిత్రా లక్ష్మి' విడుదల అక్కరలేదు. అనే నిర్మాతలు గూడా ఉన్నారు. సరియైన చలన చిత్రకళ వృద్ధికావాలంటే విమర్శ కూడా వృద్ధికావటం అవసరం అందుచేరి నిర్మాతలు విమర్శకులను కేటాపులుగా భావించక మిత్రులుగా భావించి ఆరోగ్యకరమైన విమర్శను ప్రోత్సహించవలసి ఉంది. ★

రెండవకొడుక్క బ్రహ్మవందం బై రాగ్య ముఖం పడిఉంటాడు. కాంత విజృంభించి తోటికోడలు లక్ష్మిని నానా హింసలు పెట్టాంది.

ఆ వూరిలోనే చంద్రయ్య అనేల శిష్యుని కారి ఉన్నాడు. చంద్రయ్య కూతురు రాధ అన్నపూర్ణమ్మ కూడ వ కొడుకు మోహన్ ను ప్రేమిస్తుంది. కాని ఇద్దరి కుటుంబాలకు ఇహకాలంగా విరోధము. మద్రాసులో బి. పి. చదువుతూ ఉన్న మోహన్ సంక్రాంతి నెలవరకీ గ్రామానికి వచ్చాడు. రహస్యంగా తలుపు రాధా, మోహన్ లు కలుసుకుంటూ ఉండేవారు.

కాంత కుటిలత్వంవల్ల మోహన్ చదువుకు స్వస్తి చెప్పిస్తుంది. అఖిరికి మోహన్ గారి తల్లిదండ్రులకు కూడ డబ్బు లేదంటుంది. ఈ అన్యాయాన్ని భరించలేక మోహన్ దొంగతనంగా ఇంజనీరింగ్ లోనుండి డబ్బు తీస్తాడు. ఈ దొంగతనాన్ని కాంత లక్ష్మికి అంటకట్టుతుంది. లక్ష్మి తగ్గమీద పడిన

నేరాన్ని తప్పించటానికి గాను మోహన్ తన దొంగతనం బహిష్కరించాడు. వెంటనే కాంత

లక్ష్మి మోహన్ లను కురించి అపనాగు చేస్తాంది. ఈ అపనాసము భరించలేక లక్ష్మి నూతిలోపడి చనిపోతుంది బ్రహ్మ వందం విరక్తితో యిల్లవదలి నల్లిపోతాడు.

కాంత ధనాశ్రయం, రహస్యంగా కూడ బెట్టిన ధనంలో విశ్వం సమీక్షించుముగా మద్రాసుపోయి యస్ యస్ రావు అనే వింత వ్యక్తితో వ్యాపారముచేసి సర్వనాశం చేస్తాడు. అక్కడ చంద్రయ్య ఖానీ అవుతాడు. నేరం మోహన్ మీద పడుతుంది దానికి సాక్ష్యం రాధ.

ఈ ఖానీకేసులో, నిజం బయట పడటం, రాధా, మోహన్ ప్రణయము సక్రమంగా పరిగమించటముతో కథ సమాప్తమవుతుంది.

సంక్రాంతి చిత్రములో కాంతమూరి, శ్రీరంజని, సావిత్రి, ఆకాలి, శివరావు నటించారు.

మాటలు, పాటలు బరితేపల్లి, చైరక్కర తి. పుల్లయ్య. ★

సినిమా వార్తలు

లైమిని ప్రాడక్స్ నువారు రేవతి స్టూడియోలో తీస్తున్న "చిన్నమ్మ కథ" జాన పదచిత్రం చాలవరకు అయిపోవచ్చింది. ఈ సెల్యులలో, దసరానాటికే విడుదల చేయాలని నిర్మాత, దర్శకుడు శ్రీ ఎస్. వి. ఎస్. రామారావుగారు ప్రయత్నిస్తున్నారు. ఈ చిత్రంలో కైపుల ఇంట్లో పుట్టి పెరిగి వైష్ణవుల యింట్లో కాలమెట్టిన చిన్నమ్మగారి కృష్ణకుమారి నటిస్తున్నది ఆమె భర్తగా శివరావు నటించాడు. దా|| గోవిందరాజుల సుబ్బారావు కేవలమాంబ, పాతూరి సుబ్బారావు మొదలైనవారు తదితర నటీనటులు. మాటలు, పాటలు శ్రీ బలిశేషర్ల లక్ష్మీకాంతం గారు సంగీతం శ్రీ

వేయారి కృష్ణమూర్తి డిస్ట్రిబ్యూటర్లు పూర్తావారు.

రాజరాజేశ్వరీవారి "పేదరైతు" సాంఘిక సమస్యచిత్రం దీపావళికి తప్పకుండా విడుదల అవుతుందని తెలుస్తున్నది. ఈ చిత్రం ఎటువంటి ఆర్కాటమా, ఆడంబరమా లేకుండా లైమిని స్టూడియోలో గవ్ చుక్ గా నిర్మించబడింది నాయిక పాత్ర ధరించిన అంజలిదేవి ఆనుస్థ్య కొద్దిగా ఆస్వస్థత చెందిన కారణంగా ఇంకా అయిదారు రోజుల పూటింగ్ మాత్రమే మిగిలివుండటం కన్నాంబ, లింగమూర్తి, శ్రీరామమూర్తి మున్నగువారు ఈ చిత్రంలో నటించారు.

విజయవంతుమూలైన చిత్రాలుతీసే సంస్థల వారిలో ఒకరైన వి నో దా వారు తమ

మూడిత చిత్రం "కేవలదాసు" తిరిగి ఈసారి మండి పూటింగ్ ప్రారంభిస్తున్నారు. నాగేశ్వరరావు, సావిత్రి నటిస్తున్న ఈ చిత్రం మూడింట రెండువంతుల వరకు అయినట్లు తెలుస్తున్నది. వినోదాలో భాగస్వామి అయిన సుబ్బారామన్ గారు ఆకాలం గా కౌలధర్మం చెందటంతో నిర్మాణగతి కొంతకాలం ఆగినా ఇకపై చురుగ్గా చివరి వరకు సాగగలదని తెలుస్తున్నది. ఈ చిత్రం తరవాత వినోదావారు "కన్యాశుల్కం" ప్రారంభిస్తారు. "బాలసన్యాసమ్మ కథ", మొదలైన ఇంకా మూడు నాయిక కథలు వినోదావారి దృష్టిలో ఉన్నవి.

కృష్ణ ఫిలిమ్స్ వారు తీస్తున్న "పతి వయం" పూర్వకంత్తె స్టూడియోలో పూటింగ్ జరుగుతున్నది ఇప్పటికీ మూడు

ఈస్టిండియా వారి "సంక్రాంతి"లో సురభి కమల, శివరావు.

ఎడెడ్ రీస్, కొన్ని పాటల రికార్డింగు అయినాయట. రజిని, గిరిజ, డా॥ గోవింద రాజుల, వంగర, పాలడుగు సుబ్బారావు, మెహబూబ్, ఇంకా చాలమంది కొత్త వారు ఈ చిత్రంలో నటిస్తున్నారు కథ, మాటలు ॥ రాఘవరావు, పాటలు కంది కొండ, సంగీతం అశ్వత్థామ

* * *
ఎ వి ఎమ్ వారి "గర్ల్" వచ్చేసె పూర్తి కావచ్చునట అంజలీదేవి, నాగయ్య, వైజయంతీమాల మున్నగువారు ఈ చిత్రంలో నటిస్తున్నారు అంజలీదేవి నటిస్తున్న జూపిటర్ వారి "ఇన్స్పిర్" సగంవరకు తయారైందని తెలుస్తున్నది మోడరన్ థియేటర్లవారు నిర్మిస్తున్న "సవరిపోడు" షూటింగ్ కంపెనీలు పూర్తయిందట ఈ చిత్రం దీక్షావళివాటికి సిద్ధం కాగలదని వినికిడి.

* * *
జూపిటర్ వారి "పెద్దమనుషులు" రేవతి నూడియోలో షూటింగ్ పదిహేనునంచు షూటింగ్ ప్రారంభమవుతుందని తెలుస్తున్నది పీపుల్స్ ఆర్ట్ వారి "పరెటూరు" కూడా పూర్తయినట్లే మరొక అయి వారు శోజుల షూటింగ్ శూత్రం మిగిలి వుందట ఈ నెల 29 వ తేదీన విడుదల కాగలదని తెలుస్తున్నది

* * *
దసరా విడుదలకు సన్నాహాలు చెయ్య

ఫౌన్టీ ఫిలిమ్స్ వారి "ఎరిచయం"లో ఒక దృశ్యం.
మధ్యలో కూర్చున్నది రజిని.

మద్రాస్, ప్రభాత్ టాకీస్ లో
పదర్శిత మాతుస్సు
"పర్ ఛాయ్"లో జయశ్రీ,
శారతారాం.

బడుకున్న చిత్రాలు మూడు నాలుగున్నాయి. ఈస్టిండియా వారి "సంకెంత్రి" కూడా దసరాకే విడుదల చేయబడుతుందట.

* * *
జెమిన్ నూడియోలో పనివారి రిలీజ్ మెంట్ జరుగుతున్నదని కిందటివారం ప్రకటించాము. ఇప్పటివరకు 800 మంది వరకు తొలగించబడ్డారట ఈ రిలీజ్ మెంట్ అల్లజుడి ఇతిరి నూడియోలకు కూడా పాకే ప్రమాదం కనిపిస్తోంది

నగరంలో సినిమాలు

జాంకీ టాకీస్ వారి "మా" హిందీ చిత్రం అశోక్, రాజకుమారి టాకీస్ లలో కొత్తగా విడుదల అయింది లీలా చిట్టిన్, శ్యామ,

భారతీయ భాష, నాటి హాస్య నాటకాలు, ఇందులో ముఖ్యమైనవి ధరించారు. మూర్తి ప్రేమియర్ ఫీలిమ్స్ వారి "హాటర్" స్టూర్ట్ బాక్స్ లో గతవారం విడుదల అయింది. అశోక్ కుమార్, నర్సి జయవంత్ మున్నగువారు నటించారు. అశోక్ కుమార్ అంధ యువకుడుగాను, నర్సి జయవంత్ అతన్ని ప్రేమించిన పల్లెటూరిపిల్లగాను నటించారు. కాంతారాం తీసిన "పర్వతారూఢ" హిందీ చిత్రం ప్రభాత్ బాక్స్ లో విడుదల

అయింది. ఈ చిత్రంలో జయశ్రీ ధనిక యువతిగాను, కాంతారాం అంధ ప్రేమికుడుగాను నటించారు. విశిష్టమైన కోణ, ప్రతిభావంతమైన దర్శకత్వం ఈ చిత్రానికి వన్నె తెచ్చినవి.

“కినిమా”

కొత్తసినిమా మాసపత్రిక “కినిమా” ప్రారంభ సంచిక (సెప్టెంబరు, '52) మా కార్యాలయానికి చేరింది. ప్రచురణార్థ

వి వారికి; సంచాలకుడు చక్రపాణి వెల 0-8-0. ఈ సంచికలో డైరెక్టర్ ప్రసాద్ స్వీయానత వారి వ్యాసం, ఎన్.టి.రామారావు నూర్సి ఒక స్కాచ్, శ్రీధర్, నాగేశ్వరరావు, అడి ఎమ్ ఇరాని, రంగారావు, గోఖలేగార్ల తొలి సినిమా అనుభవాల్ని, “కారా పథం” అనే సిరీయల్ నవల, సినిమా బొమ్మలూ ఉన్నాయి. పత్రిక గెటప్ ఆకర్షకంగా ఉన్నది.

రాజకమల్ వారి “పర్వతారూఢ”లో చిత్రకారుడు వేసిన చిత్రపు లాగా ఉన్న జయశ్రీ.

ప్రశ్నలు సమస్యలు

శ్రీ వాసిరాజు పూర్వచంద్రరావు—
తెనాలి.

ఆంధ్రరాష్ట్రం ఎలా వస్తుంది? ప్రస్తుతం రాష్ట్రంలో సం జరిగే సత్యాగ్రహం గురించి మీ ఉద్దేశమేమిటి?

—దానికి కాలం పరిపక్వం కాగానే వస్తుంది. ప్రస్తుతం జరిగే సత్యాగ్రహంలో పక్ష ఎంతవరకున్నా ఆంధ్రరాష్ట్రం వచ్చిన తర్వాతనే అంచనా కట్టగలం.

* * *
శ్రీ పెద్దాడ రామచంద్ర—అమలాపురం.

ఆంధ్రరాష్ట్ర స్థాపనకై విద్యార్థుల శ్రమ చేయవలెను?

—ఆంధ్రరాష్ట్రం రాగానే దానిని స్థిరంగా ఉండేటట్లు నిర్వహించడానికి తగిన సమర్థులుగా విద్యార్థులు ఇప్పటి నుంచీ క్రమశిక్షణ పొంది తయారు కావాలి.

* * *

డి. నారాయణ—కంకరపల్లి.

మొట్టమొదట సినిమా కంపెనీలో చేర దలచినవారికి ఎట్టి అడ్డంకులు వుండవలెను. ఎత్తు ఎంత వుండవలెను?

—ప్రాధ్యునిత అభిమానాన్ని ఆకర్షించే క్షేత్రంలే చాలు. ధరించే పాత్ర అంత ఎత్తుఉండాలి.

* * *

శ్రీ వి. రామచంద్రరావు—కంకిపాడు.

మనుష్యుడు కూడా బుద్ధిగల జంతువు అని మాస్టరుగారు అన్నారు. ఇందులకు నా స్నేహితుడు ఒప్పుకోలేదు. ఇందుకు మీరు ఏమంటారండీ!

—స్నేహితుడుకూడా మనుష్యుడే—తాను బుద్ధిగల జంతువు కానని వాదించ

గలడా? అలాగయితే ఆయనతో వాదించ కూడదు. * * *

శ్రీ వల్లమోతు సత్యనారాయణ, అప్పి కట్ల.

కమ్యూనిస్టులకు వారీయత లేదనిన్నీ, వారు మాస్కో మానస పుత్రులనిన్నీ ఈ వాగు కాంగ్రెసువారు విందిస్తున్నారు. కాని, కాంగ్రెసువారు మాటకు ముందు అమెరికాపేరు చెప్పకూ ఎల్లప్పుడూ అమెరికానుంచి సహాయం కొనాలంటున్నారు. చేయించు కొంటున్నారు. వీరిని న్యాయా ద్విదత్త పుత్రులని ఎందుకన గూడదో నెల విస్తారా?

—రష్యా సహాయం చేస్తానంటే, కాంగ్రెసుమోకాలడ్డు పెట్టదు. గోధుమలు ఇస్తానంటే తీసి కొనటానికి సిద్ధం—డబ్బు సహాయంచేసి యింజనీర్లను పంపి ఏవైనా ప్రాజెక్టులపని చేసి పెద్దామంటే, వంచన లేని వరకులు ఉంటే, వారి సహాయం వద్ద వరుమన కాంగ్రెసువారు. వారు సహాయం చేస్తామని, అమెరికాలాగున అనడంలేదు. మనం యాచించడం లేదు. అంతే లేదా.

* * *

ఎల్. వి. ఆర్. వరసింహాచార్యులు,
పి. ఎన్. కాస్త్రి—బందరు.

"Fall of Berlin" తీసినది—యుద్ధాలకు కలిగే ప్రమాదాలు చూపేందుకు; తాము తయారుచేయుచున్న బాంబులతో ఏకీకృత చూడేవాని దేశాన్ని బెర్లిన్ మాదిరే ధ్వంసం చేయగలమని చూపేందుకు; యుద్ధాలను చిత్రించటంలో తమకు గల ప్రజ్ఞ... వీటిలో ఏది రష్యావారి భావం?

—రెండవ ప్రపంచయుద్ధంలో రష్యన్ సైనికులు ఎంత దేశభక్తితో పోరాడిందీ చూపించి, తమ ప్రజలను ఉత్తేజపరచటమే

ఆ నిర్ణయం లక్ష్యం.

పల్లెటూరివారికి దయ్యోపై సమృద్ధి వుండి, బస్టిలవారికి లేక పోవటమేమి?

—బస్టిలో జనసమృద్ధం ఎక్కువ. నలుగురిమధ్య కూర్చున్న వాడికి ధైర్యంగా ఉండదా? * * *

శ్రీమతి ఆర్. రేచక్రవర్తి కరణ్ కుమారి—బెజవాడ.

మానవునకు పట్టణవాసము సుఖకరమైనదా? నదా పల్లెవాసము సుఖకరమైనదా?

—పల్లెకు పల్లెయే-ధిరికి ధిరియే-పల్లె వాసంలోనివాడు కష్టించి సుఖపడ్డాడు-పట్టణవాసంలోనివాడు సుఖించి కష్టపడి తాడు... కాని యీ కాలంలో పల్లెప్రజలకు కూడా కాయకృత్తిగ సుకుమారత్వం దుర్బలత్వం ఎక్కువవుతోంది. ఏ వాసమైనా బలంలేని బోలువాసంగానే ఉంది.

**PUJA CONCESSION
AT HALF PRICE**
1000 WATCHES BEING OFFERED
FOR ONE MONTH ONLY
EACH GUARANTEED 5 YEARS

PRICES - ACTUAL & SALE
3 JEWELS R/GOLD 80/- 29/-
15 JEWELS R/GOLD 165/- 37/8

WATER-PROOF: SHOCK-PROOF
15 J. STAINLESS STEEL 80/- 40/-
17 J. STAINLESS STEEL 80/- 45/-

SUITABLE FOR BOTH GENTS & LADIES
FANCY CHROME 80/- 18/-
4 JEWELS R/GOLD 40/- 20/-
15 JEWELS R/GOLD 65/- 32/8

ENGLISH 80/- 16/-
U.S.A. OR U.K. 90/- 18/-
FOR RADIUM DIAL
RS. 2/- EXTRA
H. DAVID & CO.
POST BOX No. 11424 - CALCUTTA-6

హైదరాబాద్ ముల్కీ

ఆందోళన

(4-వ పేజీ తరువాయి)

కాపాడేం. వీరుగాక కొందరు కాంగ్రెస్ వాదులు కూడా ఈ ఉద్యమాన్ని బలపరుస్తున్నారు. వీరుగాక పీపుల్స్ డెమోక్రటిక్ ఫ్రంట్ వారు కూడా ఈ ఆందోళనకు దోహదవిస్తున్నారు.

ఇతర 'బి' తరగతి రాష్ట్రాలలో కంటే హైదరాబాద్ రాష్ట్రంలోనే పొరుగుప్రాంతాలవారు అధికంగా ఉద్యోగాలు సంపాదించారని ఒప్పుకోక తప్పదు. అలా సంపాదించుకోవడానికి కూడదనడం రాజ్యాంగనియమాలకు విరుద్ధమే అయినప్పటికీ దీనివల్ల హైదరాబాద్ వారికి అసంతృప్తికల గడం నిరోధభావం ఏర్పడే సమాజమేనని ఒప్పుకోక తప్పదు. ఈ విషయమై జాగ్రత్తపడవలసిన అవసరాన్ని హైదరాబాద్ ప్రభుత్వమూ కేంద్ర ప్రభుత్వమూ ముందే గుర్తించి ఉండవలసింది. నిరుద్యోగులు హైదరాబాద్ వాసులయినా ఇతర ప్రాంత వాసులయినా జేసానికి సమస్య ఒకటే. ముఖ్యమంత్రి రామకృష్ణారావు గారు చెప్పినట్లు ముఖ్యంగా ఇది ఆర్థిక సమస్య. కాని ఈ ఆర్థికసమస్య తీరనంత వరకూ ఇట్టి ప్రాంతీయాభిమానాలు వాటంతటా ఆవి సమసిపోవు.

ప్రాజెక్టుల విషయంలో ఆంధ్రుల ప్రాంతీయాభిమానాన్ని ఎంత నిరసించినా ప్రయోజనం ఉండదు. మద్రాసు ప్రభుత్వ నాయకులు సందికొండ ప్రాజెక్టు విషయంలో అవలంబించిన వైఖరి ప్రాంతీయ దురభిమానం కంటే హానికరమైనదని గుర్తించనంత వరకూ, ప్రభుత్వాన్ని నడిపేవారిట్టి పక్షపాతి వైఖరి నవలంబించకుండా నివారించగలిగే వరకూ ఆంధ్రుల ప్రాంతీయాభిమానం సమసిపోదు. ఇక రీతిగా ముల్కీ, నాన్ ముల్కీ విచక్షణ ఎటువంటి దైనప్పటికీ ప్రాంతీయావసరాల్ని కూడా గమనించనంత వరకూ ఇటువంటి ఆందోళనలు తప్పవు. ప్రభుత్వాలు సర్వజనుల శ్రేయస్సుకోసం పరిపాలించడం చాలదనీ, ఈవిషయమై ప్రజల్ని సంతృప్తిపరచడం కూడా అవసరమనీ ఒకరన్నమాటలు మరచిపోరానివి.

[5-9-1952]

ద్వితీయ వార్షిక కానుకలు - స్వర్ణ పతకములతో....

రూ 2,000

రూ 800 రైటు—రూ 400 ఒక తప్పకుండా
రూ 300 రెండుతప్పకుండా—రూ 200 మూడు
తప్పకుండా—రూ 150 నాలుగు తప్పకుండా

ఆన్లైన్ పంపినవారికి ★ రూ 150 రైటు ఆన్లైన్ పంపిన ప్రతి పోటీదారుకూ ఒక స్వర్ణపతకము (బంగారు మెడలు) బహూకరించుటకు ప్రత్యేకించబడినవి. ★ రూ 6-0-0 పైగా విలువగల కూపన్లు పంపిన ప్రతిఒక్కరికి రెండు రూపాయలు ఖరీదుగల "అమూల్య పరిశ్రమలు" అను గబ్బులు, హైదరాబాద్ మున్సిపల్ వస్తువులు తయారుచేసే విధానములగల పుస్తకము పంపబడును.

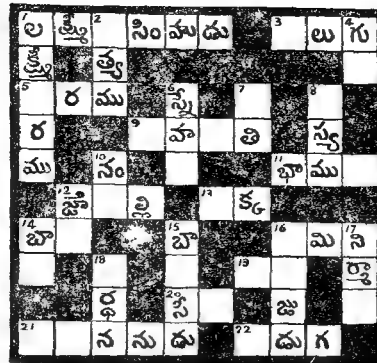
శ్రీ సత్యదేవ్ పజలు నెం. 29 ★ ముగింపు తేది 25-9-52

★ కీసొల్యూషన్ హైద్రాబాదు మర్చెంట్స్ బ్యాంక్ లో డిపోజిట్ చేయబడినది.

★ ప్రవేశదును: రూపాయి 2 కూపన్లు, రూ 2-0-0 లకు 5 కూపన్లు చొప్పున పంపాలి.

నిఘంటువు : శబ్దార్థచంద్రిక

ఆధారములు

★ అక్షరము: 1. కొందరి యిచ్చదైవము 2. జంతువులలో నొకటి 3. విడుదలముల కాలము 4. పూజింపదగినవాడు 5. కూర్చుడు 6. చంద్రుడు 7. దీని అలపు ఒక్కొక్కప్పుడు చాలా అసహ్యమును కలిగిస్తుంది 8. తేమము 9. ఆడుది 10. సంవత్సరములలో నొకటి 11. శ్రీరాముని భార్య 12. ఈశ్వరుని కుమారుడు 13. బీదస్థితిలో యుడిన నై విచారము కలుగక మానదు.

★ నిలువు: 1. వారములలో నొకటి 2. నాట్యము 3. జేవాలయము 4. శిలవి 5. "—తి" తెలియని భావ్యముడు మిగిలిన జాతులకు మార్గదర్శకుడగుట కష్టము 6. నేర్పుగలవారు ప్రదర్శించే దినినిమాచి ఆనందించనివారుండరు 7. విష్ణుపూజ చేయువాడు 8. ఆలస్యము 9. కొందరు స్త్రీలకు "బా—" విడ పాటలు పాడుట చాలా సరదా 10. ధనవంతుల వాశ్యించి యితిడు జీవిస్తావుంటాడు 11. మన్మథుడు 12. నిర్మించువాడు 13. నేడుకొనుట.

★ నిబంధనలు: ఒక కేసుతో 2 కూపనలకు తక్కువ పంపరాదు. ఎన్ని కూపనలైనా వ్రాసి పంపవచ్చు. లేదా 6 కానీబిల్లులు పంపిన 10 అచ్చుకూపనలు పంపుదుము. కూపనల రుసుము మనిఆర్జరుద్వారా పంపాలి. M O, రకీదు కూపనలతో కలిపి పంపాలి ఫలితములకు 6 కానీబిల్లులు తప్పక పంపాలి. కీసొల్యూషన్ 8-10-52 ఆంధ్రపత్రిక డైరీలో ప్రకటించబడును. పూర్తిఫలితములు 10-10-52 నాడు పంపుదుము. ఈ పజిలులో రైటు మొదలు 4 తప్పకుండాగల బహుమతులలో ప్రతిదానిలో ఒకటి చొప్పున ప్రతి పోటీదారు గెలువవచ్చును.

SRI SATYA DEV & Co.,

Kachiguda, Hyderabad - Dn.

బస్ మోజు

(29-వ పేజీ తరువాయి)

కేం తక్కువైందిరా? నిశ్చయంలాంటి పిల్లను చేసుకోవటావు.

రా: మీరెన్ని చెప్పినాసరే. ఇంతే. నేను బస్ మోజును చేసుకుంటాను. చదువు రాని శుద్ధమొగుడు, నా గరకత అంటే యేమిటా తెలియని పశువు, అట్లాంటి దాన్ని నాబోటివాడికి అంటగట్టాలని మీరు ఎట్లా అనుకున్నారో ఆశ్చర్యంగా ఉన్నది.

వెం: అయిన సంబంధం వదులు కున్నామా, ఇక అని మళ్ళీ కలవటం దుర్లభం. కాళ్ళదగ్గర కొచ్చిన పేరం కాకిపోయినా రాదంటారు. ఏదో పెద్ద వాడిని; నా మాట విను; ఎందుకు చెబు తున్నానో తెలుసుకో. మేము మాత్రం మీరు చెప్పేవాలని చెబుతామా?

రా: ఇక ఆ పాతిపర్థులు పనికి రావు. ఏ పిల్ల నచ్చితే ఆ పిల్లనే చేసుకో వాలిగాని, సంబంధము కలవదని, లేక

పోతే మీకు ఇష్టమైనదనీ, పూర్వ సాంప్ర దాయమనీ, వాళ్ళన్నారనీ పిళ్ళన్నారనీ, పిచ్చినమ్మకాలు మానండి. ఇంతకన్నా మంచి సంబంధమే దొరుకుతుంది; లోకం గొడ్డుపోయిందా యేం?

వెం: ఇంతకూ నామాట వినవంటావు అంటేగా?

రా: అది గాదు నాన్నా! కాలం మారింది నీకుమాత్రం తెలియదా? పల్లె టూరి సంబంధం చేసుకుని నన్నెట్లా అవస్థ పడకుంటారు? సంసారం ఒక బండి లాంటిది. దాని రెండు చక్రాలూ ఒకే మాదిరిగా వుండాలిగాని, విధ విధాలుగా వుండిగూడదు. మీరయినా, నా బాగుకోసమే చెబుతున్నానంటున్నారు గాబట్టి - నామాటాని బసవయ్య మామ మాట మళ్ళీ ఎత్తండి. అన్ని విధాలా అనుభవన సంబంధం మరొకటి తర్వాత చూసుకోవచ్చును.

వెం: చెప్పవలసినవాడిని, పెద్దవాడిని గనక చెప్పాను. ఇక నీ యిష్టం. తిరువాత నీవే తెలుసుకుంటావు. ఆనాడు విచార

పడితే లాభం లేదు. నామాట విను... వినవా... నీఖర్క... అనుభవిస్తావు...

రా: ఖర్కలేదు గిర్కలేదు.

వెం: ఇంకెక్కడెన్నో సంబంధం విచారించుకోమని వాళ్ళకు కబురు చెయ్యి మంటావా?

రా: ముంచుకుపోయిందేమీలేదు.

వెం: అదేమాట? మనం చేసుకుంటే చేసుకుంటామని చెప్పాలి. లేకపోతే లేదని చెప్పాలి. కేవలం మనమీదే ఆశలు పెట్టు కుని వున్నాడు యింత వరకూ - ఏమంటావు?

రా: అయితే చెప్పేయ్యండి - యేమనే దేముంది?

వెం: సరి! ఇక నే చేయగలిగిందేముంది? ఎవరిఖర్కకు ఎవరు కర్తలు గనుక? - పొడ్డెక్కింది - పోతాను.

రా: బోత్రిగా పల్లెటూరిదాన్ని చేసు కుంటే అన్నీ అసర్వాలేనాయే! రోజూ యింత కాఫీ నీళ్ళు కొచ్చి యివ్వటమయినా చేతవాలా? బస్ వ్యవహారాలే తెలియకండా అఘోరిస్తే - కే పెక్కడో, యే విశాఖ పట్నంలోనో ఉద్యోగమయితే - నా బతుకు నవ్వుల పాలైపోతుంది. ముందు జాగ్రత్తమంచిది! బసవయ్య మామకు అల్లుళ్ళవటానికే తగ్గనాళ్లంతో మంది వున్నారు.

* * *

రంగయ్య: పిల్లను ఆ పల్లెటూరు యెట్లా పంపేదండీ? ఎన్నడూ ఇల్లు విడిచి వెళ్లనిది. పైగా యేమీ తెలియనిది. దాన్ని పంపడం నాకిష్టం లేదండీ...

వెంకయ్య: అదేమిటి రంగయ్య బావ గారూ! అన్నీ ఎరిగినవారు మీరే ఇట్లా అంటారేం? పిల్ల యెప్పుడూ ఇక్కడే యెట్లా వుంటుంది?

రం: ఆ పల్లెటూరు పంపనండీ -

వెం: పల్లెటూరు పల్లెటూరు అని మాటి మాటికీ అంటారు. మరి ముందే తెలిసి ఉండి ఆ పల్లెటూరి సంబంధం యెందుకు ఇచ్చారు?

రం: పిల్లవాడు చదువుకున్నవాడు గదా అని - అంటేగాని పల్లెటూరి కాపురం చేయిద్దామని గాదు. ఎక్కడైనా ఉద్యోగం దొరకదూ? చదువుకోని ఇంటిదగ్గర ఊరికే కూర్చోమంటారా?

వెం: చదువుకుంటే ఉద్యోగమే చేయాలా? ఏదో వున్నదిగా. వ్యవసాయం చూసుకుంటూ ఇంటిదగ్గర నా కళ్ళముందు ఇద్దరూ ఉంటారు. అందులో పెద్దవాడు ఒక్కడే ఇంటిదగ్గర ప్రతిపనీ చూసు కోవలసివస్తుండే. ఇద్దరూ ఒకచోట

రు. 1-14-0 లు మాత్రమే పెట్టుబడి పెట్టి
రు. 1024/-లు సంపాదించండి

వివరములకు వ్రాయండి.

ఇండియన్ నేషనల్ పాలిసీ కంపెనీ
(Money Circulating Scheme)

పో. బా. నం. 889 బి. పి. ఓ. కలకత్తా 1,
స్థాపితము - 1935

ఇండియాలో ఇటువంటి కంపెనీలలో ఇదే మొదటిది. స్థాపిత
బడివప్పటినుండి ఈ కంపెనీ ఎక్కువపేరు ప్రఖ్యాతులతో
(ప్రజలకు సేవ చేయుచున్నది.

గర్భామృతము

సమస్త
గర్భశయ రోగములకు
అద్భుతముగా పనిచేయును

మోడల్ ఫార్మశీ, విజయవాడ.

ఉంటే వ్యవసాయం తేలిగ్గా జరుగుతుంది...

రం : ఇంత చదువు చెప్పించి ఇంట్లో కూర్చోపెడతా నంటారేమిటి? ఇంకయ్యి బావగారూ?

వెం : పాలం పని వాడి ఒక్కడిచేత కావడంలేదు. నేను పెద్దవాణ్ణియ్యాను. ఇక అంతా వాళ్ళవినోబే వదిలేసి ఇంటి దగ్గర కష్టపడరామా అంటూ కూర్చుంటాను.

రం : ఆ ప్రజలుగారిలో యేమిటోస్తుంది. ఏదో బస్టిలో వుండాలిగాని. అయినా అలాగాజే మంటాడో కనుక్కోండి.

వెం : ఏమంటాడు, రా నంటాడా! ఇల్లూ వాకిలి వదిలి బస్టిలో తిరుగుతానంటాడా?

[రామారావు ప్రవేశం]

రం : ఏమోయ్ రామారావు! మరి మీ నాన్నగారు ఇంటికి తీసుకోపోతా మంటున్నారు. నీవేమంటావు?

రా : ఎందుకు ఇంటికి? ఆ పాడుపడ్డ కొంపల్లో ఎవడుంటాడు. క్షాత్తు ఉద్యోగానికి అప్లికేషన్ పెట్టాను. అది కాంక్షనై వస్తుంది. ఇక్కడే వుంటాను.

వెం : ఆ నీ గుంపదగ! పాడుపడ్డ కొంపల్లో ఇన్నాళ్ళూ ఎక్కడా పెరిగింది? హాయిగా కాలమీద కాలమేసుకుని కాలక్షేపం చేసే అవకాశంవుండగా, యీ మురికిగొంగుల్లో - ఊపిరాడని యీ 'సువిశాల' భవనాల్లో - యిరుక్కపోయి వుంటానంటావు. పైగా వెనక వుద్యోగా లాయో! నిమగ్నం తెరిపా యేమన్నా? శ్రమీగాని అంతకన్నా మరేమంది? నీకేమైనా పిచ్చా; వెరా? ఆ మాత్రం చివరన జ్ఞానమూ లాపించిందా యేమిటి? చదవేస్తే వున్న మరి పోయిందన్నా లే వెనకటికి, నీలాంటివాళ్ళను చూసి! ఇంటిదగ్గర మీ అన్నయ్య ఒక్కడే అన్ని పనులూ చూసుకోలేక అవధుపడుతున్నాడు, నీకు తెలియదు గాని!

రా : అంత చేతకాకపోతే పాలాలు కొలుకు ఇవ్వండి; అవధుపడటం దేని? పైగా ఎవరో వుద్ధరిస్తావ్వు.

వెం : ఉద్ధరింపా? బిరి! నీకు ఈ బస్టి పిచ్చెక్కడ వట్టుకుందిరా?

రా : మరి చదువు ఎందుకు చెప్పించారు? నన్ను గొడ్డెను కాయించక పోయారా? అన్నయ్యలాగా కొంపలో పడి ఉండేవాడిని.

వెం : అనే నేను చేసిన బుద్ధితక్కువ.

రా : ఇప్పుడుకొంటే ప్రయోజనమేముంది. మొదటనే ఉండవలసింది.

వెం : నీవు యేదో చదువుకొని ఉద్ధరిస్తా

వనుకున్నాను గానీ, ఎప్పుడూ బస్టిలో పిడుస్తావని తెలిసివుంటే ఈ దిక్కుమాలిన చదువు చెప్పించేవాడినిగాను.

రా : ఇంకేమి? ఇక పూరుకొండి? అయినా B.A.దాకా చదివించి కొంపలో పడివుండమంటే వాతరం గాదు. ఏదో ఉద్యోగం చెయ్యాలిగాని—

రం : అవును అంటే మరి—ఇంత చదువు ఖర్చుపెట్టి చదివించటం దేనికి?

వెం : సరిపోయింది, మామా అల్లుళ్ళ జంట. చిన్న వాడికి తెలియకపోతే చెప్పడంపోయి, వాడికంటే ముంగు యాయనే వద్దంటుండే. ఇక అనుకునే దేముంది?

రా : సరేగానీండి, ఇక నాకు కేసు అవుతున్నది. తమాషీలుదారుగారు కచేరికి సరిగా పదకొండు గంటలకే రమ్మన్నారు. నేను వెళ్ళిస్తా నాన్నా!

వెం : ఇంతకూ ఇక్కడనించి కదలి నంటావు? అయినా నీకేమీ గుర్తున్నదిరా?

రా : మళ్ళీ మొదలెడమన్నా రెంగుకు? నేను త్వరగా వెళ్ళాలి. ఉద్యోగం చేస్తుంటే చూసి సంబోషించాలిగాని ఇంట్లో పడివుండమంటా రేమిటి?

వెం : లేకనా ఉద్యోగం; ఎందుకురా? ఇంట్లో ఉన్నదే తిని ఇంటిపట్టున పడి ఉండక.

రా : నేను వెళుతున్నాను, లేటవు తున్నది మరి.

వెం : బుజగతితిని చెప్పించాను వెనక చదువు. ఈ చదువు లేకపోతే కొంపలో నన్నా పడివుండేవాడేమెం. బస్టిసంబంధ మాయెను. ఇక నా మాట చెవికెక్కుతుంది. వెత్తనానికి నా కొచ్చింది తిప్పలు. వెత్తి వస్తా బావగారూ! బాగైతగా చూస్తూ వుండండి.

* * *

నీత : కాఫీపాడి అయిపోయిందండీ!

రామారావు :

నీత : మిమ్మల్నై! కాఫీపాడి అయి పోయింది.

రా : మొన్న నేగా ఆరపాను తెచ్చాను?

నీత : ఆరపాను ఎన్నాళ్ళు వస్తుందీ!

రా : అయితే రెండు గోజులకు ఆర పాను కాఫీపాడి అయితే, నెలకు పదిహేను పానులా? ఇల్లూగైతే సంసారం బాగు పడతే.

నీత : ఎంగుకు నా మీద విసుక్కుంటారు? నే నేమన్నా కాఫీపాడి మింగు తున్నానా? మీతో పాటు నేను గుక్కెడు కాఫీనీళ్ళు తాగుతున్నాను. దీనికే నేనేదో అంతా మింగుతున్నట్లు...

రా : సువ్వు మింగుతున్నావని ఎం రన్నాడు? కొంచెం నాకు వచ్చే ఉత కనిపెట్టి, సర్రి, వాడమన్నాను. దీనికే ఇదోతా వెందుకూ?

నీత : ఎంత సర్రినా మరి రెండుగోజు లకే అయిపోతుండే. కొంచెం మీ స్నేహితుల కివ్వటం సర్దుకోరాదూ?

రా : వేళ కొచ్చి న వాడికి మనతో బాటు కాస్త కాఫీనీళ్ళు ఇవ్వకుండా ఎట్లా పంపటం? ఏదో సర్రి ఇకనుంచైనా వాడు.

నీత : పనిమనిషి రాలేదు. ఇంకొకరైనా మాట్లాడండి, దీనితో వేగలేక పోతున్నాను. చెప్పిన తని పనేమిరా చేయనే చేయదు.

రా : కాస్త ఇల్లువూడ్చి నీళ్ళు చల్లకొనే దానికి మనిషెందుకూ...? మాన్పిస్తే రెండు రూపాయిలు మిగులుతేయిగా...

నీత : నేను మాత్రం ఊపవలేను. వెళ్ళకొంప, వంటచేసేటప్పటికే నా పనైపోతోంది.

రా : సరేకానీ...

నీత : మరి స్నానీసా, పొడ్రుపెట్టి తెచ్చి పెట్టారూ? అయిపోయి వారంగోజులైంది. అడిగితే విసుక్కుంటారని ఇంత మటుకూ చెప్పలేదు.

రా : స్నానం! పొడ్డెరు!! ఎందుకూ? అసలే వచ్చే డ్రెస్సెనాలుగు రూపాయిలు

**రు 1000 బహుమానం
లెప్టర్ క్యూర్**

(రిజిస్టర్డ్)

కుష్టు, బొల్లి, సుఖిరోజాదులకు
గ్యారంటీ చికిత్స.

అన్ని భావలోను కేటలాగు ఉచితం.

లక్ష్మి అండ్ కో

(రిజిస్టర్డ్)

H. O. వాల్తేరు, ఆర్. యస్.

బ్రాంచీలు:

2/135 బ్రాడ్వే, మదరాసు.

గాంధీనగర్, విజయవాడ.

కటక్, సికింద్రాబాదు,

రాజమండ్రి etc.

“బ్రదర్. నీకు పది రూపాయలు బాకీ ఉన్నా గదా?”

“అవును, నాలుగు నెలల కింద తీసుకుని మళ్ళీ మొహమేనా చూపించావు కాదు.”

“అందుకే వచ్చాను బ్రదర్. ఒక్క పదిరూపాయిలుంటే ఇవ్వోయ్, అదీ ఇది కలిపి ఏకంగా ఇచ్చేస్తాను.”

చాలక నీవు... కాస్త ఖర్చులు తగ్గించాలి.

సీత. అంత అంతే నేనెవ్వని అడిగితే పది కనుగనుకూడా.

రా. కనుగనుకూడా గానూ నవ్వు నవ్వు నా కోప్పటి నేనెవ్వని రూపాయలుగదా! ఇంటి అద్దె యిరవరూపాయలు, వాలంటికి పది రూపాయలు, నెలకు వాటికి, ఇంకా చాకలివాడికి, మంగలివాడికి, నాటికి వీటికి పోగా, సంవారం ఒరిగిపోయిన అట్లా పోతుంది.

సీత. అంత అంత వాకపోతే మీనాన్నను పంపి ముగదా నుండి?

రా. సీత! ఆలోచించేవాట్లాగుతున్నావా? వేలకు వేలపోసి యీ చిగువు చెప్పించినది చాలక వాళ్ళను యింకా నెలనెలా పట్టు పంపమని పీకించినా? వాళ్ళు పోషించకపోయినా, కనీసం నామటకు నేను సంపాదించుకొనాలిగాని. వాళింత చిగులా చెప్పించినది, నేనెదో వూళ్ళో, తిమిరు వుద్దరిస్తానని గాదా? వాళ్ళ ఆకలిన్నీ అడియానలుచేసి - పట్టు పట్టు చిగువుకు నేనోజుల్లోలాగా వెలిగిపోయి నూకించుకుంటున్నానా? అక్కడెలా తిన్నా? లేదా? మనకింకా ఎన్నోలేగాని, మా అన్నయకప్పుడే యిద్దరిద్దరైతే? చేతినిండా ఖర్చు. అయినా యేమనడగను? నలుగురూ నవ్వుతారు...

సీత : ఎందుకు నవ్వుతా లేమిటి? ఏమన్నా పరాయి సొమ్ము లేమ్మంటున్నా రా? మీ సొమ్ము మీరు తింటానికేమి?

రా. నేజు ఇంటి నుంచి నేనెవరూ డమ్మి లేప్పించను. ఏవిధంగానైనా ఈ వచ్చేదానితోనే సరిదిద్దుకోవాలి.

సీత. అవ్వా కావాలంటే బువ్వా కావాలంటే ఎట్లా వస్తుంది? మనం మాత్రం నలుగురిలో మీనంగా ఎట్లావుంటాము. మాట మాటకూ సర్దుకోవలంబారు సర్దుకోవాలని.

రా. అవసరమైన ఖర్చులు సర్దుకోవాలంటున్నాను. దినం విడిచి దినం సినిమాలు, అవసరమైన, స్నోలకు, చిరుతిండ్లకు ఖర్చు పెట్టవద్దని చెప్పేది.

సీత ఇదేమన్నా పల్లెటూరండి? నోరు బిగించి, కళ్ళు మూసుకో కూర్చోవటానికి ఎంత వద్దమకున్నా నోజుకు మీనపక్షం రూపాయన్నా లేకపోతే బస్తీ కాపురం యెట్లా చేయటం

రా. కానీ తిండిపెట్టు తైము అయిపోతున్నది. తొందరగా ఆఫీసుకు చేరాలి అబ్బబ్బ, యీ బస్తీ కాపురంలో వచ్చిపోతున్నాను ఎంత బైబైనా మారించుకుపోతున్నది.

* * * సీత పండుగలో... చంద్రహారం పంపండి మమయ్యా! మరీ బోసిమెడ బాంబులేదని అంత అంటున్నాను

వెంకయ్య! చంద్రహారం మేమిటమ్మా?

సీత : అదేనండి, మా పెళ్లిలో పెట్టండి. మేన్ను మీకు పంపారే, అది

సం అవును పెళ్లిలో పెట్టిన చంద్రహారం! మేన్ను నాకు పంపారా?

ఎవరూ? యిమి అర్థంగానూడా వుండ

సీత అశ్వతి మా మయ్యా అట్లా అంటారు ఇక్కడ వుంటే మంచిదిగాదనీ అదేకొంప అనీ-పాపిగోజులు ఎవరినీ నమ్మటానికి వీలేదనీ-మీ అబ్బాయి నా చంద్రహారం భద్రతకోసం మీకు పంపారు కాదా? మర్చిపోయారా?

సం. మర్చిపోవటమేమిటి? అసలు చంద్రహారం సంకలె నాకు చెప్పందే?

సీత : పంపామన్నా మమయ్యా!

సం. తమామగావుండే! ఏంరా! రామారావు! ఆరేయ్.

రా. (దురంగా) ఏమిటండీ..

సం : ఏమిటి చంద్రహారం అంటుంది అమ్మాయి ఏంచేశావు? నాకు పంపానా?

రా. లేదు. పం.

సీత : పంపామన్నారే? మరెంచేశారు?

సం : ఏంరా మాట్లాడవే? ఏమయినా

అమ్మాయిల్నిం జరిగలేదుగదా.

రా : లేదు లేండి అమ్మోనాను..

సీత : యే! ఎందుకు అమ్మోనాను? ఎందుకండీ?

రా : ఎందుకూ, వచ్చేడిబుచ్చి చాలక. మీ ఎట్లానకున్నదనుకున్నావు బస్తీ కాపురం.

సం : ఓరీ వద్దవా! నీ బస్తీ ఇదా! నేనో ఇంకా వస్తే అమ్మ నీ బస్తీ కాపురం ఏమిటిరా? సంపాదించటంలా? ఏదో నాకరీ యేడుస్తున్నావుగా?

రా. నాకు వచ్చే కొద్దితరం చాలక...

సం. అంత చాలకపోతే పంపమని అభ్యుదయించకపోయావు చైతం పోతే వాణ్ణిగా...

సీత నేనూ అదే నెప్పానండి - వేలకు వేల ఖర్చు చేయించారు! వుద్దరిస్తారని మీరనుకున్నారు! అందుకని పంపమని రాయనంటే రాయని కూచున్నారు.

సం. ఓరీ నీ - ఎలాగూ వుద్దరిస్తావని మేం అడ కోలేదులే! పంపమంటే కొంత గాకపోతే కొంతయినా పంపేవాళ్ళంగా - ఇక్కడిగా మేమేం అక్కడ పనులుం డక్కరేదాయ ఇదేం గుర్తున్నారా! అడదాని సొమ్ము అమ్మకూర్చున్నావా? ఎంత కాని పని! అవ్వ! నెప్పకుంటే సిగ్గు

రా అసంకలె ఇంకా అసంకలె! నేను చెనుకున్నద యంతానూ! మీరు ఎంత నెప్పినా వినక - కూడిని కార్యాలకుపోయి కొంపవాడికి లేచుకున్నాను. చేసుకున్న దానికి అనుభవిస్తున్నానుగాని మరెం ఎక్కడ గాదు.

సీత. మీగిరించిది ఏముంది? కాదు. కూడంటే, నామీద విరుచుక పడతారు! నేనేదో అవసరపు ఖర్చులు చేస్తున్నట్లు కాకపోతే. నేను చేసేవాటిలో యేది అవసరమైనదో కొంకెం నెప్పండి చూద్దాం! రా ఏదో ప్రతిదిని. స్నోలూ, పాడగూ - రిచ్చును..

సీత. అమ్మయ్యా - అవ్వి దొడ్డి పాధింపులకు. అని మీకు అవసరమయితే అయినాయేమో గాని నాకు అత్యవసరం ఉనుండీ! అవ్వి లేకుండా దేబెముఖం వేసుకొని నేనుంటేలేను - మీ కంట కోపం వచ్చినా సరేగాని!

సం. సరే! ఏడ్చినట్లే వున్నదిగాని మీ బస్తీ కాపురం; కొంపకు చేరండి. నుఖంగా పడిఉండురుగాని, నేను ఒక్కరూ మనకు బస్తీ మోజాలూ, బస్తీ కాపురాలూ అంటే విన్నారా! ఇప్పుడు అభ్యుదయిస్తే ప్రయోజన మేముంది ఏదైనా తడిస్తే గాని గుడిక కప్పరిని పెట్టలు చూడక అన్నారా!

మంచినీటిపంపు

మిత్రభేదం

కర్త... విశాఖపట్నం నరసింహమూర్తి

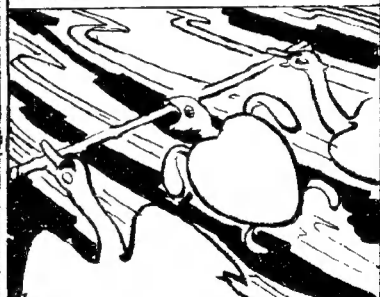
జూబేలెంతో సంతోషంతో
దర్శను నోటితో కరచిపట్టినది
హంసలు రెండూ దాన్ని మోసుకుని
ఆకాశంలో ఎగిరిపోయినవి

పట్నం మీదుగా పోయావుండగ
హంసకూర్మముల వెంటను చూచి
పిల్లలందరూ గుంపులు గూడి
అల్లరి కేకలు వేశారు

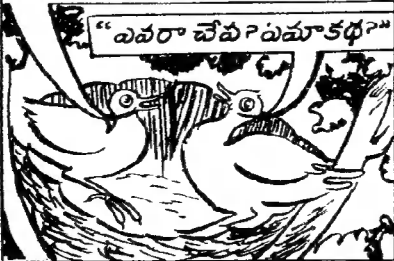
కేకలు విని మనసుండబట్టకను
సంగతేమియని అడుగుద మనుకొని
తాబేట్ నోటిని తెరచింది

నోరు తెరుచుగా తాబేట్, హంస-
వెంటనే నేలను కూలింది
ఎవడో దానిని పట్టుకు చంపి
నడిమికి చీల్చి తిన్నాడు

“కనుకనే నాథా, పొతోపదేశం
మీరి నడిస్తే ఆపద తప్పదు.
మిత్రుని మాటలు వినకనేకాదా
చేప ఒకటి తను మడిసింది?”

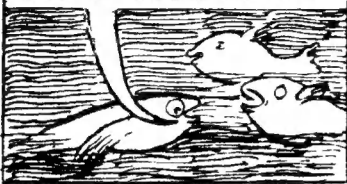
పూర్వమందొక కొలని నీటను
మూడు చేపలు మిత్రులై నివ
సించి వుండేవి

ఒక దినమున బెన్నవాళ్ళూ
దారి పోతూ సంతసమున
“చెరువునిండా చేపలున్నాయ్,
మనం రేపే వచ్చి వీటిని
పట్టి తట్టల కత్తుకుందాం”

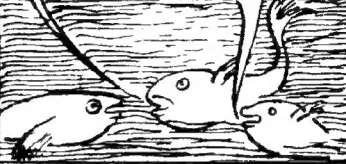

మూడు చేపలలోకి పెద్దది
బెన్నవాళ్ళను చూచి యన్నది
“మన్ని చూసిన బెన్నవాళ్ళూ
రేపామాపోవచ్చి వలలను
తప్పుకుండా పన్నుతారు
అందుకే మరి ముందుగానే
మరో కొలనికి పారిపోదాం”

దీనివిని రెండవది యన్నది
“అపదను రానియ్యవద్దు,
అప్పుడదో ఎత్తువేదాం”

అప్పుడు మూడవ చేప అన్నది
“ఎందుకర్తా యంత తొందర
బెన్నవాళ్ళకు ఒంక చక్కని
చెలుపు వడలుట ఎక్కితేదీ?”

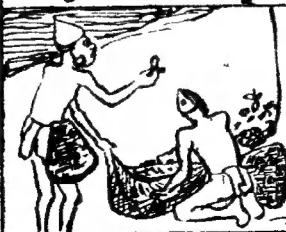

మొదటి మోసం
మాత్రమొంటిగ
మరొక కొలనికి
వెళ్ళిపోయింది

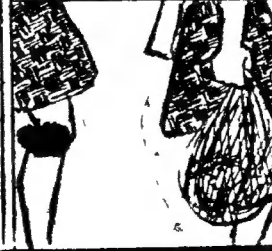
గురుదినమున బెన్నవాళ్ళూ
వలలు విసిరి చేపలన్నీట
పట్టుకున్నారు

పట్టుపడిన ద్వితీయ మోసం
తెలితి తేటలు కలది గనుకను
చచ్చి నట్లులు నీటింంచి
ధాన్ జాలరులోనుండి
విసిరిగా అది మట్టిమట్టిగా
వెరువులోనికి చేరుకొన్నది

తెలితి తేటలు లేకపోగా
జాగ్రత్తైనా లేని మూడవ
చేపమాత్రం బెన్నవాళ్ళకు
చిక్కి చచ్చింది

“కనుకనే నాథా, ముందరగానే
జాగ్రత్త పడడం మంచిదికాదా?”

“ఫరవాలేదే, పిరికిదానవే,
జంతటి మొగాళ్ళే యిక్కడవుండగా
ఎవడొస్తాడో చూస్తూగా
మనమీదకి
ఎవడొస్తాడో చూస్తూగా”

నిద్రముగా మన్నుడి.

త్వరపడుడు!

అనువాదం : మహారా రామమోహనరావు

హార్వర్ట్ బెర్రీ ఫిన్

మార్క్ ట్వెన్

ఆంధ్ర గ్రంథ మాల. రు. 2/-

మ ద రా సు.1.